

Kärlek är mer än att älska

En kvalitativ generationsstudie om kvinnors
uppfattningar och upplevelser av kärlek,
kärleksrelasjoner och dejting

Rebecca Nielsen Wångström

Masteroppsats i sosiologi

Samfunnsvitenskapelige fakultet

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

Universitetet i Oslo

Maj 2023

Kärlek är mer än att älska

En kvalitativ generationsstudie om kvinnors uppfattningar och upplevelser av kärlek, kärleksrelationer och dejting

© Rebecca Nielsen Wångström

2023

Kärlek är mer än att älska: En kvalitativ generationsstudie om kvinnors uppfattningar och upplevelser av kärlek, kärleksrelationer och dejting.

Rebecca Nielsen Wångström

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

IV

Sammendrag

Kärlek har alltid varit ett centralt tema i människors liv, men dess betydelse och uttryck har förändrats genom historien och i takt med samhällets utveckling. Samtida sociologiska teorier belyser kärlekens nuvarande prägning av individualisering, rationalisering och kommodifiering. Med den teknologiska utvecklingen, och uppkomsten av internetdejting som ett naturligt verktyg i många människors liv, har både nya möjligheter och hinder introducerats, vilket skapar ett komplext landskap att navigera i.

Detta är en kultursociologisk kvalitativ studie som utforskar 18 kvinnor mellan 23 - 60 års upplevelser av kärlek, kärleksrelationer och dejting idag. Syftet är att djupdyka i denna tematik, och att undersöka hur dessa uppfattningar och upplevelser har förändrats och påverkats av den större kulturella kontexten. Deras berättelser analyseras med hjälp av Ann Swidlers repertoarteori, i kombination med de främsta internationella teoretiska perspektiven inom kärlekssociologin från Ulrich Beck och Elisabeth Beck-Gernsheim, Zygmunt Bauman, Anthony Giddens och Eva Illouz. Genom att kombinera dessa perspektiv syftar jag att undersöka hur människor *aktivt* använder kulturen som omger dem för att navigera och skapa mening i det liv de lever i utifrån faktorer som ålder och digital kompetens.

Jag undersöker kvinnornas berättelser utifrån två forskningsfrågor:

1. Vilka kulturella repertoarer använder sig kvinnor från olika åldersgrupper sig av för att förstå kärlek och kärleksrelationens funktion idag?
2. Vilka repertoarer använder sig kvinnorna från olika åldersgrupper sig av för att förstå och navigera i dejtingens skiftande landskap?

Analysen visar att kvinnorna är skickliga användare av kulturen, och använder flera olika repertoarer och handlingsstrategier när de ska navigera genom kärlekens landskap. Vissa av kvinnorna söker efter en romantiska relation, och vissa är bara intresserade av tillfälliga förbindelser. Andra ser på kärleksrelationens funktion som en väg till lycka och trygghet,

medan andra känner sig begränsade av de ramar en relationer ger. Normaliseringen av internetdejting, och speciellt appdejting, är en tudelad upplevelse där kvinnorna navigerar genom effektivitet och valfrihet, samtidigt som de balanserar mellan romantiska och pragmatiska överväganden. Vad som ses på som "korrekt" beteende online är inte alltid självklart, speciellt mellan olika generationer. Skillnaderna har dock nyanser som i tillägg kan förklaras utifrån intentioner, digital kompetens och bekvämlighet med digitala plattformar.

Förord

Först och främst vill jag tacka alla de modiga och öppenhjärtiga kvinnor som deltagit i denna studie. Tack för att ni tog er tid att dela era tankar och erfarenheter, och ville utforska fenomenet kärlek med mig. Utan er hade detta projekt inte varit möjligt.

Tack till min handledare, Anne Krogstad, som har guidat mig genom detta projekt. Ditt stöd och inspiration har varit ovärderliga under hela uppsatsprocessen. Din akademiska vägledning och personliga pepp har uppmuntrat mig att alltid sikta mot den högsta kvaliteten.

Tack till min familj, och speciellt mamma Gitte, pappa Olle och mormor Tove, för att ni är mina största supportrar. Trots att ni kanske inte alltid har förstått exakt vad jag har studerat, eller om jag blir socionom, psykolog eller sociolog, har ni alltid funnits där för att stötta och uppmuntra mig. Tack till min norska familj, och speciellt Ingvild, Anette och Ranveig.

Tack till alla mina vänner för att jag har fått tjata håll i era huvuden om detta projekt. Ett speciellt tack till Charlie, Pernille, Andrea och Thea. Ni betyder mer för mig än jag någonsin kommer kunna beskriva.

Tack till världens bästa medstudenter Anna och Daniel, för att ni gjort min tid på Blindern så mycket bättre.

Tack till Kai, för din empati och kloka råd, som har hjälpt mig navigera genom utmaningar under uppsatsprocessen. Tänk att jag klarade det!

Tack till mina grannar Richard och Douglas, som lärt mig om olika kärleksspråk och genom skrivandet har visat sina - givandet av gåvor, i form av god fika som denna svenska kvinna uppskattar extra mycket.

Till sist, tack till August, som allt är min klippa oavsett vad jag hittar på. Du har varit min livräddare när min hjärna nästan imploderat under skrivandet. Utan dig hade jag antagligen suttit i en mörk hörna, pratades med mig själv om forskningsmetoder och analysverktyg. Tack för att du varit min källa till inspiration och det viktigaste av allt - mitt bultande hjärta, mitt varma trygga hem och min allra största kärlek.

Rebecca Nielsen Wångström

Oslo, maj 2023

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	1
1.1	Intresse och motivation.....	1
1.2	Syfte och faglig relevans	2
1.3	Forskningsfrågor.....	4
1.4	Förklaring av centrala begrepp	4
1.4.1	Det moderna samhället.....	4
1.4.2	Kärlek.....	5
1.4.3	Internetdejting	5
1.5	Disposition.....	6
2	Tidigare forskning	7
2.1	Den rena relationen - empirisk realitet?	7
2.2	Internetdejting som framväxande fenomen	8
3	Teori	11
3.1	Kultur.....	11
3.2	Kultur som verktygslåda.....	14
3.2.1	Stabila och ostabila liv	16
3.3	Sociala generationer	19
3.3.1	Digital kompetens	21
3.4	Individualiseringen av kärlekes struktur.....	22
3.5	Flytande modernitet	25
3.6	Kärlekens omvandling	26
3.7	Den rena relationen.....	27
3.8	Känslomässig individualism.....	28
3.9	Kärleksmarknadens uppkomst.....	29
3.9.1	Internetdejting	30
4	Metod	32
4.1	Kvalitativa intervjuer	32
4.1.1	Fokusgrupper.....	32
4.1.2	Digitala intervjuer	33
4.1.3	Att kombinera fokusgrupper och individuella intervjuer.....	34
4.2	Genomförande	35

4.2.1	Rekrytering.....	37
4.2.2	Intervjuguide	39
4.2.3	Intervjusituationen.....	39
4.3	Forskarrollen och relationen till deltagarna.....	41
4.4	Transkribering & analysmetod	43
4.5	Säkerhet, informerat samtycke och anonymitet	45
4.6	Reliabilitet och validitet.....	46
5	Kärlekens omvandling och funktion	48
5.1	Kärleksrepertoarens uppkomst	49
5.1.1	“Varför tänker jag som jag gör?”	53
5.2	Kärleksrelationer funktion.....	57
5.2.1	Kärleksrelationen som som en väg till lycka och helhet.....	57
5.2.2	Trygghet i kärleksrelationen.....	59
5.2.3	Otrygghet i kärleksrelationen	61
5.3	Samhället är designat för att man ska vara två	65
5.3.1	Ekonomisk aspekt	65
5.3.2	Singel = misslyckad?.....	67
5.3.3	Sammanfattning	69
6	Dejtingens skiftande landskap.....	70
6.1	Teknologins inverkan på dejting: Från traditionella metoder till onlineplattformar .	70
6.1.1	En digital resa från webben till mobilen	73
6.2	Att navigera den digitala dejtingvärlden: Nya strategier och repertoarer	75
6.2.1	Digitala drömmar: avsikter med internetdejting	76
6.2.2	Digital kompetans	78
6.2.3	Spelar genus en roll?	79
6.3	Att träffas på ”rätt” sätt.....	80
6.4	Navigera i kärlekens snabbspår: effektivitetens och valfrihetens dubbla roll	82
6.4.1	Tidsaspekten.....	83
6.4.2	Valmöjligheter.....	86
6.4.3	Ålder och digital kompetans	88
6.5	Sunt förnuft och digitala dilemman	89
6.5.1	Skepticism och oro	90
6.5.2	Ghosting	93

7	Avslutning	97
	Litteraturliste	104
	Vedlegg	109

No table of figures entries found.

1 Introduktion

“It is madness, says reason
It is what it is, says love

It is unhappiness, says caution
It is nothing but pain, says fear
It has no future, says insight
It is what it is, says love

It is ridiculous, says pride
It is foolish, says caution
It is impossible, says experience
It is what it is, says love”
- Erich Fried

I “Talk of Love” (2001) frågar sig Ann Swidler om kärleken är för helig för seriösa sociologiska studier. Kärlek, kärleksrelationer och dejting skulle kunna ses på som individens ensak, något som tillhör den privata sfären snarare än samhällsvetenskapens. Samtidigt, skriver Swidler, att ur en sociologisk synvinkel, är kärlek en perfekt plats att studera kultur i handling. Kärlek erbjuder en rik och mångsidig kulturell tradition som genomsyrar det *vanliga* livet - även om den i sig själv kan beskrivas som allt annat än vanlig. Men oavsett om människors uppfattningar om kärlek ger dem styrka eller lämnar dem desillusionerade, oavsett om kärlek skapar osäkerhet eller trygghet, och oavsett om människor tänker om kärlek på ett djupgående filosofisk plan eller utifrån klyschor, så har det stor *betydelse för dem* hur de tänker och pratar om kärlek.

1.1 Intresse och motivation

Personligen har jag alltid varit nyfiken på kärlek som fenomen. Jag minns när jag som barn fick stanna uppe under mammas vinkvällar med tjejkompisar där kärlek och relationer ofta

diskuterades. När jag var 7 år gammal träffade mamma en ny kille via kontaktannons i tidningen, något som för mig då framstod som ett väldigt smart sätt att hitta kärleken på, mycket eftersom jag själv via detta sätt bland annat fått flera goda brevvänner. Dock blev jag medveten om att kanske inte andra tyckte detta år 1999 när mamma fick reda på att jag berättat detta i skolan, något som hon upplevde som pinsamt och ett tecken på desperation. Detta var något jag ofta klurade över och kunde inte helt förstå varför det sågs på som negativt. När jag växte upp blev detta ännu mer förbryllande, speciellt när jag började förstå att min mamma levde ett ganska stressigt liv som ensamstående samtidigt som hon hade ett heltidsjobb. Varför sågs inte detta istället på som ett effektivt sätt, ett *verktyg*, för att hitta kärleken i en hektisk vardag?

Som vuxen, och kanske speciellt som sociologistudent, förstår jag nu att detta såklart handlade om rådande normer om kärlek och relationer. Dessa normer har sedan 1999 drastiskt förändrats, och idag, som det visar sig i min analys, är det i stället *onormalt* att träffa en partner på ett organiskt sätt utan att använda sig av olika verktyg, som till exempel internetdejting erbjuder.

1.2 Syfte och faglig relevans

Denna masteruppsats är en kultursociologisk studie av kvinnor från olika åldersgruppers uppfattningar och upplevelser av kärlek, kärleksrelationer och dejting. Syftet är att djupdyka i denna tematik, och att undersöka hur dessa uppfattningar och upplevelser har förändrats och påverkats av den större kulturella kontexten.

Utifrån en sociologisk tradition, kan det fortfarande ses på som ganska "nytt" att studera kärlek. Men under 90-talet fick kärlekssociologin ett uppsving där flera teoretiker började intressera sig för detta tema. I min uppsats använder jag teorier från Eva Illouz, Anthony Giddens, Ulrich Beck och Elisabeth Beck-Gernsheim och Zygmunt Bauman för att tolka och förstå fenomenet kärlek i dagens samtid utifrån deltagarna i denna studiens berättelser.

Med utgångspunkt i dessa teoretiker har jag valt att undersöka kärlekens kultur i det moderna samhället, och hur denna har förändrats. Samtidigt har jag varit intresserad av att se hur människor aktivt *använder* kulturen för att navigera och skapa mening i det liv de lever i. Därför lutar sig studien mot Ann Swidlers repertoarteori med syftet att undersöka det komplexa samspelet mellan individ och kultur. Repertoarteorin erbjuder en förklaringsram som understryker att individer inte bara är passiva mottagare av kulturella budskap, utan aktiva deltagare som använder sig av kulturella repertoarer för att navigera och förstå sin värld. Denna repertoar påverkas och formas av kulturella, sociala och personliga erfarenheter.

När jag läste om tidigare forskning om fenomenet kärlek, där mycket av samtida forskning har undersökt speciellt internetdejting, upptäckte jag att mycket av forskning har fokuserat på yngre människor, eller unga vuxna. Detta gjorde mig nyfiken på hur äldre personer upplever kärlek, kärleksrelationer och dejting, och om det var någon skillnad? Om ålder skulle vara en faktor att ta med i min studie så insåg jag att jag skulle vara tvungen att göra ytterligare begränsningar. Därför bestämde jag mig för att det var en generationsstudie om kvinnors erfarenheter jag ville göra.

Intervjuerna visar att det finns flera saker som kan vara förvirrande om kärlek, kärleksrelationer och dejting vilket tyder på att kärlek fortfarande är ett komplext fenomen. Samtidigt som kärleken har funnits i alla tider, så är den i kontinuerlig förändring och påverkas av flera faktorer - både yttre men också inre hos individen. Därmed är det viktigt att fortsätta forska på kärleken, inte bara för att upptäcka nya dimensioner, utan också för att förstå vilka aspekter som är konstanta.

1.3 Forskningsfrågor

Det överordnade temat för min masteruppsats är hur olika generationer kvinnor upplever kärlek, kärleksrelationer och dejting idag. Utifrån detta tema, och med utgångspunkt i Ann Swidlers repertoarteori, har jag utarbetat två forskningsfrågor:

1. Vilka kulturella repertoarer använder sig kvinnor från olika åldersgrupper sig av för att förstå kärlek och kärleksrelationens funktion idag?
2. Vilka repertoarer använder sig kvinnorna från olika åldersgrupper sig av för att förstå och navigera i dejtingens skiftande landskap?

Kärlek har alltid varit ett centralt tema i människors liv, men dess betydelse och uttryck har förändrats genom historien och i takt med samhällets utveckling. Den första forskningsfrågan syftar till att undersöka vilka kulturella verktyg kvinnorna använder sig av för att tolka och förstå kärleken som fenomen och dess funktion i sina liv, utifrån teorier om kärleken och kärleksrelationens omvandling i det moderna samhället. Den andra forskningsfrågan tar sikte på att undersöka hur kvinnorna använder sig av olika repertoarer för att förstå och navigera i dagens komplexa dejtingvärld, där den digitala revolutionen har skapat nya möjligheter för människor att mötas och interagera och traditionella metoder för att träffa en partner inte längre är de enda alternativen.

1.4 Förklaring av centrala begrepp

1.4.1 Det moderna samhället

Begreppet modernitet är stort och till tider ospecifikt, och det kan användas på olika sätt i analyser om vår samtid. Inom sociologin finns det meningsskiljaktigheter om vilket begrepp som ska användas, eftersom begreppet kan förekomma i många olika variationer, bland annat flytande modernitet, postmodernitet och senmodernitet (Dawson, 2010, s. 190). I detta sammanhang kommer jag helt enkelt att använda begreppen "modernitet", "samtiden" och "idag" som en beskrivning för den tid vi lever i *nu*. Eftersom denna masteruppsatsen handlar

om kärlek analyserar jag istället drag vid moderniteten som har definierats av andra teoretiker, såsom till exempel individualiseringen, rationalisering och kommodifiering av kärlek.

1.4.2 Kärlek

Vad innebär kärlek då? I denna masteruppsats har jag försökt utvidga definitionen av kärlek, för att förhindra onödiga inskränkningar till heteronormativa former av vad som vanligtvis betecknas som "romantisk kärlek". Denna studie är baserad på antagandet att kärlek är en faktisk kraft i alla människors liv, eftersom alla behöver någon form av kärlek för att uppnå mänsklig värdighet och styrka. Kärlek kan tolkas på olika sätt, men vi borde kunna komma överens om att den innefattar mänsklig kontakt, att bli sedd, att bli bemött och uppskattad som människa, oavsett vilka medel som används för att uppnå detta. Jag har dock haft en ödmjuk inställning till att definiera vad kärlek är, eftersom min analys baserar sig på hur deltagarna i denna studie själva definierar kärlek, och vilken roll den har i deras liv.

1.4.3 Internetdejting

När jag använder begreppet internetdejting i andra analyskapitlet så inkluderar jag både dejting via hemsidor och app. Detta gör jag för att analysen visade skillnader utifrån ålder vilka digitala plattformar som användes. Det blir dock alltid specificerat i texten om jag skriver om hemsidor eller appar.

1.5 Disposition

I nästa kapitel, kapitel två, redogör jag för tidigare forskning av den rena relationen, och internetdejting som framväxande fenomen för att ge studien en kontext.

I kapitel tre presenterar jag de teorier jag använder i denna uppsats genom att först redogöra jag för Ann Swidlers kulturteoretiska perspektiv, som är bakgrunden och förståelsen av kultur i uppsatsen. Därefter redogör jag för hennes repertoarteori som utgör den teoretiska och analytiska bakgrunden för denna studie. Därefter presenterar jag begreppet om sociala generationer och dess betydelse för studien, som i sin tur kopplas till begreppen om digital kompetens. Efter detta presenteras flera av de främsta teoretiska perspektiven inom kärlekssociologin som används i denna studie från Ulrich Beck och Elisabeth Beck-Gernsheims, Zygmunt Baumans, Anthony Giddens och Eva Illouz.

I kapitel fyra presenteras de metodologiska val som gjorts. Studien är baserad på 3 kvalitativa gruppintervjuer och 12 individuella intervjuer. Vidare redogör jag för genomföring av dessa intervjuer. Därefter diskuterar jag forskarrollen, hur datan har analyserats och de etiska bedömningar i samband med bland annat lagring av data och anonymisering.

I kapitel fem börjar analysen av den första forskningsfrågan utifrån deltagarnas berättelser om kärlek och kärleksrelationer - och undersöker om detta skiljer sig utifrån ålder eller andra faktorer. Jag undersöker vilka repertoarer kvinnorna använder när de pratar om kärlek, och vad detta påverkas av, samt vilken funktion en kärleksrelation har för dem. Här kommer jag också in på den rena relationen.

I kapitel sex fortsätter analysen av andra forskningsfrågan. Här analyseras först hur kvinnorna tänker att dejtinglandskapet har förändrats, samt hur detta påverkar deras repertoarer och handlingsstrategier. Jag analyserar också hur kvinnorna navigerar genom nya traditioner och digitala dilemman som uppstått i takt med denna utveckling, och vilka kulturella resurser de använder sig av för att göra detta.

2 Tidigare forskning

2.1 Den rena relationen - empirisk realitet?

Anthony Giddens teori om den rena relationen har undersökts empiriskt av ett flertal forskare genom olika forskningsmetoder och frågeställningar. Dessa studier har lett till varierande och ibland motsägelsefulla resultat. Jody Hughes (2015) genomförde intervjuer med unga vuxna som levde ensamma. Ensamheten sågs som ett medel för att bygga upp självständighet och kontroll över sina liv. Att bo ensam var inte ett avvisande av möjliga romantiska relationer, snarare en försiktighetsåtgärd mot riskerna och osäkerheten associerad med relationer, särskilt deras potentiella upplösning. Resultaten avslöjade också en skepsis mot äktenskap, vilket ansågs kunna begränsa deras liv. Några valde att bo isär trots att de var i en relation, vilket de ansåg möjliggjorde självförverkligande, frihet och självständighet samtidigt som de upprätthöll emotionella band och trygghet.

Lynn Jamieson (1999) har kritiserat Giddens om den rena relationen utifrån ett genusperspektiv. Hon hävdar att Giddens försummar vikten av hur strukturer och maktrelationer påverkar individers förmåga att skapa och upprätthålla "rena relationer". Genusperspektivet betonar att könsroller och normer är djupt rotade i samhället, vilket innebär att det kan vara svårt för individer att helt frigöra sig från dessa strukturer och skapa jämställda relationer. Jamieson illustreras genom litteraturgranskningar hur kvinnor ofta utför emotionellt arbete samtidigt som de undertrycker sina egna känslor. Samtidigt hänvisar Jamieson till forskning som visar att par framställer sig själva som jämställda även om det i realiteten kanske inte stämmer. Detta menar hon visar att det inte alltid finns ett samband mellan hur människors ideal om hur relationer bör vara och deras faktiskt beteende (Jamieson, 1999, s. 481-485).

Neil Gross och Solon Simmons (2002) refererar till Jamiesons kritik i en studie som testar hypotesen om rena relationer. De anser att trots att kritiken är relevant, finns det ändå behov av att empiriskt undersöka om huvuddrag i den rena relationen kan hittas i dagens relationer. I sin forskning bekräftar de existensen av rena relationer, och visar att upplevelsen av autonomi

är större jämfört med traditionella kärleksrelationer. Dessutom kände individer som var i rena relationer mer glädje. Studien kunde inte hitta något signifikant samband mellan att vara i en ren relation och att uppleva ångest (Gross & Simmons, 2002, s. 541 - 549). Detta resultat är inte i linje med varken Giddens eller Illouz teorier om den rena relationen som en källa till otrygghet på grund av dess instabila natur (Giddens, 1995, s. 123; Illouz, 2014, s. 176). Författarna skriver dock att en möjlig förklaring av studiens resultat kan tänkas vara att den är baserad på kvantitativa metoder, vilket kan ha begränsat resultaten (Gross & Simmons, 2002, s. 521 - 522).

2.2 Internetdejting som framväxande fenomen

Det ökade användandet av teknologi i dejtingsammanhang har bidragit till ett ökat intresse att undersöka teknologins roll för dejtingens förändrade villkor. Att dejta med medier som hjälpmedel är långt ifrån ett nytt fenomen. I mitten av 1900-talet blev personliga annonser en fast del av tidningar och magasin, där det var möjligt att komma i kontakt med människor med liknande intressen, tendenser vi fortfarande ser i dagens digitala dejtinglandskap. Kontaktannonserna bildade i många avseenden grunden för de dejtingsidor och appar vi är bekanta med idag. Allt eftersom tekniken utvecklades, så förändrades även användningen och den stigmatisering som länge förknippats med nätdejting (Schwartz och Velotta, 2018, s. 59). Dial-your-match, betraktad som den första nätdejtingtjänsten, lanserades på 80-talet, öppnade upp nya möjligheter för individer att uttrycka sig och kommunicera, vilket skapade en ny digital dimension av det sociala livet (Van Dijk, 2013). I början av 2000-talet etablerades internetdejtingsaktörer såsom Match, Sukker och Møteplassen i Norge. Trots att nätdejting då hade blivit ett socialt fenomen, ansågs dessa tjänster mest användas av desperata ensamvargar, något som ändrades med introduktionen av dejtingappar. Grindr, en app riktad mot homosexuella män, lanserades 2009. Med en enkel princip om att skapa en profil och användare, kunde individer komma i kontakt med andra inom en viss radie (Schwartz och Velotta, 2018, s. 64). 2012 lyckades Tinder framgångsrikt att anpassa Grindr-konceptet för den heterosexuella marknaden. Appen lockade en användargrupp som tidigare undvikit traditionell internetdejting, den yngre generationen. På detta vis har digital dejting gradvis vunnit bredare social acceptans, och nätdejting har blivit en aktivitet som majoriteten av

singlar deltar i. Sedan dess har fler liknande appar som Bumble och Her utvecklats (Hobbs et al., 2016, s. 272).

Det finns flera studier om dejtingappen Tinder, som bland annat undersöker människors motiv för användandet av appen, självpresentation, strategier för urval samt hur den nya teknologin förändrat kärleksrelationernas inledande fas. Timmermans och Courtois (2018) data visar att en tredjedel av de fysiska Tinder-mötena ofta slutade med sex, medan en fjärdedel resulterade i åtagande relationer, och hävdar därför att appen fått ett oförtjänt rykte som en "hookup"-app, vilket ofta är hur appen framställs i media. Även flera andra studier har undersökt olika motiv för användning av Tinder, såsom dejting, att hitta en fast partner, att flörta och för att få självbekräftelse (Ranzini & Lutz, 2017; Sumter et al., 2017; Timmermans & Caluwé, 2017). Ranzini och Lutz (2017) samt Sumter et al. (2017) pekar också ut motivationen skiljer sig mellan kvinnor och män. Utifrån deras studie verkar spänning och tillfälligt sex är till exempel vanligare för män än för kvinnor. Enligt David och Cambre (2016) förenar Tinder spontanitet och snabbhet med icke-bindande underhållning vilket upprätthåller ett emotionellt avstånd där individen reduceras till konsumerbara objekt. Hobbs, Owen og Gerber (2017) kritiserar annan forskning hur dejtingapplikationer beskrivs är alltför pessimistiskt och misslyckas med att se det positiva i att ha många möjligheter med hjälp av teknologi. I sin studie av unga vuxna fann de att traditionella synsätt på dejting och relationer fortfarande är starkt närvarande i samhället, och att majoriteten såg på internetdejting som ett viktigt verktyg för att hitta både kärleksrelationer och sex.

Forskning på Tinder och dejtingappar tenderar att studera yngre människor, eller unga vuxna, vilket är ett forskningsgap denna masteruppsats syftar att fylla. Även om forskning på äldre och medelålders erfarenheter är bristfällig, så är det inte helt frånvarande. Mycket tidigare forskning är också kvantitativ. En studie av från 2014 fann att flera av de äldre såg internetdejting som en möjlighet för att hitta romantiska relationer, men att det samtidigt kunde förstärka den sociala utestängningen (Alhabash et al., 2014). En komparativ studie gjort av Sheyna Sears-Roberts Alterovitz and Gerald A. Mendelsohn (2009) fann att medelålders och äldre kvinnor är mer selektiva än män, men också att de tenderar att vara mer selektiva än sina yngre motsvarigheter när de internetdejtade.

3 Teori

I detta redogör jag för de teorier som använts i denna studie. Först redogör jag för Ann Swidlers kulturteoretiska perspektiv och repertoarteori som utgör den teoretiska och analytiska bakgrunden. Därefter presenterar jag begreppet om sociala generationer och dess betydelse för studien, som i sin tur kopplas till begreppen om digital kompetens. Efter detta presenteras flera av de främsta teoretiska perspektiven inom kärlekssociologin som används i denna studie: Ulrich Beck och Elisabeth Beck-Gernsheims teori om individualiseringen av kärlekens struktur, Zygmunt Baumans teori om flytande modernitet, Anthony Giddens teori om kärlekens omvandling och den rena relationen, och till sist Eva Illouz teorier om kärleksmarknadens uppkomst och dejting.

3.1 Kultur

Denna studie faller inom ramen för kultursociologin. Sociologin har alltid studerat kultur och dess betydelse för samhället. Kultur är en grundläggande och viktig aspekt av människors sociala liv, och sociologiska studier har undersökt hur kulturella strukturer påverkar det sociala samhället, till exempel förändringar av värderingar, handlingar och strukturer. Även om antropologin är mer associerad med denna inriktning, har sociologin också utfört klassiska studier, såsom Weber's studier av den protestantiska etiken och dess inverkan på kapitalismen, Durkheims studier av ritualer och det heliga, och Bourdieus kapitalbegrepp.

Det finns flera sätt att definiera kultur, vilket påverkar hur kultur kan analyseras. Med hjälp av texter av den amerikanska sociologen Ann Swidler och den amerikanske antropologen Clifford Geertz, diskuterar jag kort den teoretiska bakgrund och förståelsen av kultur som utgör den teoretiska bakgrunden för denna studie. Under en längre tid var det Geertz definition av kultur som dominerade, vilken definierar kultur som:

“a historically transmitted pattern of meanings embodied in symbols, a system of inherited conceptions expressed in symbolic forms by means of which men communicate, perpetuate, and develop their knowledge about and attitudes towards life” (Geertz, 1973, s. 89).

Eller uttryckt på annat sätt: "människan är ett djur som är fast i nät av betydelser som hon själv har spunnet, jag anser att kultur utgörs av dessa nät [...]" (Geertz, 1973, s. 5). Geertz

definierar kultur som en allomfattande nästan statisk struktur av betydelser som överförs från en generation till nästa, och betonar att symboliska former är huvudverktygen genom vilka människor upplever livet. Geertz förespråkar "tjocka beskrivningar" som en metod för att förstå kulturella fenomen på sina egna villkor utan att påtvinga andra strukturer av betydelse. Han menar att det är uppgiften för den kulturella analytikern att konstruera sådana beskrivningar för att utvinna betydelsen av en given kultur och undersöka hur den kan ge insikt om den bredare kulturen. Kulturella studier handlar därför om att reda ut betydelsestrukturer, fastställa deras sociala grund och betydelse. (Geertz, 1973, s. 3–30, 6, 9; Swidler 2001, s. 20, s. 238).

Geertz argument är viktigt och hans analyser ger insikter om kulturella handlingar. Ann Swidler håller med om Geertzs syn på kultur, i den mån att det är "en uppsättning symboliska verktyg genom vilka delning och lärande sker", men påpekar att hans metod har brister på andra områden (Swidler, 2001, s. 12). Hon kritisk till hans syn på kultur eftersom den får konsekvenser för hur kulturell analys genomförs. Swidler hävdar att Geertzs förståelse av kultur antyder att kulturer är enhetliga och används av individer på ett enkelt sätt. Swidler skriver: "Om kulturer är mer oeniga än så, med konkurrerande perspektiv och kolliderande känslor, kan [Geertz] säga lite om hur dessa förståelsesätt korsar, interagerar eller tävlar med varandra" (Swidler, 2001, s. 22).

Enligt Swidler har den geertzianska traditionen, genom att enbart fokusera på kulturella höjdpunkter, bidragit till att konstruera en falsk uppfattning om kultur som en sammanhängande enhet (Swidler, 2001, s. 13). Genom att dokumentera den djupt rotade betydelsen av utvalda kulturella uttryck argumenterar Swidler att "uppgiften som kulturella analytiker ger sig själva är fortfarande oftast att beskriva den förenande principen i ett kulturellt system" (Swidler, 2001, s. 12). Denna uppfattning om kultur som ett enhetligt system är vad Swidler starkt bestrider. För henne representerar det en begränsad, och på många sätt orealistisk, syn på kultur eftersom den vilar på vad hon finner vara en falsk antagande om kulturell konsekvens. Om kultur förstås som ett sammanhängande system bör man förvänta sig att människor agerar på ett enhetligt sätt och speglar de betydelser som de alla är inblandade i. Dessutom, om kultur existerar som ett sammanhängande system, bör man inte bara förvänta sig att människor agerar likadant som en grupp, utan också som individer, eftersom deras handlingar också påverkas av en konsekvent kultur. Swidler finner inte bevis

på att detta är fallet i sina egna studier och säger att "när vi märker kulturella skillnader, erkänner vi att människor inte alla går till väga på samma sätt" (Swidler, 1986, s. 284). Swidler kan inte se att vi lever i ett samhälle som präglas av konsekvent individuellt handlande eller enhetligt grupp beteende och för henne faller Geertz teori kort när det gäller att förklara de många oregelbundenheter, inkonsekvenser och variationer som vi observerar inom en och samma samhällskultur.

Swidler framför en annan och relaterad kritik gällande den dominerande fokuseringen inom geertziansk analys. Eftersom geertziansk tradition huvudsakligen fokuserar på kulturell beskrivning, finns det två viktiga faktorer som inte tas hänsyn till: för det första, hur kultur faktiskt blir meningsfull för människor på en personlig nivå, och för det andra, hur sociala aktörer själva använder kultur i sin vardag. Swidler menar att det behövs ett perspektiv som möjliggör förståelse av människors personliga engagemang med kultur, en uppskattning som går bortom enbart att avkoda dess innehåll (Swidler, 2001, s. 12–14). Hon skriver:

“...understanding how culture changes, or indeed, understanding what difference it makes for someone to participate in a particular culture will require that sociologists address the problems created by the diverse uses of common cultural materials” (Swidler, 2001, s. 14).

Detta leder oss till Swidlers teori - och även kärnan i hennes oenighet med Geertz förståelse - Swidler ser inte på kultur som ett system där människor är oföränderligt ingraverade; i stället tror hon att det existerar som en mycket mer komplex struktur som tillåter betydande individuell variation med avseende på hur det uppfattas och hur det används. Även om de kulturella materialen är desamma för människor inom ett givet samhälle, varierar hur människor använder det individuellt mycket. För att främja vår förståelse av denna mångfald av användning efterlyser Swidler en omfokusering av kulturell analys: "Vad vi tydligt behöver är mer differentierade sätt att beskriva inte kulturens innehåll, utan varierande – vad? – självsäkerhet, allvar, engagemang med vilket människor håller den" (Swidler 2001, s. 14). Baserat på hennes kritik föreslår Swidler en ny metod för kulturell analys, nämligen hennes egen teori om kultur som en repertoar.

3.2 Kultur som verktygslåda

Ann Swidlers repertoarteori är en kritik av den traditionella synen på kultur som en homogen och statisk företeelse. Enligt Swidler bör en realistisk kulturteori inte presentera individer som "passiva dårar", utan snarare som skickliga användare av de kulturella resurser som finns tillgängliga. Vi ställs alla inför en mängd olika situationer och dilemman i livet, och dessa kan verka förvirrande och förbryllande. Vår kultur är mycket större än den vi personligen väljer att omfamna och består av många olika element, och i vårt moderna samhälle står vi inför en mängd olika kulturella symboler som vi måste välja mellan. Swidler argumenterar därför för att kultur bör ses på som en "verktygslåda" som innehåller symboler, rutiner och strategier som människor använder för att navigera i vardagen. Genom att bestämma vilka delar av den befintliga kulturen vi vill använda till vår egen nytta, så engagerar vi oss alla i en kritisk filtrering av den kultur vi har kontakt med, och beslutar kontinuerligt vilka element som ska avvisas och vilka som ska accepteras. Denna sällningsprocess sträcker sig från väsentliga frågor, som religiös tro, politiska övertygelser eller djupa personliga ståndpunkter, till mer triviala områden, som stilpreferenser eller talformer. De kulturella komponenter vi väljer att omfamna - idéer, bilder, attityder, övertygelser och uppförandemönster - är vad som utgör våra personliga verktygslådor. De verktyg vi väljer fungerar ibland, och andra gånger inte, endast delvis eller på sätt som inte var avsedda. Vad kultur ger oss är emellertid en variation av drag att välja från, beroende på vad vi vill uppnå (Swidler, 2001, s. 15-17, 43). Swidler säger:

“We must think of culture less as a great stream in which we are all immersed, and more as a bag of tricks or an oddly assorted toolkit containing implements of varying shapes that fit the hand more or less well, are not always easy to use, and only sometimes do the job” (Swidler 2001:24).

I sin bok *Talk of Love* (2001) använder Swidler sig av sin teori för att undersöka hur medelklassamerikaners använder sig av sina kulturella resurser för att förstå och skapa romantik och kärlek. Swidler argumenterar för att kärlek är ett område där vi särskilt tydligt kan se hur kulturella resurser används och kombineras på individnivå. Eftersom kärlekens betydelse i samhället är så fast etablerad, förväntas ämnet diskuteras på ett enhetligt sätt. Trots detta kunde deltagarna i Swidlers intervjuer inte presentera en sammanhängande rationell förklaring till varför de älskade personen de gjorde, varför de gifte sig eller vad de värderade

med att vara i en romantisk relation. Istället var de tvungna att engagera olika diskurser för att förmedla sina synpunkter. Informanterna berättade historier med motsatta åsikter och argument om varför de var gifta, vem de blev förälskade i och vad kärlek egentligen är, istället för konsistenta och sammanhängande historier med en gemensam rationell grund. Några av deltagarna i hennes studie betonade vikten av att äktenskapet är en plikt gentemot familjen, medan andra framhävde passion och romantisk kärlek som centrala delar av ett parförhållande. Ett annat exempel som Swidler tar upp är hur kärlek kan förstås som ett projekt som kräver arbete och investeringar, eller som något som ska komma naturligt. Vissa deltagare la vikt på att man måste arbeta för att bygga upp ett starkt och stabilt förhållande, medan andra förväntade att kärleken skulle uppstå spontant och utan ansträngning. Swidler betraktar det inkonsekventa och osammanhängande som en positiv resurs: när en del av det kulturella verktyget inte fungerar eller inte är tillräckligt, kan individen använda andra delar av sin kulturella repertoar för att stödja det liv de lever. (Swidler, 2001, s. 26 - 30, 180)

När det gäller den konkreta användningen av kulturella resurser finns det stora skillnader bland människor när det gäller hur mycket kultur de tillämpar i sina egna liv. Swidler skriver följande: "some people draw on a wide range of cultural precepts [...], while others move within narrow confines, using one or two formulas or phrases again and again" (Swidler, 2001, s.46). Människor använder alltså sina kulturella repertoarer i olika grad. Vissa kan formulera sig med hjälp av anekdoter, kulturella formuleringar och historier, och navigera mellan olika kulturella resurser, medan andra kan upprepa ett par fraser eller formler om och om igen (Swidler, 2001, s. 46). Swidler betonar dock att omfattningen av de verktyg en person använder inte nödvändigtvis är ett säkert bevis på den faktiska bredden av deras kulturella repertoar, och faktum är att många människor har en bredare kulturell repertoar än vad de använder i sin vardagliga tillvaro (Swidler, 2001, s. 14, s. 48).

En viktig aspekt av verktygslådan är att dess innehåll både är kulturellt och individuellt specifikt. Swidler argumenterar för att kulturella symboler och praktiker inte har en fastställd innebörd, utan att de är öppna för tolkning och anpassning. Därmed kan två personer i samma kulturella sammanhang ha helt olika tolkningar av vad en viss symbol eller praxis betyder, beroende på deras personliga erfarenheter och sociala positioner. På samma sätt kan en person ha tillgång till olika verktyg i sin verktygslåda beroende på deras situationella och sociala omständigheter. Till exempel kan en person använda olika strategier för att navigera i en

professionell miljö jämfört med i en informell social situation. Det är också viktigt att notera att människor inte förblir oförändrade genom hela livet, och Swidler poängterar att verktygslådan är nödvändig för att hantera förändrade uppfattningar om livet på en personlig nivå (Swidler, 2001). Swidlers repertoarteori är därmed en dynamisk syn på kultur, som betonar människors aktiva användning av kulturella resurser för att navigera i vardagen och skapa mening i sina liv.

Swidlers verktygslådeteorin har flera fördelar i förhållande till den traditionella synen på kultur. För det första gör verktygslådan det möjligt att förklara varför människor inte alltid agerar i enlighet med de normer och värderingar som associeras med deras kulturella sammanhang. Istället för att se på människor som passivt påverkas av kulturella normer, erkänner Swidler att de har ett aktivt förhållande till sin kultur, och använder de verktyg som de anser är mest lämpliga i en given situation. För det andra gör verktygslådan det möjligt att förstå hur förändring sker. Istället för att se på kultur som något som är oföränderligt över tid, kan verktygslådan förklara hur människor anpassar och ändrar sin användning av kulturella symboler och praktiker beroende på förändringar i deras livssituationer eller samhällsstrukturer förändringar. Till sist ger verktygslådan en ram för att förstå skillnader och ojämlikheter inom och mellan olika kulturella sammanhang. Eftersom verktygslådan är individuell och situativ, kan människor som delar samma kulturella bakgrund ha helt olika sätt att använda sina kulturella resurser beroende på sin sociala position.

3.2.1 Stabila och ostabila liv

Människor använder kultur i olika omfattning beroende på livsomständigheter; dock använder de oftast sina kulturella repertoarer i vardagslivet utan mycket övervägande, eftersom de verktyg de fullt ut accepterar smälter samman med deras erfarenhet på ett sätt som gör att det inte längre verkar vara kultur: "när kulturen blir fullt ut accepterad, så smälter den samman med det verkliga livet och blir nästan osynlig" (Swidler, 2001, s. 19). På grund av denna process av naturliggörande är "det enklaste sättet att se kultur som en repertoar att undersöka en situation där människor mobiliserar flera delar av sina repertoarer samtidigt" (Swidler, 2001, s. 25). En situation där människor instinktivt tar till sina verktyg för att bemöta en situation är när de har något att försvara och att fråga om en persons syn på en given fråga är därför ett framstående sätt att avslöja hur människor drar på sina kulturella resurser.

Kulturen formar olika förmågor ur vilka människor bygger strategier för handling. Emellertid skiljer sig sättet på vilket kultur påverkar handling och hur människor använder kulturen i två olika typer av situationer. Utifrån detta föreslår Swidler ett nytt begrepp för att studera hur verktygen i denna kulturella verktygslåda förvärvas och hur kultur konstrueras. En avgörande faktor för människors kulturella användning är deras vana av reflexivet, och Swidler gör därmed en distinktion mellan vad hon kallar för "stabil" och "ostabil". Med dessa begrepp önskar hon att skilja mellan tillstånd där etablerade handlingsstrategier följs utan mycket motstånd eller reflektion, och situationer där nya handlingsstrategier testas ut och prövas. Swidler skriver att vid beskrivning av individer kan vi tala om stabila och ostabila liv, medan vi vid beskrivning av samhällen kan tala om stabila och ostabila perioder. Denna kontrast syftar till att särskilja situationer där nya strategier för handling utvecklas och prövas (ostabila) från situationer där människor agerar inom befintliga och etablerade strategier för handling (stabila). Swidler skriver att kulturen påverkar hur vi agerar både i situationer där vi följer etablerade mönster och i situationer där vi experimenterar med nya sätt att vara. När vi följer etablerade strategier för handlingar kan vi vara flexibla med hur vi kopplar samman kulturen med våra erfarenheter. Men i situationer där vi utforskar nya sätt att vara blir kulturen mer synlig och spelar en aktiv roll då vi använder den för att lära oss och anpassa oss till förändringar (Swidler, s. 89).

Swidler hävdar att det är under övergångsperioder och oordning, när de normalt självklara reglerna för ett socialt liv och samhället är i förändring, som människor medvetet och aktivt konstruerar nya regler och vanor och organiserar dessa i "ideologier". Dessa är "högt konstruerade och självmedvetna" och syftar till att ge svar på sociala problem. När saker och ting börjar lugna ner sig blir dessa regler och vanor mindre explicita och börjar kännas mer naturligt, och blir då till "traditioner". Dessa är mångfaldiga och varierande, men de passar alla in i de dominerande ideologierna som överlever de oroliga tiderna. När mer tid går blir dessa traditioner accepterade och cementerade nog att bli de okontroversiella och i stort sett obestämnda reglerna för "sunt förnuft". Detta är när en kultur blir "stabil". Processen med att konstruera kultur går från att ha öppen konkurrens mellan tydliga och medvetna ideologier i "ostabila" liv, till att etablera en eller ett fåtal dominerande ideologier som praktiseras genom halvmedvetna men ändå tydliga traditioner, och slutligen till att dessa ursprungliga idéer blir utbredda och betraktas som självklart sunt förnuft i "stabila" liv. Det är en process där

medvetandegraden minskar och känslan av att följa regler och vanor i en viss kultur blir enklare och naturligare. Det innebär också att omfattningen av de idéer som styr socialt beteende är större i "stabila" kulturer, eftersom de inte öppet konkurrerar med alternativa modeller för att organisera erfarenheter (Swidler, 1986, s. 279 - 281).

I stabila perioder ger kulturen kontinuitet, och erbjuder människor en stadig uppsättning verktyg som de kan använda för att fatta beslut och utföra handlingar. Den reflexiva kapaciteten används i mindre utsträckning, och samspelet mellan kultur och individuell handling är så intimt förknippad med individens livserfarenheter att det kan vara svårt att särskilja dem (s.93-94). Ett stabilt liv inträffar när individen ”in some sense, frozen their sense of self in relation to the world”, ett tillstånd som ofta är resultatet av en etablerad karriär, ett fast personligt liv och en livsstil där utvärdering och ifrågasättande inte är en del av rutinen. Personer i en stabil situation är mindre benägna att använda sin reflexiva kapacitet och använder därmed färre delar av sin kulturella repertoar. Detta tillstånd uppstår oftast som en följd av ett stabilt jobb, en etablerad förståelse av sig själv och ens egen livsstil (Swidler, 2001, s. 69). Man vet hur man ska handla, och att utvärdera eller ifrågasätta livet eller ens egen självbild är inte en del av den dagliga rutinen (Swidler, 2001, s. 104).

I ostabila perioder, som präglas av samhällsliga och omständighetsmässiga förändringar, spelar kulturen en dubbelroll. Å ena sidan fungerar den som en drivkraft för förändring, och å andra sidan är den själv en faktor som förändras. Detta betyder att kulturen inte bara påverkar förändringar i samhället, utan förändras också själv i processen och blir en aktiv del av förändringarna som sker. I sådana situationer är handling och kultur mer åtskilda, och de kulturella resurserna blir därför mer synliga. Dessa situationer är präglade av instabilitet och osäkerhet, och kulturen kan användas för att definiera situationer och hitta riktning i livet, vilket ofta innebär att man använder större delar av sin kulturella repertoar och reflexiva förmåga. Det kulturella arbetet blir därmed mer synligt eftersom det konkurrerar med de redan etablerade sätten att tänka och känna. Individer använder sig mer aktivt av sina kulturella resurser för att formulera värderingar och genomföra traditioner. Kulturens roll i att artikulera och etablera nya ideologier och handlingsstrategier under ostabila tider innebär att den tillhandahåller färdigheter, symboler och ritualer som människor kan använda för att tänka ut, artikulera och sprida sina idéer i form av ideologier. I denna process fungerar värderingar som tillhandahålls av kulturen som verktyg för att hjälpa människor att fatta

beslut. Det är viktigt att betona att dessa värderingar inte dikterar vilka mål människor bör sträva efter, utan istället fungerar som en färdighet för att fatta beslut. Den erbjuder även de färdigheter och ritualer som behövs för att hantera förändring och upprätthålla en känsla av stabilitet i instabila omständigheter. Det är därför som tidigare obetydliga ritualer plötsligt kan få betydelse under ostabila livssituationer (Swidler, 1986, s. 278 - 282).

Ett ostabilt liv kännetecknas av en högre grad av instabilitet och osäkerhet. När människor genomgår stora förändringar i sina liv, som till exempel övergången från ungdom till vuxenliv eller anpassningen efter en skilsmässa, kan de behöva ompröva och anpassa sin kulturella repertoar, även om de fortsätter att använda sina befintliga personliga och sociala färdigheter. Detta innebär att kulturen spelar en roll i hur människor navigerar och anpassar sig till förändringar i sina livssituationer (Swidler, 2001, s. 93). När man upplever ostabila tider, skriver Swidler, är man benägen att använda en bredare uppsättning kulturella resurser och kanske till och med anta nya, för att kunna bedöma och förstå situationen och avgöra vilken kurs man ska ta härnäst (Swidler 2001, s. 58, s. 69). Individer i vissa faser av sina liv, liksom grupper eller hela samhällen vid vissa historiska ögonblick, är involverade i att konstruera nya strategier för handling (Swidler, 2001, s. 94).

Swidlers repertoarteori, som förklarar hur individer utvecklar olika kulturella färdigheter och beteenden beroende på stabiliteten i deras livssituationer, ger en solid grund för att förstå de djupare betydelseerna av kärlek i de intervjuade kvinnornas liv. Dessa kulturella repertoarer formas över tid och varierar mellan generationer, vilket gör det intressant att undersöka hur dessa upplevelser av kärlek kan skilja sig åt mellan olika åldersgrupper. I nästa avsnitt presenterar jag begreppet om sociala generationer och dess betydelse för studien, för att ytterligare belysa de skiftande uppfattningarna och erfarenheterna av kärlek, dejting och sexualitet bland de intervjuade kvinnorna, som kommer från olika generationer.

3.3 Sociala generationer

Karl Mannheim var en tysk sociolog som år 1928 skrev texten "The problem of generations" där han var en av de första teoretikerna som definierade generationer. Enligt Mannheim bestod en generation av personer som delade en gemensam uppsättning erfarenheter,

värderingar och övertygelser på grund av att de föds och växer upp under samma historiska period och sociala sammanhang (Mannheim, 1952, s. 291). Generationsteorin utvecklades som ett alternativ till Marx's klassteori och Mannheim föreslog att generationer skulle kunna betraktas på samma sätt som socioekonomisk klass eller genus. Hans generationsteori hade för avsikt att nå en förståelse för hur samhället förändras genom att undersöka hur individer förändras och hur individer förändrar samhället. Termen "generation" var ursprungligen reserverat för släktskapsrelationer och för att undvika förvirring föreslog Jane Pilcher i 1994 att man skulle använda termen "social generation" när man hänvisade till en manheimsk förståelse av termen. Mannheims koncept har betytt mycket, och under de senaste decennierna har flera ansträngningar gjorts för att applicera sociala generationer på empiri eller att utveckla konceptet till övergripande teorier på studier av bland annat livslopp, historiska processer och samhälleliga konflikter.

Idag används det sociala generationsbegreppet flitigt i vardagen som ett verktyg för att diskutera samhällsförändringar och självbeskrivning. Vanligtvis används termerna för att benämna olika generationer inkluderar The Silent Generation, Baby Boomers, Generation X, Millennials och Generation Z (Tolgensbakk, 2021). Ursprungligen härstammar dessa kategorier från en amerikansk kontext, men har sedan vidareutvecklats och modifierats av forskare från olika delar av världen. Denna process av att återutveckla existerande teorier kan bidra till en fördjupad förståelse för de sociala drivkrafterna som styr en generation och påverkar dess utveckling.

Globaliseringen har fört med sig nya dimensioner i användningen av generationsbegreppet. Mannheim betonade geografisk plats för att forma generationsmedvetande, och samhällsförändringar på olika platser fortsätter att formgiva generationsmedvetandet på heterogena sätt. Trots detta kan generationsidentiteten numera te sig mer diffus, eftersom olika kulturer är allt mer sammanflätade genom resande och mediekonsumtion. Särskilt internet bidrar till en viss avnationalisering av populärkulturen, vilket ifrågasätter betydelsen av geografiska gränser för skapandet av generationsupplevelser och identiteter (Bristow, 2016, s. 9-10).

Mannheims koncept av sociala generationer har kritiserats för att vara för vagt och inte ta hänsyn till skillnader inom generationer, vilket försvårar dess användning i empirisk

forskning. Kritik har även riktats mot att det inte kan generaliseras över olika kulturella kontexter, till exempel upplevde många europeiska länder en babyboom efter andra världskriget, och i många länder var detta en generation som växte upp med tillgång till utbildning och rikedom, men detta betyder inte att termerna passar överallt. Mannheim betonade dock vikten av att dela social position för att bli en generation, och erkände att polariserade reaktioner kan uppstå inom samma grupp (Tolgensbakk, 2021). Detta kan liknas vid Ann Swidlers (2001) repertoarteori om hur individer använder sig av kulturella resurser eller repertoarer för att hantera olika situationer och fatta beslut i sina liv. I båda fallen betonas att människor är flexibla och anpassningsbara i sina svar på livets händelser, vilket leder till en mångfald av möjliga reaktioner och beteenden.

Generationsbegrepp som ett analytiskt verktyg som ska användas med försiktighet för att undvika generalisering. Tolgensbakk skriver att en ofta bortglömd aspekt av Mannheims ursprungliga diskussion om betydelsen av sociala generationer är hans betoning på hur sociala generationer är kollektivt skapade från delade erfarenheter, något som definierar dem som individer, där dem att känna att de tillhörighet och skapar sin egen plats i världen (Tolgensbakk, 2021). I denna studie har deltagarna frågats vilken generation de själva menar att de tillhör, för att undersöka hur de använder sig av kulturella repertoarer för att ge mening åt sin egen verklighet. För att undvika generalisering eller felaktig vinkling från min sida har jag undvikit att påpeka att jag potentiellt kommer använda sociala generationer som ett definitionsbegrepp. Vissa deltagare har själva använt en särskild benämning för sin generation medan andra inte. Jag ska nu redogöra för begreppen digital natives och digital immigrants, som jag använder som ett komplement till generationsdefinitionerna.

3.3.1 Digital kompetens

I 2001 introducerade Marc Prensky begreppen "digital natives" och "digital immigrants" för att illustrera skillnaden mellan hur olika åldersgrupper förhåller sig till internet, utifrån deras digitala kompetens. En digital native är en person som har vuxit upp under en tid då digital teknik har varit en integrerad del av deras vardag, inklusive datorer, internet, smartphones och sociala medier. Som en följd av att ha vuxit upp med tekniken har digitala infödingar utvecklat en intuitiv förmåga att använda tekniken, vilket gör att de kan använda den utan att behöva tänka på det medvetet. Detta står i kontrast till digital immigrants, som är personer

som är födda före den digitala teknikens spridning och som har behövt anpassa sig till den nya digitala världen senare i livet. Digitala invandrare kan ofta uppleva känslor av osäkerhet och frustration när de använder teknik, särskilt när de stöter på något som de inte är bekanta med eller inte förstår helt (Dunkels, 2006).

Kopplingen mellan sociala generationskategorier och dessa digitala kategorier, kan ses som en följd av den snabba teknologiska utvecklingen under de senaste decennierna. På grund av denna utveckling har unga människor, särskilt de födda under och efter 1980-talet, vuxit upp i en värld som är starkt präglad av digital teknologi. De här unga människorna, som ofta kallas för millennials eller generation Y, har därför blivit associerade med termen digital natives. De har vuxit upp med mobiltelefoner, datorer och internet och har lätt anpassat sig till nya teknologiska innovationer. Å andra sidan har den äldre generationen som föddes före denna teknologiska revolution, ofta beskrivits som digital immigrants. Detta är också utgångspunkten för min studie.

Kritiken mot begreppen digital natives och digital immigrants lyfter fram att dessa skapar stereotypa uppdelningar baserat på ålder och inte tar hänsyn till individuella skillnader eller sociala, kulturella och ekonomiska faktorer. I min studie kunde jag observera att alla kvinnorna som intervjuats besatt en form av digital kompetens, vilket bekräftar att ålder inte är en entydig gräns för teknisk insikt. Dock fann jag variationer i deras kompetens, särskilt när det gällde skepsis mot internetdejting.

3.4 Individualiseringen av kärlekes struktur

Ulrich Beck och Elisabeth Beck-Gernsheim karakteriserar det moderna samhället som ett risksamhälle, som präglas av ständiga hot och faror som människor inte kan försvara sig mot eller förutse, vilket skapar en känsla av osäkerhet och rädsla. Dessa hot är inte längre bara fysiska, som i det industriella samhället, utan kan vara av psykologisk, social eller ekonomisk karaktär, vilket gör det svårare att hantera. Risksamhällets förändringar har också påverkat samhällets syn på kärlek och relationer, och skapat en diffus oro om hur man ska förhålla sig till varandra i äktenskap och familjer. En grundläggande egenskap i det moderna samhället som har haft en omvälvande effekt på kärlekens struktur är individualiseringen. I boken *The*

normal chaos of love diskuterar författarna hur nära relationer som individen ingår i har fått en ny innebörd eftersom vi väljer vårt liv på ett friare grundlag än tidigare. Idag skapar individer sitt eget liv och sin identitet utifrån egna önskningar och subjektiva tolkningar, och traditioner har mindre betydelse än tidigare. Det som tidigare bidrog till stabilitet och permanens, kolliderar idag med personliga intressen i samband med kärlek, familj och frihet, samtidigt som de begränsas av de riktlinjer som finns i kulturella och strukturella förhållanden (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 1-8).

Beck och Beck-Gernsheim menar att individualiseringen av partnersvalet har skapat nya typer av konflikter och motsättningar som har lett till det kaotiska tillståndet av kärlek. Denna utveckling har skapat utmaningar för den traditionella familjen och i länder där demokratiska rättigheter och fred tas för givna kan inte motsättningen mellan familjens krav och personlig frihet eller kärlek längre döljas bakom det dagliga strävandet mot elände och förtryck. Kärnfamiljen, som är byggd på traditionella könsroller, kollapsar på grund av frigörelse och jämlika rättigheter utanför det privata livet (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 1- 2). När partnersvalet individualiseras och frånskiljs familjen och kollektivet blir individen ansvarig för sitt partnersval och relationens utfall. När kärleken inte lever upp till förväntningarna finns ingen annan att skuldbelägga mer än det egna jaget (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 53–55).

Författarna belyser hur moderniteten innefattar en post-romantisk värld där individen är ansvarig för sitt eget självförverkligande och att maximera sina individuella prestationer, där jagets vilja och val är centrala. I en relation innebär det att det finns begränsningar för hur man kan agera och vad man kan välja, vilket kan påverka ens självförverkligande. För att hantera detta söker individen en balans mellan att följa sina egna drömmar, ambitioner och mål, samtidigt som de påverkas och delas med den andra parten (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 53–55). I en post-romantisk värld där det inte längre finns ett förutbestämt syfte som sammanbinder två individer och där det saknas tydliga riktlinjer, narrativ eller moral att följa, blir relationer alltmer osäkra och instabila. Eftersom allt är föremål för förhandling blir det svårt att skapa en stabil grund för relationen (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 97-99).

Forskarna hävdar också att kärleken idag bör betraktas som en individuell sekulär religion. De menar att kärleken har blivit idealiserad till att utlova fullständig lycka och en mening med

livet (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 175). Denna idealisering av kärleken kan liknas vid religiositet, där den betraktas som en flykt från en bristfällig vardag och en källa till autenticitet genom närheten till en annan människa. En kärleksrelation utlovar erkännande genom bekräftelse från partnern. Höga förväntningar på kärleksrelationen, tillsammans med individualism och identitetsprojekt, är enligt författarna orsaken till det höga skilsmäsoantalet i dagens samhälle. Faktum är att när verkligheten inte lever upp till förväntningarna leder det till en ofrånkomlig frustration (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 51 - 94). Familjen och äktenskapet existerar fortfarande, men i nya former. Äktenskapet har gått från att vara individuellt oberoende till att bli personliga tolkningar av parförhållanden, äktenskap och familj. I en tid av risker och osäkerhet blir det logiskt för människor att söka trygghet i traditionella institutioner. Moderniteten karaktäriseras av osäkerhet, där det inte längre finns några givna svar eller garantier för framgång. Äktenskapet kan uppfattas som en stabil institution i en tid av förändring och osäkerhet, och kan därför ses som en form av riskhantering i samhället, där människor söker att minska sin osäkerhet genom att bygga upp en stabil och trygg relation med en annan person (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 175).

Historiskt sett handlar individualiseringen om att kvinnor och män frigörs från de könsroller som uppstod inom det industriella samhällets kärnfamilj. Tidigare var äktenskapet en förutbestämd överenskommelse mellan familjer som styrdes av ekonomiska och sociala motiv, och reglerades av kollektiva normer och narrativ. Detta gav stabilitet och var beständigt. När människor började välja sina partners utifrån egna preferenser uppstod en romantisk idé om frihet att välja och att relationen skulle vara en allians mellan två individer. Detta innebär att individer nu måste fatta medvetna och försvarbara beslut baserade på deras egna subjektiva tolkningar av förväntningar, moral och intressen (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 78-82, 50-51). Beck och Beck-Gernsheim framhåller att traditionella äktenskap och familjer inte bara representerar begränsningar, och att modern individualism inte bara representerar frihet. Snarare är det sammansättningen av både begränsningar och frihet som är mer modern och attraktiv (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 7).

3.5 Flytande modernitet

I *Liquid Love* utforskar Zygmunt Bauman (2003) effekterna av samhällsförändringar på kärlek och mänskliga relationer, i en tid präglad av "flytande modernitet" och ständig osäkerhet. Han framhäver två huvudsakliga skillnader mellan denna era och tidigare modernitetsformer: försvunnen tro på att nå ett perfekt tillstånd, och en ökad individualisering (Bauman, 2003, s. 43). Detta har lett till minskad samhällssolidaritet och en uppluckring av traditionella gemenskaper.

Bauman analyserar hur flytande modernitet påverkar kärlek och relationer, och beskriver en paradox där människor ständigt söker intimitet och samhörighet men samtidigt vill behålla sin självständighet och frihet. Detta skapar oro och osäkerhet kring våra relationer (Jacobsen, 2013, s. 483). I en individualistisk värld förvandlas intima relationer till föremål för konsumtionstänkande och individualistiska strategier, vilket resulterar i ytliga och temporära band som saknar djup och engagemang (Jacobsen, 2003, s. 325).

Bauman diskuterar olika kärleksformer, inklusive vänskap, familj och grannskap, och vidgar perspektivet bortom intim kärlek, som Giddens (1992) och Beck och Beck-Gernsheim (1995) fokuserar på. Han undersöker hur kärlek både påverkar och påverkas av samhällsdynamiken. En central tanke i *Liquid Love* är att intima relationer i den flytande moderniteten förvandlas till föremål för konsumtionstänkande och individualistiska strategier, vilket leder till att kärlek, närhet, ansvar och lojalitet hamnar i kläm (Jacobsen, 2003, s. 324 - 325). I en individualistisk värld blir relationer både en dröm och en mardröm, och ambivalens blir en kännetecknande aspekt av flytande modernitet (Bauman, 2003, s. 8). Mänskliga relationer blir en kamp mellan våra motstridiga behov av trygghet och frihet. Enligt Bauman är kärlek en impuls att ta hand om och bevara något eller någon, snarare än en önskan eller lust (Bauman, 2003, s. 9-10).

På detta vis kan det sägas att individer utvecklas genom att älska andra, vilket kan kopplas till självförverkligande och personlig utveckling, likt det Beck och Beck-Gernsheim och även Anthony Giddens skriver. Således kommer vi in på hans teorier om kärlekns omvandling och den rena relationen.

3.6 Kärlekens omvandling

I boken "The Transformation of Intimacy" (1992) diskuterar Giddens intima relationernas utveckling. Han redogör för hur relationer har förändrats över tid, från en romantisk till en sammanflödande kärlek. Den romantiska kärleken utvecklades på grund av framväxten av romantisk litteratur på tidigt 1800-tal som förde in föreställningen om den enskildes liv, ofta kvinnors, som en berättelse med en början, mitt och slut. Idén om romantisk kärlek liknade den "passionerade kärlek" som enligt Giddens i viss mening var en mer "naturlig" kärlek. Den passionerade kärleken innebar en koppling mellan den kärleksmässiga och sexuella anknytningen till en person, och var till stor del förbehållande aristokratiska kretsar där kvinnor öppet tillerkändes sexuell frihet. Passionerad kärlek kunde därför skapa samhällskonflikter och störa vardagliga rutiner. Giddens argumenterar för att framväxten av den romantiska kärleken såg till att detta inte hände, då den romantiska kärleken handlade om att återskapa passionen i en historia som står i relation till romantik, identitet och jagutveckling genom att koppla detta till en annan person och göra denne till en grund för äktenskap och familjrelationer. Den romantiska kärlekens narrativa struktur möjliggjorde skapandet av en gemensam berättelse som inger möjligheten för framtidsvisioner och långsiktighet. Den romantiska kärleken kännetecknades också av idealisering av den andra, där denne ses på som nästan perfekt utan brister, och av projektiv identifikation. Den projektiva identifikationen innebär upplevelsen av att den andre kompletterar jagets egna brister och möjliggör för skapandet av en helhet, att man blir ett. Framväxten av den romantiska kärleken är komplex och måste förstås i relation till dåtidens utveckling av människors status, självständighet och individualisering, särskilt kvinnor som mödrar och uppkomsten av hemmet som något kvinnor fick större makt över. Giddens skriver att den romantiska kärleken i all huvudsak var en feminiserad kärlek, där bland annat moderskap och kvinnlighet sågs på som eftersträvat ideal, och möjliggjorde att kvinnor kunde utveckla nya områden för intimitet. I den moderna romanen var huvudpersonen ofta självständig och livfull, och inte sällan tvungna att tämja, förändra eller mjuka upp kärleksobjektets omedgörlighet, och på så vis skapa förutsättningar för ömsesidig tillgivenhet i deras gemensamma liv. Samtidigt poängterar Giddens att konsumtionen av romantiska berättelser var ett tecken på passivitet och därmed en försoning med tanken att äktenskapet skulle vara den "storslagen kärleken" och relationen skulle vara "för evigt" (Giddens, 1995, s. 41–47).

3.7 Den rena relationen

Enligt Giddens har den romantiska kärlekens komplexitet försvagats i dagens samhälle, och istället introducerar han den reflektiva modernitetens kärlek, kallad den "sammanflödande kärleken", som en efterträdare till den romantiska kärleken. Den sammanflödande kärleken är ständigt aktiv, och står därmed i kontrast till det objektifierande ideal som den romantiska kärleken kännetecknar, för sammanflödande kärlek kännetecknas snarare av handling än av tillstånd som "för evigt". Kärleksrelationen i den sammanflödande kärleken är mer beroende av omständigheterna och bygger snarare på ett slags "tills vidare" som ständigt måste förhandlas och upprätthållas. Relationen är mer sårbar för yttre faktorer och kan utvecklas eller minska beroende på hur omständigheterna förändras. Den sammanflödande kärleken bygger på ett jämlikt emotionellt utbyte och kan endast utvecklas genom individens villighet att kommunicera och visa sina behov och sin sårbarhet (Giddens, 1995, s. 60–61). Inte ens äktenskapets varaktighet är utifrån detta perspektiv något som kan tas för givet, till skillnad från tidigare då ett sådant kontrakt endast kunde upplösas under särskilda omständigheter (Giddens, 1995, s. 123). Denna omstrukturering av kärleksideal skapar förutsättningen för vad Giddens betonar som den "rena relationen" vilken han definierar som:

"en situation där en social relation etableras för sin egen skull, det vill säga på grundval av vad var och en kan få ut av ett varaktigt förhållande med den andra, och som vidmakthålls endast i den mån relationen av båda parter anses ge så mycket tillfredsställelse att de vill bibehålla den" (Giddens, 1995, s. 58).

Förutsättningen för den rena relationen är den sammanflödande kärleken eftersom den utgår ifrån att det finns ett känslomässigt utbyte mellan parter som är jämlika, samt att det finns en medvetenhet om varandras karaktärsdrag (Giddens 1995, s. 60). Rena relationer kännetecknas av fokus på intimitet och emotionell kommunikation, snarare än sociala och ekonomiska arrangemang som äktenskap eller familjeband. Enligt Giddens är rena relationer unika för modern tid, och är en produkt av de kulturella och sociala förändringar som har ägt rum under de senaste århundradena. En av de viktigaste egenskaperna hos rena relationen är att de baseras på ömsesidig emotionell investering. I det moderna samhället har dock kärleken blivit den primära grunden för relationer, och människor förväntas välja sina partners baserat på emotionell kompatibilitet och ömsesidig attraktion. Den rena relationen är reflexiv vilket innebär att relationen rymmer förändringspotential och inte är statisk. Den rena relationen

utgörs främst av förpliktelser i form av både kärlek och erkännande för varandra, där intimitet är grundkomponenter. Att ingå i en ren relation är ett försök att säkerställa ett meningsfullt liv i ett riskfyllt samhälle. Detta är något som kräver en balans mellan autonomi och hängivelse mellan parterna, ömsesidig tillit utgör basen för den rena relationen (Giddens, 1995, s. 110-121).

En central motsägelse i den rena relationen är att för att upprätthålla en långvarig och meningsfull förbindelse, måste parterna erbjuda någon form av garanti för att relationen ska vara pålitlig och beständig. Detta kan innebära att ge av sig själv till den andra parten och förbinda sig till gemensamma mål och värderingar. Trots detta kan varaktigheten aldrig tas för given, och den rena relationen kan när som helst avslutas av en av parterna. Enligt Giddens ligger motsägelsen i att den rena relationen grundas på tillit och öppenhet, men samtidigt kräver den en viss grad av förbehållsamhet för att skydda var och en av parterna från att bli allvarligt sårad i händelse av att relationen skulle upphöra. Denna spänning kan skapa en underliggande känsla av osäkerhet och otrygghet, vilket kan bidra till en instabilitet i den rena relationen (Giddens, 1995, s. 123). Trots dessa motsägelser har Giddens (1995) beskrivit omstruktureringen av intimitetens villkor som en demokratisering, där upplösningen av ekonomiska och sociala restriktioner skulle kunna leda till en försoning mellan könen och ökad jämlikhet (Giddens, 1995, s. 137).

3.8 Känsломässig individualism

Eva Illouz (2007) diskuterar hur kärleksdiskursen förändrats över tid och hur strukturella och kulturella förändringar och faktorer påverkar samtidens relationer. Illouz belyser hur en "känslomässig individualism" har skapats ur det kapitalistiska och liberaliserade samhället. Denna nya kulturella och emotionella struktur har konstruerats av den liberala frihetsidealen som uttrycks genom valfrihet och autonomi. Den känslomässiga individualismen har kommit till att utgöra en central och oberoende del av samtidens kärleksrelationer. Konsekvensen av detta kallar Illouz för ett självvägarskap som syftar till sexuell frigörelse och individens rätt att älska vem de vill. Att bestämma över sin kropp och jaget ses som en absolut okränkbar rättighet som skapas av emotionell och kroppslig frihet. Resultatet blir en oändlig strävan efter upprätthållande av sin egen individuella frihet där man inte ska vara beroende av någon

annan (Illouz, 2007, s. 15–18). Att känna sig bekräftad och accepterad för den man är viktig idag då det är kopplat till individens självkänsla och självbild, och att uppleva erkännande är en viktig faktor för att uppnå trygghet i en relation. Illouz skriver att det är i den rena relationen som människor har störst möjlighet att uppleva denna bekräftelse och trygghet på bästa möjliga sätt, men samtidigt är den rena relationen också den plats där det finns störst möjlighet till otrygghet på grund av dess opålitliga natur. Otryggheten kan uppstå på grund av osäkerhet kring den andras känslor eller avsikter och påverka den emotionella stabiliteten i en relation (Illouz, 2007, s. 176). Enligt Illouz lever vi alltså i en tid där individen i högre grad är ansvarig för sig själv där vårt känsloliv formas av institutionella ordningar runt oss, sociala och kulturella spänningar och motsättningar som strukturerar moderna identiteter och självet. Misslyckandet med det egna privatlivet som är ett resultat av investering i romantisk kärlek är ett resultat av de kulturella ramarna som definierar sociala roller, identiteter och emotionella "script" som påverkar romantiska och erotiska val (Illouz, 2014, s. 13-14). Samtidigt påpekar hon att kärlekens lidande inte är individens fel och ett potentiellt misslyckande kan inte ses på som resultatet av ett svagt psyke (Illouz, 2014, s. 4). Illouz förklarar vidare att smärta och lidande som uppstår i samband med romantisk kärlek beror på de kulturella normer och sociala roller som strukturerar våra val och våra förväntningar på relationer (Illouz, 2007, s. 13-14). Även om det inte är något nytt att kärlek kan leda till lidelse, menar Illouz att det finns en modern form av lidande som är resultatet av den avreglerade äktenskapsmarknaden, förändringar i partnerval, och en överväldigande viktighet av kärleken för en social känsla av värde, rationalisering av lidenskap och framställandet av romantiska idéer (Illouz, 2007, s. 16-17).

3.9 Kärleksmarknadens uppkomst

Kärlekens omvandling har idag enligt Illouz omstrukturerat kärlek till ett ekonomiskt marknadstillstånd, där kärlek kan likna en produkt som säljs och köps och alla individer på marknaden betraktas som konkurrent (Illouz, 2014, s. 79 - 80). Kärleksmarknaden präglas av relationella värden, synlig konkurrens och ovisshet. På dagens kärleksmarknad värderas individer på andra grunder jämfört med traditionella samhället där värderingar och utseendeideal sågs på som mer rigida, normativa och allmängiltiga. Idag är värderingsmönstren däremot mer subjektiva, och individer bedömer varandra utifrån egna

preferenser och värderingar. Denna nya form av bedömning skapar också en otrygghet då individer inte längre kan förhålla sig till normativa förväntningar utan ställs inför den andra personens subjektiva bedömning utifrån emotionella, fysiska, psykiska och sexuella egenskaper (Illouz, 2014, s. 79-80, s.176). Frihet och val är viktiga kulturella aspekter i moderniteten, eftersom de formar jaget genom att rättfärdiga utövandet av frihet, rationalitet och autonomi (Illouz, 2014, s. 19). Valmöjligheterna har blivit samtidens främsta ledmotiv och uttryckssätt för jaget och viljan. Genom val av konsumtionsmönster, utbildning och relationer konstrueras individens identitet. Det är genom dessa val som individer förverkligar och presenterar sig själv. För att individen ska ha valmöjligheter krävs det således ett utbud, en efterfrågan och ett aktivt subjekt (Illouz, 2014, s. 29–30). Valet av möjligheter kan dock vara överväldigande och paralyserande, särskilt när det finns ett rent överflöd av alternativ. Kärlekens omvandling har bidragit till att göra kärleken rationell, vilket har resulterat i en jämförande mentalitet när det kommer till att välja en partner. Det betyder att individen ständigt väger möjliga partners mot varandra i strävan efter att få fram det bästa alternativet, ”den perfekta partnern”. Ett sådant tankesätt skapar en rädsla om att binda sig med en person eftersom det möjligtvis kan komma att dyka upp ett ”bättre” alternativ (Illouz, 2014, s.327). Illouz beskriver också hur detta påverkar individen, och medvetenheten om att ständigt befinna sig i jämförelse med andra på kärleksmarknaden skapar en ovisshet och en gnagande osäkerhet kring sitt eget värde (Illouz, 2014, s. 213). För att hantera ovissheten utvecklar och använder sig individer av strategier för att skydda jagets värde från den degradering som ständigt hotar aktörer på kärleksmarknaden och kunna investera i en osäker framtid. Detta blir gjort genom det negativa valet som, enligt Illouz, är ett uttryck för det hon kallar för negativ socialitet. Detta syftar på mänsklig interaktion som präglas av distans och avsaknad av emotionell investering eller involvering. Negativ socialitet är karaktäriserande för dagens interaktioner och att undvika, avfärda eller förkasta sociala relationer blir betraktat som en självmedveten frihet och ett sätt att utöva självägarskap.

3.9.1 Internetdejting

Frihet och valmöjligheter anser Illouz vara kulturella kännetecken moderniteten, och i boken *Cold Intimacies* (2007) analyserar hon hur kärleken har förändrats genom den digitala revolutionen. Den moderna trenden med nätdejting kännetecknar dagens modernitet, och Illouz anser att nätdejting bryter med den romantiska traditionen av spontan kärlek och att

internet kräver en rationell syn på val av partner. Genom internetdejting framstår kärleken som något förutsägbart och planerat, vilket står i kontrast till idén om romantisk kärlek som oväntad och oförutsägbart. Enligt författaren är den romantiska kärleken irrationell och det krävs inte kognitiv eller empirisk kunskap för att veta om en person är "rätt". Hon skiljer mellan romantisk kärlek och nätdejting genom att poängtera att den förstnämnda är spontan och plötslig, medan nätdejting istället handlar om planering och förutsägbarhet. Internet baserar sig på textuell attraktion, och Illouz ifrågasätter om det ens är möjligt att utveckla romantiska känslor genom internet, då hjärnan och kroppen separeras från varandra. Internet ger kärleken en rationell dimension, men den tar samtidigt också bort den kroppsliga aspekten av romantisk kärlek, där romantiska känslor ofta är kroppsliga, som hjärklappning och svettiga händer. Den sexuella attraktionen traditionellt har spelat en stor roll vid val av partner, vilket vanligtvis kräver närvaron av fysiska kroppar. Slutligen, skriver Illouz, förutsätter romantisk kärlek att handlingar som görs utifrån känslor och handlingar som görs utifrån praktiska syften är helt separerade från varandra. Internet och nätdejting, å andra sidan, möjliggör att romantiska interaktioner kan instrumentalisternas genom att ge människor ett värde i en strukturerad marknad. Detta kan innebära att känslor och känslomässiga aspekter av en relation kan bli mindre betydelsefulla när de bedöms utifrån instrumentella faktorer såsom status, ekonomisk ställning eller andra praktiska faktorer (Illouz, 2007, s. 90).

4 Metod

I detta kapitel diskuterar jag de metodologiska val som gjorts i studien. Detta inkluderar genomförandet av den empiriska insamlingen utifrån urval, rekrytering och själva intervjusituationen. Jag redogör också för den valda analysmetoden samt diskuterar min egen position i förhållande till deltagarna samt etiska överväganden och hänsyn.

4.1 Kvalitativa intervjuer

I detta forskningsprojekt valdes kvalitativa metoder för att utforska individuella åsikter och erfarenheter. Målet var att förstå kvinnors erfarenheter av kärlek och dejting, så jag ansåg att semistrukturerade intervjuer var bäst lämpade. Detta gav insikt i de intervjuades vardag ur deras perspektiv (Kvale & Brinkman, 2015, s. 42). Jag genomförde tre gruppintervjuer, fem fysiska och fem digitala individuella intervjuer.

4.1.1 Fokusgrupper

En fokusgruppintervju är en metod där en grupp människor samlas för att fokusera samtalet kring ett ämne som bestämts av forskaren (Silverman, 2010, s. 434). Fokusgruppintervjuer innebär ett unikt perspektiv som inte kan införskaffas på annat sätt; nämligen att forskaren har möjlighet att observera hur deltagarna pratar om ett tema, och hur deras beteenden och åsikter påverkar varandra. Ur forskarens perspektiv ger denna process möjligheten att samla primärdata genom direkt observation av hur deltagarna subjektivt förstår och värderar sina likheter och olikheter i relation till det aktuella ämnet (Morgan, 1997, s. 20).

Swidlers (2001) analysverktyg fokuserar på människors explicita användning av kulturella resurser och ett sätt att få tillgång till dessa är genom att undersöka en situation där människor mobiliserar flera delar av sina repertoarer samtidigt (Swidler, 2001, s. 25). I en grupsituation kommer deltagarna att använda sig av sin kulturella bakgrund för att berätta om sina

erfarenheter och reflektioner kring ämnen som rör kärlek och dejting. I en gruppsituation kan deltagarna också uppleva att det blir lättare att prata om tabubelagda eller känslomässiga ämnen (Kvale & Brinkman, 2015, s. 180), och genom att ge varandra stöd ökar möjligheten att använda flera delar av sin kulturella bakgrund. Det säger kanske sig själv att kärlek kan vara känslösamt, men det kan också vara något vi aldrig stannar upp och tänker så noga över. Kärleken kan vara något som förväntas av oss, och som eftersträvas. På samma sätt kan det upplevas tabubelagt, till exempel när vi pratar om kvinnors sexualitet och dejtingvanor. Genom att samla flera kvinnor för att diskutera dessa ämnen tillsammans med mig, kan de tillsammans använda flera delar av sin kulturella verktygslåda och definiera situationen, ge varandra bekräftelse, medhåll och mothugg under samtalet.

Fokusgrupper är också användbara när fenomenet som ska studeras drivs av vana eller rutin (Morgan, 1997, s. 11), något jag vill argumentera för att kärlek i viss grad är. Under flera gruppintervjuer kom vi in på ämnen där deltagarna själva blev överraskade, och uttryckte att de inte tänk så mycket över dessa perspektiv innan. Andra personers berättelser och tankar kan utlösa minnen och återuppväcka glömda händelser, vilket är fördelaktigt i en gruppsituation. Dessa minnen eller känslor kan sedan associeras med liknande upplevelser hos andra deltagare, vilket kan leda till en mer djupgående diskussion om kärlek och relationer. Associationseffekten kan dock ha begränsningar, exempelvis genom att hämma förekomsten av berättelser genom att konversationen riktas mot ett specifikt spår som kan blockera andra typer av berättelser. För att undvika detta är det viktigt att ha en välstrukturerad och modererad diskussion som uppmuntrar en mångfald av perspektiv och erfarenheter.

4.1.2 Digitala intervjuer

Den teknologiska utvecklingen av internet och den märkbara ökningen av olika typer av elektronisk kommunikation har introducerat samhällsvetare till en ny forskningsmiljö. Internet kan inneha många roller i forskning, och i denna studie har jag använt mig av internet som ett verktyg för en del av datainsamlingen. Tjora påpekar att det är viktigt att ta hänsyn till pragmatiska reflektioner och att valet av metod påverkas av praktiska förhållanden (Tjora, 2021, s. 56). När jag skulle börja min datainsamling präglas tillvaron av en ny smittovåg, pågående strikta smittskyddsåtgärder och osäkerhet i samhället relaterat till detta.

Eftersom jag ansåg gruppintervjuer ha stort betydelse för min studie ledde detta till att jag var tvungen att skjuta upp min datainsamling och börja planera delar av projektet på nytt. Jag grubblade mycket över detta, och såg mig tillslut tvungen att ty till digitala individuella intervjuer.

När jag började intervjua digitalt pågick samhällets nedstängning för andra gången, och som en följd hade digitala möten blivit mer vanligt förekommande - och jag kunde anta att de jag intervjuade hade vant sig vid den nya digitala rutinen. Digitala intervjuer erbjuder en hög grad av flexibilitet vad gäller tid och plats för datainsamling samt är ett användbart alternativ till fysiska möten. Även om vissa aspekter såsom ögonkontakt och den fysiska närvaron kan gå förlorade upplevde jag mina digitala intervjuer som smidiga, givande och utan större tekniska problem eller distraktioner. Trots detta kan det vara svårt att upprätthålla kontroll över interaktionen under digitala intervjuer, där både intervjuaren och deltagarna är fysiskt åtskilda. Den som intervjuar förlorar kontrollen över var dessa väljer att genomföra intervjuerna, vilket kan påverka interaktionen om till exempel deltagaren väljer att genomföra den digitala intervjun i en miljö där det är mycket oväsen eller dålig internetuppkoppling. Att deltagaren själv i högre grad kan välja var de vill vara när intervjun sker kan vara en fördel genom att deltagaren oftast väljer en miljö där de känner sig bekväma, till exempel hemma eller på arbetsplatsen, och detta kan skapa en trygg och avslappnad intervjusituation. Även om det finns viss oro kring digitala intervjuer, till exempel säkerhet, konfidentialitet, utrustning och internetanslutning, så anses de inte utgöra betydande hinder eftersom de flesta har tillgång till bra teknologi och internet idag i Norge. Därmed har de möjlighet att välja en passande plats för intervjun och använda sig av videotjänster med god säkerhet (Lobe et al., 2020, s. 1 - 5). Ur etisk synvinkel verkar de grundläggande problemställningarna vara liknande dem som uppstår vid fysiska intervjuer, förutom när det handlar om gruppintervjuer. Jag valde bort att använda mig av digitala gruppintervjuer, framförallt av etisk hänsyn. Jag kunde inte garantera att någon av deltagarna befann sig någonstans där andra kunde höra vad som blev sagt, eller att de själva spelade in intervjuerna.

4.1.3 Att kombinera fokusgrupper och individuella intervjuer

Som ett supplement till fokusgruppintervjuer har jag genomfört individuella djupintervjuer, både fysiskt och digitalt. Individuella intervjuer visade sig vara ett värdefullt komplement till gruppintervjuer eftersom det tillät en djupare och mer personlig utforskning av deltagarnas individuella erfarenheter utöver gruppnivåns dynamik. Mitt ursprungliga syfte var att först göra fokusgruppintervjuer och därefter djupintervjuer, då fokusgrupper kan anses vara ett användbart verktyg för att identifiera ämnen som kan vara lämpliga för djupare undersökning genom individuella intervjuer (Morgan, 1997, s. 22). Så blev dessvärre inte fallet, och detta till stor del på grund av utmaningar kopplade till den pågående Covid-19-pandemin under datainsamlingen. Båda intervjuformerna har därför pågått om varandra, både fysiskt och digitalt, vilket har varit rörigt och stundvis överväldigande men, enligt min mening, ändå gett mig ett rikt empiriskt material i slutändan. Att börja datainsamlingen med några individuella intervjuer var inte bara negativt, utan bidrog tvärtom till att jag kunde identifiera vilka ämnen som pratades mer om och kunde ta hjälp av denna kunskap när jag planerade gruppintervjuerna.

Swidlers kulturperspektiv har visat sig vara användbart i kombinationen av grupp- och individuella intervjuer. På detta vis har jag fått en mer komplett bild av hur kulturella normer och värderingar påverkar individers beteenden och val. En individuell intervju kan ge en djupare inblick i en persons personliga perspektiv och erfarenheter, medan en gruppintervju kan visa hur dessa perspektiv förändras och påverkas av social interaktion. Genom att kombinera dessa två metoder kan man få en mer helhetlig förståelse av kulturella processer och samtidigt en bredare förståelse för hur deltagarnas upplevelser skapas genom att jämföra och kontrastera erfarenheterna mellan individuella intervjuerna och gruppintervjuerna.

4.2 Genomförande

4.2.1 Urval

Urvalet är, som i de flesta andra kvalitativa studier, ett strategiskt urval med fokus på att hitta deltagare som kan bidra med relevant information om det aktuella ämnet (Tjora, 2021, s. 145). Då jag önskade att min studie skulle ha ett genus- samt generationsperspektiv blev kvinnor och ålder mina två kriterier.

Deltagarna i studien består av 18 kvinnor i ålder 22 - 60 år, och tillhör både Generation Z, Millennials och Generation X. Även om dessa är tre generationer, så har jag valt att dela upp i de yngre kvinnorna, som är i åldern 22 - 40 och de äldre kvinnorna, som är i åldern 40 - 60. Detta har blivit gjort utifrån digital kompetens, och om de kan definieras som digital native eller digital immigrant. Jag har intervjuat kvinnor som är i ett långvarigt förhållande, i ett nytt förhållande, nysingla kvinnor och kvinnor som varit singlar i flera år. Jag har intervjuat kvinnor som längtar efter kärleken, tvivlar på den och som har gett upp kärleken. Trots olika erfarenheter är alla deltagare i studien av åsikten att kärlek spelar en stor roll i deras liv. De flesta deltagare i denna studie har någon form av högre utbildning. I ett masterssammhang kan mitt urval med 18 kvinnor ses på som relativt stort. Detta har dels att göra med att jag valt fokusgrupper som en del av datainsamlingen.

“Namn”	Ålder	Social generation	Digital kompetans	I analysen
Alva	23	Gen Z	Digital native	Yngre
Iben	24	Gen Z	Digital native	Yngre
Sofie	25	Gen Z	Digital native	Yngre
Nora	26	Millennial	Digital native	Yngre
Frida	27	Millennial	Digital native	Yngre
Olivia	28	Millennial	Digital native	Yngre
Maja	29	Millennial	Digital native	Yngre
Stine	30	Millennial	Digital native	Yngre
Hedda	30	Millennial	Digital native	Yngre
Ane	30	Millennial	Digital native	Yngre
Ingrid	36	Millennial	Digital native	Yngre
Monica	41	Gen X	Digital immigrant	Äldre
Elin	43	Gen X	Digital immigrant	Äldre
Lene	44	Gen X	Digital immigrant	Äldre
Silje	46	Gen X	Digital immigrant	Äldre
Åse	50	Gen X	Digital immigrant	Äldre
Berit	55	Gen X	Digital immigrant	Äldre
Nina	60	Gen X	Digital immigrant	Äldre

Tabell 1. Översikt över deltagarna i studien.

4.2.2 Rekrytering

Deltagarna rekryterades genom olika kanaler i två olika omgångar. Jag började med att lägga ut ett inlägg på min egen Facebook-profil och i en diskussionsgrupp för kvinnor på Facebook, där jag skrev att jag sökte deltagare till mitt masterprojekt om kärlek, kärleksrelationer och dejting. Jag bad intresserade att kontakta mig på e-post, och skrev att man gärna fick dela

inlägget vidare. Jag tog också kontakt med vänner, kollegor och bekanta för att höra om de kände någon som kunde tänka sig att vara intresserad av att låta sig intervjuas.

Vid den första rekryteringsomgången märkte jag att engagemanget var svalt, vilket jag tror kan ha berott på den pågående pandemin. Trots detta fick jag kontakt med flera personer som var intresserade av att delta i en potentiell digitala individuell intervju. När jag insåg att mina första inlägg inte hade fått så mycket respons, valde jag att lägga upp ytterligare ett inlägg på mina sociala kanaler. Jag ville öka medvetenheten kring studien och uppmuntra fler personer att delta. Vid den andra rekryteringsomgången märkte jag att det var fler personer som visade intresse för att delta både i gruppintervju och individuell intervju. Rekryteringen av kvinnor i den äldre åldersgruppen var en utmaning, vilket kan ha berott på begränsad tillgång till äldre kvinnor inom mitt eget nätverk. Om man ska studera särskilt känsliga ämnen, kan det vara bra att förbereda sig på att rekryteringen av deltagare kan kräva flera rundor samt olika tillvägagångssätt (Tjora, 2021, s. 151). Som en följd av detta, började jag aktivt söka hjälp från mina sociala nätverk, såsom vänner, bekanta och kollegor, för att hjälpa till med rekryteringen av äldre deltagare. Även om att ha gemensamma bekanta kan ses på som positivt för att skapa en trygg miljö för deltagarna, var det av yttersta vikt för mig att inte avslöja vilka personer jag hade intervjuat eller inte till de som hjälpte mig med rekryteringen. Detta informationsutbyte gjordes endast om deltagarna själva valde att berätta om det.

Rekrytering av deltagare kan vara en tidskrävande process för intervjuer i allmänhet, men för fokusgrupper tillkommer dessutom en logistisk utmaning då man behöver hitta tidpunkter då flera personer kan träffas på samma plats. En praktisk nackdel med metoden är att man blir mindre flexibel om det uppstår oförutsedda händelser, vilket kan ställa till problem vid planering av intervjuerna. Jag var med om att kvinnor ställde in dagar innan eller i sista minuten eller inte dök upp till intervjun. Jag valde likaväl att genomföra gruppintervjuerna som planerat, men då med färre deltagare än jag först tänkt.

4.2.3 Intervjuguide

Inför intervjuerna utarbetade jag en semistrukturerad intervjuguide samtidigt som jag undersökte det teoretiska och empiriska fältet inom ämnet kärlek och kultur. Under läsningen dök det upp frågor som jag ansåg vara relevanta för min studies kontext. Intervjuguiden var strukturerad efter huvudteman: kärlek, kärleksrelationer och dejting. Varje intervju inleddes med att jag bad deltagarna att berätta lite om sig själva och därefter ställdes frågor om deras tankar kring kärlek, genus, generationer och teknologi. Syftet var att bilda mig ett första intryck av personen, samtidigt som hon gavs en introduktion till ämnet på ett naturligt och ofarligt sätt. Att avsätta tid att prata lite öppet om studiens tema från början kan leda till en mer avslappnad situation och att deltagarna får visa vad de tror att forskaren är ute efter (Tjora, 2021, s. 131).

Jag formulerade frågor som uppmuntrade reflektion och förståelse av deltagarnas perspektiv och i praktiken flöt vissa delar av intervjuguiden ofta samman. Syftet var inte att täcka alla frågor utan snarare att fokusera på centrala teman. För att säkerställa en tillförlitlig forskning använde jag intervjuguiden främst som en checklista i slutet av varje intervju för att se till att jag behandlat liknande ämnen i varje intervju (Weiss, 1995, s. 49). Genom att låta deltagarna berätta fritt om sina egna upplevelser fick jag rika beskrivningar som betonade vad deltagarna ansåg vara viktigt. Vid flera tillfällen nämnde de ämnen som jag inte hade tänkt på att inkludera i intervjuguiden, men som jag tog med mig till andra intervjuer. En striktare intervjustruktur hade potentiellt hindrat dessa ämnen från att komma upp. För att skapa en mer avslappnad miljö och underlätta för deltagarna, betonade jag att det inte fanns några "rätt eller fel svar" och att de var fria att reflektera högt. Detta hjälpte till att sänka stämningen och skapade en öppen och avslappnad diskussionsmiljö.

4.2.4 Intervjusituationen

Alla gruppintervjuer och fysiska individuella intervjuer genomfördes på Universitetet i Oslo förutom en som genomfördes på ett tomt kontor i Oslo centrum. Intervjuernas längd varierade men samtliga varade mellan 1 - 2 timmar. Gruppintervjuerna varade något längre vilket är naturligt att förvänta när man intervjuar flera människor samtidigt. Intervjuerna genomfördes

på universitetet för att jag önskade en lugn miljö, samt av hänsyn till anonymitet och inspelning. Jag gav likaväl deltagarna möjlighet att välja en annan plats, men det var ingen önskan av att träffas någon annanstans. Som tidigare nämnts lät jag deltagarna själva välja videomötesverktyg till de digitala intervjuerna. Detta var för att jag önskade att de skulle känna sig så trygga som möjligt och ha erfarenhet med användande av detta verktyg och undvika att lägga onödig tid på eventuella tekniska problem som kunde uppstå.

Fokusgrupperna genomfördes vid fyra olika tillfällen, där varje tillfälle representerade respektive åldersgrupp. Detta var för att kunna observera samspelet och diskussionerna mellan deltagarna som befann sig i samma ålderskategori. En viktig aspekt med fokusgrupper är att diskussionen är baserad på deltagarnas liknande kunskaper om ämnet som ska diskuteras (Morgan, 1992, s. 36). Eftersom antalet deltagare från Generation Z, den yngsta generationen, var mindre än de resterande, placerades dessa tillsammans med den mellersta åldersgruppen för att inte ålderskillnaden skulle bli för stor.

Jag upplevde stämningen som god under alla intervjuer, och samtalet präglades av mycket skratt och humor i kombination av stundvis ledsamma historier och reflektioner. Jag började alla mina intervjuer med att förklara vad studien gick ut på och vilka ämnen vi skulle prata om samt uppmärksamma att jag som forskare självklart har mina egna tankar och erfarenheter om kärlek som fenomen. Därefter tydliggjorde jag att jag var nyfiken på deltagarnas egna perspektiv och att det var deras berättelser som är syftet med denna studie. Jag upplevde att det uppskattade jag att tog upp detta, och att det gjorde intervjusituationen tryggare. Jag fick även direkt respons på detta genom att en deltagare berättade för mig efter intervjun att hon satte värde på det och att det förmänskligade mig som forskare. Under intervjuerna, och speciellt under gruppintervjuerna, tänkte jag på att inte reagera annorlunda på de olika åsikterna. För att undvika obalans i talartiden bland deltagare under gruppintervjuerna tänkte jag också på att hänvända mig till de som pratade mindre och kontinuerligt ställa följdfrågor efter andras uttalanden för att höra om de höll med eller var oense. Under gruppintervjuerna kunde jag inte helt undvika att vissa av deltagarna dominerade diskussionerna, vilket är en

nackdel med den här typen av intervjuer. I vissa grupper behövde jag mer aktivt agera som moderator för att se till att alla fick möjlighet att delta och ingen tog för mycket utrymme. De digitala intervjuerna genomfördes med god vilja och största möjliga kunnande, med ett förtroendeingivande samarbete från deltagarna. Det var viktigt för mig att visa min fulla uppmärksamhet och engagemang under de digitala intervjuerna och för att undvika att avbryta på grund av eventuella ljudfördröjningar, använde jag bekräftande nickningar istället för verbala uttryck som "ja".

Även om jag hade förberett en intervjuguide i förväg, följdes den inte fullständigt. Kärlek är ett komplext och stundvis invecklat tema så därför var det nödvändigt att hoppa lite fram och tillbaka i intervjuguiden. De olika teman diskuterades i olika omfattning beroende på hur relevanta de var för respektive intervjuperson, men jag gav också deltagarna möjlighet att dryfta iväg från ämnet i hopp om att komma in i diskussionsämnen som jag eventuellt inte hade tänkt på i förväg. Detta skapade en avslappnad stämning och gjorde det också möjligt för mig att låta kvinnorna själv ta upp ämnen som kan uppfattas som svåra, känsliga och personliga (Tjora, 2021, s. 130 - 132).

4.3 Forskarrollen och relationen till deltagarna

Kärlek är ett personligt, privat och intimt tema som angår oss alla vilket gör att jag som forskare måste vara extra medveten om min egen position och min egen förförståelse. Det ställs också höga krav på förtroende mellan mig och de som deltar i min studie, och att de ska känna sig trygga med mig och lita på att jag behandlar informationen som kommer upp med hänsyn (Thaagard, 2005, s. 51). För mig som forskare är det viktigt att etablera en tillitsfull och respektfull relation till deltagarna genom att lyssna på deras berättelser och erfarenheter, samt ta deras perspektiv på allvar även om dessa eventuellt skulle krocka med min egen uppfattning om ämnet. Kärlekssociologin töjer på gränserna i relationen mellan det professionella och personliga, och detta innebär en kontinuerlig balansgång mellan perspektiven i facklitteraturen, tolkningar av det empiriska materialet och reflektioner över sitt eget liv (Thagaard, 2005, s. 54). Detta kan göra det känslomässigt krävande för mig som forskare eftersom jag studerar ett fenomen som är så tätt inpå mig själv och mina egna

erfarenheter. Innan jag började datainsamlingen skrev jag ner mina egna tankar om kärlek och de aspekterna jag skulle intervjua om för att göra mig själv extra uppmärksam på min egen förförståelse. Jag reflekterade också över att det som jag upplevde som känsligt, intimt eller personligt inte automatiskt betydde att detta skulle vara tillfälle för mina deltagare, och att jag inte på förhand kunde göra antaganden om mina intervjupersoners tankar och känslor.

I detta projekt så delar jag flera egenskaper, tankar och erfarenheter med de jag intervjuade, speciellt de som tillhör samma sociala generation som mig, men också för att jag är kvinna. Eftersom detta kan innebära en implicit hänvisning av generaliserade erfarenheter, måste forskaren aktivt söka efter tydliga exempel eller konkretiseringar för att få fatt i tillförlitligt detaljerad data (Tjora, 2021, s. 178). Innan intervjuerna gick jag igenom intervjufrågorna med mig själv för att bli medveten om min egen förförståelse, så att jag i högre grad kunde ställa följdfrågor och upptäcka flera nyanser av det jag frågade deltagarna om.

Det finns både fördelar och nackdelar med att dela egenskaper med sina informanter. Att vi alla var kvinnor gjorde att det uppstod en gemenskap, speciellt när vi kom in på känslomässiga ämnen, och detta ser jag på som positivt då det kan vara lättare att berätta om upplevda svåra saker när deltagarna antog att jag hade en viss förståelse av vad de pratade om. En uppenbar skillnad mellan mig och deltagarna är att jag intervjuade kvinnor i olika åldrar och att jag inte är norsk. Ungefär halva urvalet består av kvinnor som är runt samma ålder som mig själv och jag upplevde att dessa antog i högre grad att vi delade de samma kulturella referenserna. Detta kan dels förstås utifrån sociologiska teorier som betonar att generationstillhörighet kan ha en lika stor inverkan på åsikter och övertygelser som klassposition har, och att samma generation därmed tenderar att uppleva världen och sin plats i den på liknande sätt (Giddens & Sutton, 2014, s. 234). Trots detta är ålder bara en faktor bland flera, och enligt empirin finns det även likheter mellan olika åldersgrupper. Att jag inte delar samma nationalitet som deltagarna upplevde jag skapade en positiv distans och gav mig en möjlighet att ställa följdfrågor som inte nödvändigtvis upplevs som konstgjorda. När jag intervjuade kvinnorna från den yngre och äldre generationen än den jag själv tillhör kunde jag också lättare inta rollen som ovetande. Jag var också medveten om att en åldersskillnad kunde leda till underrapportering av vissa aspekter av min studie och därför valde jag fokusgrupper

som intervjumetod. I grupperna kunde kvinnorna prata mer med varandra, och jag upplevde att min närvaro spelade en mindre roll för vad som blev sagt.

Relationen mellan mig och deltagarna varierade från person till person och jag upplevde själv att jag klarade av att uppnå förtroende med dem, och skapa en trygg atmosfär för dem att reflektera om kärlek. Vissa av deltagarna var mer sociala och andra mer reserverade men alla visade en positiv inställning till studien som helhet eftersom de fann ämnet intressant eller för att de helt enkelt ville ha mer fokus på kvinnors upplevelser i allmänhet. För flera av deltagarna bidrog intervjun även till reflektioner kring nya teman inom kärleken, vilket de uttryckte som en positiv upplevelse.

4.4 Transkribering & analysmetod

Intervjuerna spelade in via UiOs krypterade diktafon-app. För att kunna analysera intervjuerna behövde de transkriberas till skriven text. Det finns ingen objektiv översättning från muntlig till skriftlig form, och det krävs att forskaren gör flera bedömningar och tar olika beslut under tiden (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 204 - 205).

Eftersom muntligt och skriftligt språk skiljer sig åt, finns det en risk att förlora den känslomässiga atmosfären och icke-verbala kommunikationen under transkriberingsprocessen. Då man heller inte alltid vet vad som kan bli viktiga teman i analysen kan det vara smart att transkribera på ett högre detaljnivå än det man först tänkte (Tjora, s. 185 – 186). Då svenska är skriftspråk för denna uppsats var jag medveten om att jag vid något tillfälle skulle behöva översätta det som hade blivit sagt i intervjuerna. Jag valde att transkribera på bokmål, på en hög detaljnivå där jag bland annat tog med pauser och skratt för att fånga upp nyanser i samtalet. Om det var något jag inte förstod under själva intervjun, utifrån språk, bad jag alltid deltagarna att förklara tydligare, något jag upplevde att de var väldigt hjälpsamma med. Transkriberingarna översatte till svenska, och jag är medveten om att mina översättningsförmågor kan vara begränsade och att vissa detaljer kan ha förlorats under översättningsprocessen. En utmaning i transkriberingen av gruppintervjuerna var att deltagarna kunde avbryta eller pratade i munnen på varandra. Detta gjorde transkriberingen

mer krävande men ledde också nyttigt datamaterial för analysen, som inte ville uppkommit vid individuella intervjuer. För att stärka giltigheten av transkriptionerna har jag försökt att behålla innebörden i deltagarnas åsikter och citat. Samtidigt har jag varit medveten om att förändringar ändå kommer att ske, och att processen till stor del är en del av tolkningen av empirin (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 212).

Under intervju- och transkriberingsprocessen framgick det tydligt vilka teman som var viktiga, relevanta och intressanta att inkludera i analysen, och för att analysera dessa har jag använt mig av tematisk analys. Detta är en flexibel analysstrategi som ger forskaren frihet. Enligt Johannessen et al. (2019, s. 279) är ett tema "en gruppering av data med viktiga gemensamma egenskaper", vilket också är hur jag har sett på teman eller kategorier för att samla in data. Övergripande tema jag ville utforska var kärlek, kärleksrelationer och dejting, vilket i sin tur har sina underordnade teman. Tematisk analys är en metod på hur man kan leta och analysera sin data. Jag följde dessa olika steg: förberedning, kodning, kategorisering och rapportering (Johannessen, Witsø Rafoss & Rasmussen, 2019, s. 282). Som en nybörjare av större kvalitativa analyser satte jag stor pris på dessa steg, men samtidigt gick jag lite fram och tillbaka. Några exempel på kategorier och koder jag slutade med er: kärleksrepertoar, kulturellt verktyg, handlingsstrategi, romantisk kärlek och digitala dilemman.

Ett oväntat tekniskt fel i diktafonapplikationens server hos UiO resulterade i en förlust av en del av gruppintervju-inspelningar. För att lösa detta problem genomfördes individuella uppföljningsintervjuer samt att ovan nämnd sammanfattning användes som ersättning för de förlorade inspelningarna. Denna lösning var av stor betydelse eftersom de möjliggjorde analys och slutsatser från intervjun. Detta oväntade problem tog många timmar, e-poster och huvudvärk att lösa och jag var i kontakt med allt från UiO helpdesk till utvecklarna av själva appen. Jag fick ovärderlig hjälp och stöd av min handledare, som tog upp detta med avdelningschefen på ISS, och jag fick ett djupt beklagande från UiO. Då de drabbade intervjuerna var delar från båda gruppintervjuerna med de yngre kvinnorna, tog jag beslutet att komplettera urvalet med fler av denna åldersgrupp. Detta förklarar varför det är en större grupp av den yngre åldersgruppen, och varför vissa deltagare saknas i första del av analyskapitlet. Även om jag är medveten om att detta problem har kunnat påverka

forskningsresultatet, är det viktigt att använda alternativa metoder för att samla in data och att öppet redogöra för denna händelse. Denna situation är djupt beklaglig, men det är av betydelse att påpeka att förlusten av data endast rör en kortvarig tidsperiod på cirka 50 minuter, i kontexten av en betydligt större insamling av data som innefattar totalt 12 intervjuer.

4.5 Säkerhet, informerat samtycke och anonymitet

Projektet er godkänt av Norsk Senter for Forskningsdata (NSD), och har följt riktlinjerna för ett etiskt forskningsprojekt under hela processen. Eftersom en del av min studie skulle ta upp sexualitet, och att sexuell läggning kan komma upp som tema som klassificeras som känsliga personuppgifter, hamnar min data inom kategorien “röda data”. På grund av detta har jag behandlat och förvarat all data på ett så kallat lagringshotell via UiO och på så vis har uppgifterna varit väl bevarade och skyddade. Transkriberingarna av intervjuerna gjordes också direkt från diktafonen utan överföring inne på lagringshotellet.

Inför intervjuerna skickade jag ut informationsbrev och samtyckesformulär till deltagarna via e-post. Jag använde mig av NSD:s mall för att vara säker på att jag fick med all viktig information. I brevet redogjordes det kort för det överordnade syftet med studien, vad intervjumaterialet skulle användas till och vad deltagandet i studien innebar. Det framhävdes att deltagandet var frivilligt och det var möjligt att avbryta sitt deltagande när som helst, utan att behöva ange någon anledning. Dessutom klargjordes det att alla deltagare skulle anonymiseras i färdiga uppsatsen. Jag upprepade också denna information i början av varje intervju och fick muntlig bekräftelse på att de hade förstått det och samtyckt till att delta.

I och med att vi kom in på känsliga ämnen under intervjuerna anonymiserade jag deltagarna och gav de fiktiva namn redan under transkriberingsprocessen (Kvale & Brinkmann, 2015, s. 213). En utmaning med fokusgruppintervjuer är att deltagarna inte förblir anonyma för varandra. Jag började varje intervju med att berätta att jag som forskare har tystnadsplikt, förklarade den specifika anonymitetsutmaningen med gruppintervjuer för kvinnorna, och vi

gjorde en muntlig överenskommelse om att det som sades under intervjun skulle stanna mellan oss.

4.6 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet handlar om forskningsresultatens trovärdighet och sammansättning, och behandlas ofta i relation till frågor om resultaten kan reproduceras vid andra tillfällen av andra forskare (Kvale & Brinkmann, 2018, s. 276). En sådan fullständig reproduktion är givetvis omöjlig i kvalitativa sammanhang, men det handlar om i vilken utsträckning man ger intryck av att forskningen har utförts på ett tillförlitligt och förtroendeingivande sätt. Jag har försökt att stärka projektets transparens genom att redogöra och precisera de olika stegen i forskningsprocessen, så som att beskriva besluten kring urval, genomförande och forskningsstrategi. Genom att beskriva detaljerat hur jag har samlat in data och hur jag har dragit mina slutsatser ger jag läsaren möjlighet att bedöma mina resultat i en bredare kontext. Om resultaten i min studie hade varit annorlunda om jag inte vore den jag är har jag tidigare problematiserat i förbindelse med att intervjua kvinnor i andra generationer än den jag själv tillhör. För att reducera denna påverkan, strävade jag efter att behandla alla deltagare lika, i största möjliga grad undvikit att ställa ledande frågor och klargöra min egen roll i intervjusituationen. Datamaterialet har transkriberats ordagrant och deras utsagor har skildrats med ärlighet, utan att avsiktligt avlägsna dem från deras sammanhang eller förvränga deras betydelse. Ordagrann transkribering har inte gjorts enbart utifrån syftet att kunna göra en mer korrekt analys av innehållet eller inte mista språklig nyans, utan också för att en ordagrann transkribering synliggör hur jag agerat som intervjuare och hur detta kan ha påverkat deltagarnas berättelser.

Validitet handlar om hur väl en metod undersöker det som den avser att undersöka, eller i vilken utsträckning våra observationer faktiskt återspeglar de fenomen som vi vill få kunskap om (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 276). Med hänsyn till studiens validitet har jag eftersträvat transparens och en tät koppling mellan teori och empiri, genom att undersöka om min empiri kan förklaras med teoretiska perspektiv och tidigare forskning, och genom att leta efter alternativa förklaringar. Jag har under intervjuerna varit uppmärksam på om det har uppstått en ömsesidig förståelse mellan mig och deltagaren genom att uppmana dem att förtydliga och

utveckla sina svar för att undvika missförstånd. Ibland bad deltagarna mig att förklara vissa frågor, vilket ledde till ökad förståelse mellan oss. Under intervjuerna upptäckte jag att användningen av varför-frågor kunde uppfattas som ifrågasättande, vilket vissa kvinnor reagerade defensivt på. Till exempel, när Lene frågades varför hon agerade som hon gjorde i vissa situationer, svarade hon: "Ja, den som visste det kan gärna tala om det för mig". För att belysa mina argument har jag inkluderat citat från kvinnorna i studien, och för att undvika att dessa tas ur sitt sammanhang har jag ibland förklarat eller inkluderat de frågor samband med citaten.

En kritik av forskningsintervjuer är att resultaten inte kan anses vara tillförlitliga eftersom det kan förekomma falska uttalanden från deltagarna. Det är möjligt att personen inte berättar sanningen om den faktiska situationen, men uttalandena kan fortfarande uttrycka sanningen om personens uppfattning och hur intervjupersonerna tolkar sin verklighet (Kvale & Brinkmann, 2018, s. 281). Det är omtvistat om det spelar någon roll om det som sägs är sant eller falskt eftersom mångfalden av historier som människor berättar hjälper oss att förstå komplexiteten i identiteter, värderingar och kulturer. I min studie har jag kombinerat gruppintervjuer med individuella intervjuer och därmed stärks tillförlitligheten av resultaten genom att informationen verifieras av flera olika källor eller perspektiv.

Diskussionen kring generaliserbarheten av studien handlar om huruvida resultatet kan appliceras på en bredare population eller inte (Kvale & Brinkman, 2018, s. 289). Syftet med studien är inte att hitta en generell lag som gäller för alla kvinnor i de olika åldersgrupperna överallt, utan att förstå och belysa intervjupersonernas specifika upplevelser i vår kulturella kontext. Att undersöka människors personliga preferenser kring kärlek och dejting kan ha begränsad överförbarhet, men genom att titta på de grundläggande sätt som människor bedömer och utvärderar dessa fenomen kan gemensamma teman och grundläggande mekanismer identifieras för bedömning så att man kan hitta mer allmängiltiga mönster och skillnader som kan överföras till andra grupper och sammanhang. På så sätt kan min forskning säga något om en tendens inom fenomenet och bidra till en bredare förståelse av genus- och generationsperspektiv i relation till detta.

5 Kärlekens omvandling och funktion

Kärlek har alltid varit ett centralt tema i människors liv, men dess betydelse och uttryck har förändrats genom historien och i takt med samhällets utveckling. I detta kapitel ska jag utforska och försöka besvara forskningsfrågan: *Vilka repertoarer använder sig kvinnorna av för att förstå kärlek och kärleksrelationens funktion?*

För att göra detta kommer jag att analysera de intervjuade kvinnornas berättelser, erfarenheter och perspektiv kring kärlek och kärleksrelationer. Först ska jag undersöka hur kärleken har omvandlats och hur detta inverkar på de intervjuade kvinnornas kärleksrepertoarer och handlingsstrategier utifrån teorier om individualisering av Ulrich Beck och Elisabeth Beck-Gernsheim, samt teorin om flytande modernitet av Zygmunt Bauman. Därefter analyserar jag kvinnornas upplevelser av kärleksrelationens funktion och handlingsstrategier utifrån Anthony Giddens teori om den rena relationen och Eva Illouz teori om kärlekens omvandling och kapitalismen påverkan. Jag kommer också ta upp hur de intervjuade kvinnornas kärleksrepertoarer berörs av rådande samhällsstrukturer och normer, såsom en förväntan på att man ska vara två.

Ann Swidlers repertoarteori används som en röd tråd genom kapitlet, för att lägga till en ytterligare dimension över hur kvinnorna faktiskt använder sig av olika delar av kulturen för att förstå och navigera genom sina liv och upplevelser, och därmed få en djupare förståelse för hur kärlek och kärleksrelationer konstrueras och förhandlas i kvinnornas liv.

5.1 Kärleksrepertoarens uppkomst

På den kanske överväldigande frågan, “vad är kärlek?” svarade de yngre kvinnorna:

Maja (29): Jag har väl alltid tänkt att kärlek är något ouppnåeligt, och jag förknippar det väldigt med att älska. Och det är förvirrande, för det känns väldigt stort. Jag har egentligen tänkt ganska mycket på det här, och alltid känt att jag är en person som inte älskar, om du förstår vad jag menar? Men jag försöker jobba med detta, att jag faktiskt kan definiera själv vad kärlek är för just mig.

Iben (24): För mig kan kärlek vara många olika saker, och det är ju intressant för att det bevisar ju att kärlek inte bara är en känsla, eller en sak.

Olivia (27): Det är ju starka band på ett sätt, men kärlek är väldigt brett och det finns många sorters kärlek. Först tänker jag nog på den romantiska kärleken, och fjärilar i magen. Man känner ju också kärlek till andra i varierande grad, till vänner och familj.

Hedda (30): Jag tänker på något massivt, och att en människa utan kärlek är en likgiltig människa. Det finns massa olika kärlekar, till ens familj, vänner, partner och till hobbies.

Maja (29): Några gånger kan jag tänka på att jag älskar en idé eller en kampsak. Att jag har kärlek till den saken.

Utifrån Beck och Beck-Gernsheims (1995) teorier om individualisering och kärlek kommer det fram att de yngre kvinnorna fokuserar på hur de definierar och upplever kärlek utifrån sina egna behov och önsknings, mer än att följa samhällets normer och förväntningar. De olika sätten som Maja (29), Iben (24), Olivia (27) och Hedda (30) beskriver kärlek på visar på hur kärlek kan vara individuell och multifacetterad, och att den kan uttryckas på olika sätt och inom olika relationer. Utifrån Baumans (2003) teorier om hur kärlek har förändrats i det moderna samhället, där individualisering och osäkerhet har gjort det svårare att uppnå en beständig och djupgående kärlek, kan Majas berättelse om att kärlek är ouppnåelig tolkas som en manifestation av den flyktiga och instabila naturen hos kärlek i det moderna samhället. Samtidigt beskriver de andra deltagarna olika former av kärlek som fortfarande finns, från romantisk kärlek till kärlek till hobbies och kampsaker, vilket antyder att kärlek fortfarande är närvarande i våra liv även om dess form kan ha förändrats.

Maja, Iben, Olivia och Hedda använder en bred repertoar av kärlek som är inriktad på att kärlek är en känsla som kan vara riktad mot olika personer och saker, vilket visar att deras kärleksrepertoar är flexibel och mångsidig. Samtidigt är de också öppna för att definiera kärlek på sitt eget sätt och jobba på att hitta en egen definition av kärleken. Så, även om de använder olika termer för att beskriva sina kärleksuppfattningar, så kan man säga att alla fyra kvinnorna använder en kärleksrepertoarer som är inriktade på att kärlek kan vara mångsidig, flexibel och personlig där romantisk kärlek nödvändigtvis inte är det viktigaste. Deras repertoarer kan ses som mer individualistiska i sin uppfattning av kärlek, där olika typer av kärlek kan uppfattas på ett personligt och subjektivt sätt.

Dessa repertoarer kan också relateras till samhällsutvecklingen mot individualisering, där individen är fri att definiera kärlek på sitt eget sätt. Denna utveckling kan enligt Beck och Beck-Gernsheim (1995) skapa en känsla av osäkerhet och rädsla, då traditioner som tidigare bidrog till stabilitet och permanens, kolliderar idag med personliga intressen. Majas berättelser om att vara osäker på sin uppfattning om kärlek, kopplade hon till att det tidigare fanns tydligare "regler", eller normer för vad kärlek skulle vara. Idag försöker hon istället skapa sin egen personliga definition av kärlek, något hon beskrev hade tagit ett stund men hon insåg att hon "faktiskt var fri att kunna göra detta" gav det henne en känsla av kontroll och därmed stabilitet i sin kärleksrepertoar.

När de äldre kvinnorna skulle besvara samma fråga, vad kärlek var för dem, använde de sig av repertoarer som i större grad var knutna till en speciell person och av en praktisk karaktär:

Nina (60): För mig är kärlek att hitta en person som du vet aldrig skulle göra något dumt mot dig, och som du aldrig skulle göra något dumt mot själv. En som du vet bara är rätt för dig. Som blir din allra bästa vän och som du alltid kan lita på.

Berit (55): Vet du vad, då tänker jag på något varmt och helt speciellt. (Vad menar du med speciellt?) Något speciellt mellan två människor, en speciell känsla.

Silje (46): Kärlek för mig är ömsesidig respekt, att jag är tillsammans med någon som låter mig vara mig själv. Jag är inte perfekt men det är viktigt för mig att personen jag är tillsammans med låter mig själv vara en människa och tycker om mig oavsett.

Monica (41): Kärlek är en definitionsfråga och du får nog olika svar beroende på vem du frågar, men för mig handlar det om att visa omsorg för någon som står dig särskilt nära. Det är en skillnad på min kärlek till min man och till mina barn.

De äldre kvinnornas kärleksrepertoarer visar sig ha en mer praktiskt och traditionell karaktär. Kvinnornas kärleksrepertoarer har ett större fokus på att kärlek är baserad på en ömsesidig relation med en speciell person som står i relation till dig själv, detta i kontrast till de yngre kvinnorna har en mer individualistisk syn på kärlek som kan uttryckas i olika relationer eller som en känsla av större personlig karaktär. Nina (60) betonar vikten av att hitta en person som aldrig skulle göra något dumt mot en själv, medan Silje (46) betonar vikten av att hitta någon som låter henne vara sig själv och som respekterar henne för den hon är. Monica (41) tar upp vikten av att visa omsorg för personer som står henne nära, och Berit (55) tänker på kärlek som något speciellt mellan två människor, vilket också kan ses som en form av ömsesidighet, ett samspel. Så, även om de använder olika repertoarer för att beskriva sina kärleksuppfattningar, så kan man säga att alla fyra kvinnorna använder repertoarer som är inriktade på att kärlek ska vara baserad på ömsesidighet, respekt och tillit. Deras kärleksrepertoarer kan ses som mer traditionella än hos de yngre kvinnorna, där romantisk kärlek och familjekärlek är mer framträdande.

Denna betoning av romantisk kärlek och emotionell tillgivenhet kan ses som ett verktyg som används för att bemöta den ökade osäkerheten och instabiliteten i det moderna samhället, där individen söker stabilitet och trygghet genom att fokusera på mer traditionella kärleksrepertoarer. Genom att prioritera kärlek som en ömsesidig relation med en speciell person som står i relation till en själv, kan de äldre kvinnorna söka en trygghet och stabilitet som kan saknas i de yngre kvinnornas mer flexibla kärleksrepertoarer.

En intressant observation är att de intervjuade kvinnorna, oavsett ålder, relaterade sina erfarenheter och beteenden till utmaningar och osäkerheter. Dessa utmaningar är dock olika för yngre och äldre kvinnor. Enligt Beck och Beck-Gernsheim (1995) är dagens samhälle präglad av osäkerhet, där individens förmåga att hantera detta tillstånd är avgörande. De har argumenterat för att modernitetens förändringar har skapat ett ökat behov av individualisering, vilket särskilt märks inom relationer. Detta är en trend som Bauman (2003) också har identifierat i sin teori om flytande modernitet, där han menar att traditionella sociala strukturer har försvagats och ersatts av mer osäkra och flytande strukturer. Denna osäkerhet kan också kopplas till hur kvinnor söker efter tröst och säkerhet inom sig själva eller i relationer till andra, beroende på deras ålder och individuella situationer.

Åse (50) skiljer sig från de andra kvinnorna i hennes åldersgrupp genom att hon uttrycker en mer individualistisk syn på kärlek som inte nödvändigtvis involverar en annan person:

Åse (50): Kärlek för mig? Nej, jag har ju inget facit, men... det är väl något som bara är på ett sätt. Jag känner nästan att det bara är ett ord, i alla fall om du tänker i relation till någon annan. Jag har lite gett upp hoppet på kärlek, men samtidigt är kärlek också något du har, för dig själv och dina barn.

Till skillnad från de andra kvinnorna i hennes åldersgrupp som betonar vikten av att ha en ömsesidig relation med en annan person baserad på tillit och respekt i sina kärleksrepertoarer, berättade Åse om en lite mer individualistisk uppfattning av kärlek, som påminner om de yngre kvinnornas kärleksrepertoarer, som då kunde vara en inre upplevelse eller känsla i sig själv. Enligt Åse är kärlek "bara något som är", men samtidigt belyser hon att den kan vara större än den romantiska kärleken och också något man kan känna för sig själv och sina barn. Samtidigt berättar hon att hon gett upp hoppet om att hitta den romantiska kärleken, och vidare under intervjun berättade hon att hon haft flera negativa upplevelser som påverkat hennes syn på detta. Det visar att den kulturella verktygslådan är individuell och baserar sig på vilka verktyg kulturen erbjuder men också hur individen använder dessa utifrån sina egna erfarenheter och preferenser. Att hur man gör detta var inte enbart begränsat till Åses upplevelser, utan något som flera av de andra kvinnorna kom in på. Således kommer vi in på två faktorer som har en inverkan på kvinnornas kärleksrepertoarer: hur denna formas av medierna och genom egna erfarenheter.

5.1.1 “Varför tänker jag som jag gör?”

Mediernas påverkan på kvinnornas syn på kärlek och relationer är närvarande i alla åldersgrupper, och var något alla i större eller mindre grad reflekterade över. Ingrid (36) berättade om hur “Disney och Hollywood antagligen har förstört kärlek för många där ute” och hur det man ser på tv och film ger en felaktig bild av kärlek. Hon tyckte också att detta lett till att kärlek blivit ett urvattnat begrepp och det blir “för mycket” i filmer. Kärlek framställs som något man inte upplever i det vanliga livet, utan istället visas ofta bara flört-perioden och ett lyckligt slut.

Enligt Swidlers (2001) repertoarteori, utgör kulturella symboler och resurser en viktig del av en persons repertoar av handlingar och uttryck. Dessa symboler och resurser kan användas för att navigera och förstå sociala situationer, såsom kärlek och romantiska relationer. Kvinnorna använde sig av en mängd olika symboler och resurser som en del av sin repertoar för att förstå och hantera kärlek. Vår tillvaro förblir inte oförändrad genom livet, och därför är verktygslådan nödvändig för att hantera förändrade uppfattningar om livet på en personlig nivå. En viktig källa till inspiration var kvinnornas egna observationer av föräldrarnas kärleksrelation, där de antingen tog avstånd från eller idealiserade relationen. Berit (55) berättade att: Mina föräldrar var gifta men jag såg inte så mycket kärlek dem emellan. Det var liksom ingen värme mellan dem.

Utöver detta betonade, speciellt de yngre, kvinnorna vikten av vänner som en källa till förståelse av kärlek. Olivia berättade att: “alla pratar om kärlek, och självklart blir man påverkad av det”. Genom samtal med och observationer av sina vänners relationer, kunde kvinnorna lära sig om olika aspekter av kärlek och utveckla sin egen repertoar av en mer nyanserad syn på kärlek.

Maja (29): (I media) ... visas antingen sån omedelbar förälskelse eller att de hatar varandra, och tillslut blir tillsammans [...] Det har aldrig varit så för mig, jag har inte kunnat relatera alls, och det har varit förvirrande. Jag har heller aldrig upplevt att de runt mig har upplevt det, det har aldrig gått såhär fort. Jag tror inte att mina vänner tänker så (medias framställning) längre, men jag vet att flera av mina vänner inte hade varit i vissa av sina tidigare förhållande nu om de kände sig själva så som de gör idag. Det gäller väl för mig också.

Det som var särskilt intressant var hur de olika åldersgrupperna försökte förhålla sig till och kritisera de idealiserade bilderna av kärlek som presenterades i medierna, och samtidigt försökte få det att passa in i sina egna liv. De yngre kvinnorna uttryckte en ökad medvetenhet om mediernas faktiska påverkan på deras syn på kärlek och utvecklade nya handlingsstrategier för att hantera denna missanpassning, och använder i större grad internet som resurs för att supplementera sin kärleksrepertoar. Olivia känner att media har skapat en slags mall på hur kärlek ska vara, till exempel att det ska vara helt perfekt och om det inte är det så är det fel. Hon tror inte alla runtomkring henne går runt och tänker sådär, i alla fall inte på ett rationellt och medvetet plan, men ändå har man en idé om det innerst inne. Olivia (27) berättar vidare att hur hon har försökt nyansera sin förståelse av kärlek för att få den att stämma överens med verkligheten, och därmed utvecklat nya handlingsstrategier:

Olivia (27): Jag tror att jag alltid varit kritisk till det som är "mainstream". Jag tycker det är pinsamt att säga. [...] Varje gång jag hör något sånt tänker jag "Nej, inte så". Så, ja... Jag lyssnar en del på podcasten Savage Lovecast, som jag rekommenderar. Det är intressant för att han (programledaren) inte har samma antagningar om kärlek som jag har, så jag känner att jag har lärt mig mycket nytt av att lyssna på den.

I dagens samhälle är teknologi och sociala medier alltmer integrerat i våra liv, vilket innebär att det är naturligt för de yngre kvinnorna att söka sig mot teknologiska lösningar för att utveckla sin kärleksrepertoar. Enligt Swidler (2001) så bestämmer vi vilka delar av den befintliga kulturen vi vill använda till vår egen nytta, och engagerar oss alla i en kritisk filtrering av den kultur vi har kontakt med, och beslutar kontinuerligt vilka element som ska avvisas och vilka som ska accepteras. Detta ger Iben ytterligare ett exempel på, som använder

internet som en källa till information. Iben (24) berättar om att hon har läst texter som hon inspireras av, till exempel som utmanar idén om en kärnfamilj, men erkänner samtidigt att hon påverkas negativt när andra lägger upp bilder på instagram och använder #couplegoals. Ett annat exempel är hur Stine (30) berättade att hon har frågat sina följare på sociala medier om hur de tänker om kärlek, och gjort sin egen "mini-undersökning". Den yngre åldersgruppen av kvinnor använder därmed internet som en resurs för att utveckla sin repertoar på ett reflexivt sätt. De insåg att mediernas idealiserade bild av kärlek inte nödvändigtvis stämmer överens med verkligheten, men samtidigt använder de samma resurser för att söka en bättre förståelse av kärlek. Genom att interagera med andra på digitala plattformar som podcasts och instagram, kunde de ta del av olika perspektiv och erfarenheter som hjälpte dem att utveckla en mer mångsidig och personlig syn på kärlek, som stämmer överens med att deras kärleksrepertoar är mångsidig, flexibel och personlig.

Egna erfarenheter var också en viktig källa till förståelse av kärlek, och kvinnorna använde sina egna erfarenheter för att utveckla sina repertoarer. Den äldre åldersgruppen gjorde detta i högre grad, och detta kan vara av flera olika anledningar. En förklaring kan vara aspekten med att när man blir äldre har man vanligtvis (men inte nödvändigtvis) haft fler eller långvariga romantiska erfarenheter, och därmed haft möjligheten att prova sig fram tillsammans med andra och att känna på känslorna. En annan förklaring kan vara att de yngre kvinnorna, som idag växer upp med att internet är en naturlig källa till information, helt enkelt besitter en annan form för digital kompetens baserat på deras ålder, som således används som en resurs för att utveckla sitt kärleksrepertoar, i tillägg till egna erfarenheter.

Swidler (2001) skriver att när människor genomgår stora förändringar i sina liv, som till exempel anpassningen efter en skilsmässa, kan de behöva ompröva och anpassa sin kulturella repertoar, även om de fortsätter att använda sina befintliga personliga och sociala färdigheter. Åses (50) ursprungliga uppfattning om kärlek präglades av en idealiserad och romantiserad bild, vilket hon själv beskriver som en "filmversion", som ofta betonar romantikens dramatik och passion. Idag har hennes förståelse av kärlek genomgått en betydande förändring, från en idealiserad bild till en mer realistisk syn, som följd av hennes egna negativa erfarenheter. Hon nämner att hon har träffat "en hel del idioter" och att dessa erfarenheter har lett till att hon

tappat tron på kärlek. Hennes erfarenheter har också lett till att hon inte längre “vågar sätta sig i sårbara situationer”. Detta har lett till en omvärdering av hennes handlingsstrategier där Åse (50) utvecklade nya handlingsstrategier genom att betona trygghet och att kunna lita på sin partner, vilket visar att hennes syn på kärlek har blivit mer nyanserad och realistisk om man jämför med “filmversionen” där man aldrig ser att det går “åt helvete”. Åse har också utvecklat en ny otrygg handlingsstrategi i hennes kärleksrepertoar, där hon är osäker på om hon någonsin kommer våga utsätta sig själv för att bli sårad igen. Berit har också upplevt ett uppbrott efter ett långt äktenskap, och resonerar såhär:

Berit (55): Min förståelse av kärlek har ändrat sig efter min skilsmässa. Jag tänker att innan så... var jag kanske inte så bra på att ta hand om kärleken, i vardagen. Jag tog den för given och tänkte inte på att det är en stor kärlek, den i vardagen. [...] Jag har egentligen inte varit så duktig på att uttrycka kärlek, tycker jag. [...] Jag klarar att säga till andra att jag älskar dem, och jag sa det ganska ofta i slutet av mitt äktenskap. Jag tänker på det lite mer nu.

Berit (55) använder sina personliga och sociala färdigheter, nämligen att hon säger till andra att hon älskar dem. Efter hennes skilsmässa har hon dock vidareutvecklat denna handlingsstrategi, genom att tänka på det mer aktivt, och uttrycka det mer nu, än hon gjorde då. Alva (23) berättade att hon ofta försökte berätta för andra att hon älskade dem, men att det inte var någon garanti, för att det hade inte funkat ändå. Här kan vi se att både Berit (55) och Alva (23) använder sig av samma kulturella praxis, men att deras erfarenheter lett till olika saker, vilket i sin tur påverkar deras förståelse och utveckling av handlingsstrategier. Detta är exempel på hur kulturen är dynamisk, och hur två personer i samma kulturella sammanhang kan ha helt olika tolkningar av vad en viss symbol eller praxis betyder, beroende på deras personliga erfarenheter och sociala positioner.

Som jag tidigare nämnt, är ålder en faktor vi kan undersöka för att förstå hur de olika kvinnorna utvecklade sin kärleksrepertoar och nya handlingsstrategier. Silje (46) har utvecklat sin kärleksrepertoar genom att gå igenom personlig utveckling och erfarenheter, vilket har lett till en mer realistisk och nyanserad syn på kärlek. Hon beskriver hur hon under sin uppväxt

saknade förebilder för kärleksrelationer, då hennes föräldrar skildes tidigt. Hon nämner att hon då i stället sökte inspiration från Disney och Hollywood, vilket skapade förväntningar och ideal om hur kärlek "ska vara". Silje berättade vidare att hon i 20-årsåldern inte visste vem hon var, vilket gjorde det svårt för henne att förstå vad hon ville ha i en relation. Efter flera förhållande, ett äktenskap och singelperioder har hon lärt känna sig själv bättre: "Jag känner att nu bara vet jag vem jag är, och då är det lättare att tänka på vad kärlek är för mig". Silje har därmed utvecklat sin kärleksrepertoar genom egna erfarenheter, och genom att bli mer medveten om sina egna behov och önskemål i en relation. Silje berättar att hon nu "hellre vill vara ensam än att vara tillsammans med någon bara för att vara det", vilket visar att hennes nya handlingsstrategier, som att vara mer komfortabel med sig själv och att hellre vara ensam, är ytterligare exempel på hur hennes kärleksrepertoar har utvecklats genom ålder och erfarenheter. Silje beskriver vikten av att hitta någon som hon kan samarbeta med och stödja och att detta utgör hennes nya ideal av kärlek: "Det är människor som samarbetat och ger stöd åt varandra". Hennes ålder och erfarenheter har bidragit till att hon har kunnat omvärdera och förändra sina ideal och förväntningar på kärlek och relationer.

5.2 Kärleksrelationer funktion

I detta underkapitel ska jag först gå igenom kvinnorna som såg på kärleksrelationen som eftersträvade. Därefter ska jag gå igenom hur kvinnorna såg på funktionen en kärleksrelation skulle ha för dem, som ofta visade sig vara paradoxal, samt vilka anledningar det var för att ingå en kärleksrelation, detta i kontrast till vad som händer när man inte var i en kärleksrelation.

5.2.1 Kärleksrelationen som som en väg till lycka och helhet

Kärleksrelationerna sågs ofta som en källa till glädje och löftet om tvåsamhet uppfattades som betryggande. Stine (30) och Nora (26) berättade att de växt upp med en bild av att individer behöver vara i relationer för att kunna vara lyckliga, och därav betraktas kärleksrelationer som något att sträva efter. De påpekade att det finns många de känner som är missnöjda och följaktligen olyckliga, och kopplade detta till att relationen ses som verktyg för att uppnå lycka. Berit berättade att enligt henne är det bra för hälsan att vara i en relation genom att man

då har någon att ligga nära, och att man slipper stressa med att ta alla beslut själv. Olivia berättade att en kärleksrelation för henne sågs på som en försäkran mot ensamhet, och att hon genom en kärleksrelation hade ett vittne till sitt liv.

Beck och Beck-Gernsheim (1995) hävdar att kärleken idag bör betraktas som en individuell sekulär religion. De menar att kärleken har blivit idealiserad till att utlova fullständig lycka och en mening med livet. Denna idealisering av kärleken kan liknas vid religiositet, där den betraktas som en flykt från en bristfällig vardag och en källa till autenticitet genom närheten till en annan människa. Nora (26) berättar om hur att vara i en kärleksrelation kan ses på som att man har "uppnått ett högre mål med livet" och att hon ser fram emot att berätta för alla när hon fått en partner, och Alva svarar:

Alva (23): Samtidigt tror jag att det finns en idé... från samhället, eller jag vet inte helt vart den kommer ifrån... men att vi bara kan bli hela människor tillsammans med en annan. Att vi är halva när vi är ensamma. Jag tror inte det handlar om det... Jag tror att det handlar om att alla upplever en tomhet inom sig, och så försöker man liksom fylla den med en annan människa.

När en kärleksrelation får en närmast helande eller fulländad betydelse i människors liv, upplevs också fallhöjden större. Detta gör att när verkligheten inte lever upp till förväntningarna kan det leda till en ofrånkomlig frustration som kan få stora konsekvenser för deras välbefinnande och självbild, något som Illouz (2007) beskriver som det moderna formen av lidandet som bland annat kännetecknas av en överväldigande viktighet av kärleken för en social känsla av individens egna värde. Alva fortsätter:

Alva (23): Jag känner väldigt på det när det tar slut... Den känslan..."Jag har misslyckats". Så är det back to scratch. Det känns bara inte så bra. I magen.

5.2.2 Trygghet i kärleksrelationen

En faktor som definierade kvinnornas kärleksrepertoarer var funktionen en kärleksrelation skulle ha för dem, och vikten av att känna sig trygg, som stod i kontrast till att känna sig otrygg. När de pratade om trygghet, kopplas detta till olika betydelser. Några var diffusa, så som “att man alltid har någon där”, att kunna och att kunna vara sig själv “på riktigt”. Andra var istället av en mer praktisk karaktär: en stabil ekonomi, någon att promenera med, någon att prata och planera sin framtid med.

Många av de intervjuade kvinnorna ansåg att familj och nära vänner var en grundläggande plattform för trygghet i deras liv. En kärleksrelation var också viktig för att känna sig trygg, men det fanns en paradoxal upplevelse av oro, rädsla eller otrygghet som kan uppstå i en sådan relation. Även om trygghet inte är den enda funktionen av en kärleksrelation, ansåg alla deltagare att det är en avgörande aspekt i vad de ofta beskrev som en otrygg tillvaro. Iben, Berit och Alva berättar:

Iben (24): Jag tycker att samhället på många sätt kan vara väldigt kallt och ensamt idag, och då är det skönt att känna att en annan person behöver dig [...] Man kan ha en dålig dag, men du har alltid någon där hemma som du kan krama.

Berit (55): Tillit är helt grundläggande för en relation, ja. (Vad är tillit för dig?) Att ingen ljuger för mig, och att någon tar mig på allvar. Att jag vet att personen ställer upp för mig, att han är trovärdig och ja.. visar intresse. För mig är det viktigt att bli accepterad för den jag är och att någon förstår hur jag fungerar. [...] Det är bra att ha någon att prata med om de små sakerna. Du har någon att luta dig mot... om du har en tuff dag på jobbet så har du alltid någon att prata med.

Ane (30): Att inte känna sig ensam, att känna att jag är trygg, att jag har någon att gå igenom saker med, saker som händer eller saker jag oroar mig för. Att jag alltid har någon, liksom i mitt team, när det är så mycket annat i livet att tänka på.

Utifrån Swidlers (2001) repertoarteori kan vi tolka dessa kvinnors erfarenheter som exempel på hur kärleksrelationen fungerar som ett kulturellt verktyg för att skapa en känsla av trygghet. Detta görs genom att fokusera på emotionellt stöd, kommunikation och samarbete samt att göra aktiva val i sina relationer. Genom att engagera sig i dessa processer skapar de en känsla av trygghet och samhörighet i sina liv, anpassar de sin kärleksrepertoar utifrån det förändrade sociala landskapet och finner trygghet och stabilitet.

Giddens (1995) skriver att vi idag ingår i rena relationer, som är en situation där en social relation etableras för din egen skull. En förutsättning för den rena relationen är att den reflektiva modernitetens kärlek är sammanflödande och därmed ständigt aktiv.

Kärleksrelationen blir således i tillägg mer beroende av omständigheterna och bygger på tankegången "tills vidare" som ständigt måste förhandlas och upprätthållas. Denna förändring i relationernas karaktär kan påverka hur individer upplever trygghet och samhörighet i sina förhållanden. Jämlikhet, emotionell kommunikation och ömsesidigt stöd utgör basen för den rena relationen, och att ingå i denna är ett försök att säkerställa ett meningsfullt liv i ett riskfyllt samhälle. En ren relation är en relation som bygger på ömsesidigt frivilligt samtycke, där båda parter är jämlika och engagerade i att upprätthålla en hälsosam och balanserad dynamik. Trygghet i en relation kan ses som en viktig faktor i att upprätthålla en ren relation, eftersom det ger båda parterna en känsla av stabilitet och förutsägbarhet som kan hjälpa till att bygga förtroende och öka kommunikationen.

Iben (24), Ane (30) och Berit (55) uttrycker alla en längtan efter trygghet och närhet i sina kärleksrelationer som en respons på det moderna samhällets ökade individualism och minskade sociala sammanhang. Deras erfarenheter illustrerar hur kärleksrelationer används som kulturella verktyg för att hantera dessa förändringar och skapa en ökad känsla av trygghet och välmående. Emotionellt stöd är en central komponent i deras kärleksrelationer, vilket hjälper dem att hantera stress och utmaningar i sina vardagsliv. Genom att ha en partner att luta sig mot och känna sig behövd av skapar de en känsla av samhörighet och tillhörighet som motverkar känslor av isolering och ensamhet. Dessutom fungerar deras kärleksrelationer som en plattform för öppen kommunikation och samarbete. Till exempel beskriver både Berit och Ane sin partner som en del av sitt "team" och "någon att luta sig mot", vilket innebär att de

tillsammans med sin partner kan tackla utmaningar och problem i livet. Denna gemenskap och samarbete är centralt för att använda kärleksrelationer som kulturella verktyg för att skapa trygghet.

Enligt Swidler (2001) föregår konstanta ombedömningar av de handlingsstrategier vi utvecklar, och det är inte ovanligt att människor mobiliserar flera delar av sin repertoar samtidigt. I linje med Giddens koncept av den rena relationen berättar Olivia att:

Olivia (27): Trygghet för mig är att jag vet att jag inte kommer vakna imorgon till att min pojkvän gör slut med mig, att jag inte blir ensam [...] Det är också skönt att veta att jag har tagit ett val, att vara tillsammans med någon är ju att ta ett val på något sätt, en trygghet. (Skulle du säga att det är viktigt för dig att ta aktiva val i andra delar av livet?) Ja, absolut. Det måste man ju, annars är det ju inget liv, på ett sätt.

Olivia betonar vikten av att göra aktiva val i sina kärleksrelationer. Genom att aktivt engagera sig i en relation och ta ansvar för sina val skapar hon en känsla av kontroll och stabilitet i sitt liv, vilket kan betraktas som en anpassning till det moderna samhällets ökade individualism och osäkerhet. Hon visar också att det att ta ett val inte bara är något hon gör i en kärleksrelation, utan också i andra delar av sitt liv. Hon har därför utvecklat en handlingsstrategi, att ta aktiva val, som en del av sin repertoar för att uppnå trygghet, och använder denna i flera situationer för att hon ska känna trygghet.

5.2.3 Otrygghet i kärleksrelationen

Enligt Illouz (2014) är kärleksrelationen den plats som erbjuder störst trygghet och erkännande, men samtidigt är platsen där det existerar störst otrygghet. Kärleksrelationens kontraster, problematiken med att tryggheten utgår från en enstaka källa, betonades i flera av intervjuerna. En sådan kontrasterande upplevelse är förankrad i den trygghet som en relation ingjuter samtidigt som tanken av att förlora den tryggheten bidrar till stor otrygghet. Detta hänvisar Giddens (1995) som den strukturella motsägelsen i den rena relationen. Olivia och Iben förklarar sina upplevelser på följande sätt:

Olivia (27): Jag tycker det är viktigt att vara självständig. Om förhållandet skulle ta slut vore det ju extremt tråkigt om du inte hade något liv, men jag tror också det är viktigt för att förhållandet ska hålla. Att man inte är samma person. [...] Nu känner jag mig trygg i mitt förhållande men jag känner inte att det finns någon garanti för att det aldrig kommer gå över. Och jag är säker på att om det hade tagit slut så hade vi ju klarat oss båda två. Det ger ju en slags trygghet men tar bort en annan slags trygghet, om du förstår vad jag menar? För om vi båda vet att det går bra tillslut om vårt förhållande tar slut så kan jag inte känna mig helt trygg att det inte kommer bli så. [...] Jag tror det är svårt att komma till en plats där man känner sig helt oersättlig.

Iben (24): Jag känner att... det är ett stort fokus på att den andra personen ska erbjuda dig något, på ett sätt. [...] Och den tanken, att man ska vara två självständiga människor som ska bygga varandra upp, det tycker jag är väldigt eget från idag. Om man tänker på äldre generationer så var det kanske lite vanligare att man offrade sig lite mer för den andra personen. Och jag känner att en är beroende idag blir sett på som något giftigt. (Vad menar du med att vara beroende?) Det finns ju det uppenbara i att vara beroende av en annan, att man bara är lycklig på grund av den andra personen och inte klarar sig utan varandra. Det vill jag inte uppleva, för vad händer då om det tar slut? Men så känner jag att det också är... Att kunna vara sig själv till 100%. Och för att kunna vara det med den andra personen måste man ju kunna visa alla sina sårbarheter, både det som är negativt och positivt, och ändå bli accepterade [...] Men det är också förvirrande för att man kan aldrig veta till 100% vad den andra faktiskt tänker, eller känner. Det är ju bara en annan människa, man kan aldrig veta allt om en annan människa.

Enligt Giddens (1995) teori om den strukturella motsägelsen i den rena relationen, uppstår en komplex balans mellan självständighet och ömsesidigt beroende, där en ökad autonomi och självständighet krävs av individen samtidigt som det också krävs ett större ömsesidigt beroende och engagemang för att upprätthålla relationen. Olivia (27) och Ibens (24) citat illustrerar denna balans genom att belysa hur de värderar självständighet och autonomi, men samtidigt erkänner att det finns en osäkerhet och instabilitet i deras relationer. Olivia och Iben tycks använda repertoarer som betonar självständighet, autonomi och oersättbarhet för att

navigera genom osäkerheten i sina relationer. Detta kan ses som en anpassning till det föränderliga och osäkra landskapet i relationer där långvariga förpliktelser inte längre är självklara, och hur Olivia och Iben har anpassat sina strategier för att hantera relationens osäkerhet i en tid där traditionella normer och förväntningar förändras. I mer stabila tider kanske de skulle ha använt kulturella verktyg som mer starkt betonar engagemang och uppoffring, men i det föränderliga landskapet av den rena relationen vänder de sig till de verktyg som hjälper dem att hantera både självständighet och ömsesidigt beroende.

Ålder påverkade hur individer hanterar utmaningar med den rena relationen och anpassade sina handlingsstrategier. Illouz (2014) diskuterar de strukturella förändringar och faktorer som leder till att relationer tar slut eller undviks idag. Hon identifierar en ny kulturell och emotionell struktur som hon kallar "känslomässig individualism", som uppstår från det kapitalistiska och liberaliserade samhället. Detta innebär att individer kräver frihet och autonomi för sitt inre liv och kroppslig frihet, vilket leder till en oändlig strävan efter individuell frihet. Resultatet blir en självvägarskaps-mentalitet där individen kräver rätten att bestämma över sig själv och sin kropp utan beroende av andra. Nina (60) och Åse (55) har båda utvecklat strategier som innebär att de försöker finna en balans mellan självständighet och ömsesidigt beroende, samt anpassa sig till den osäkerhet och instabilitet som är förknippad med moderna relationer - genom att hänvisa till sin egen självständighet och livserfarenheter. Kvinnorna berättar:

Nina (60): Efterhand klarar man ju sig väldigt bra själv. Man är ju självständig och har levt länge... Man hoppas ju på kärlek, men klarar sig samtidigt väldigt bra. Behovet för kärlek är väl inte lika stort längre, på ett sätt. [...] Man klarar sig bra med vänner.

Åse (50): Innerst inne önskar jag mig nog en relation. Man vill ju ha någon som älskar en. [...] Men det handlar lite om att jag inte vågar att utsätta mig för det, och då träffar du ju ingen heller. Man måste våga vara sårbar och det är läskigt. För att jag vet hur bra jag har det nu, så vet jag att jag klarar mig själv.

Nina och Åse, som båda har erfarenhet av olika livsfaser och relationer, betonar att de nu vet att de klarar sig själva och inte är beroende av en partner för att känna trygghet och lycka. Denna insikt har hjälpt dem att utveckla en starkare känsla av självständighet och autonomi, vilket kan ses som en anpassning till den flytande modernitetens osäkerhet (Bauman, 2003), och en respons på den strukturella motsägelsen i den rena relationen (Giddens, 1992). I sina handlingsstrategier för att hantera motsägelsen i den rena relationen och osäkerheten i moderna relationer skiljer sig Nina och Åse åt. Nina har anpassat sin handlingsstrategi till att ha blivit mer självständig och mindre beroende av kärlek som en primär källa till lycka och trygghet, och betonar vikten av vänskap som en alternativ källa till trygghet och gemenskap. Åse, å andra sidan, uttrycker en starkare längtan efter en relation och någon som älskar henne men erkänner samtidigt att hon är rädd för att utsätta sig för den sårbarhet som krävs för att ingå i en relation, eftersom hon vet att hon klarar sig själv och har det bra nu. Åses handlingsstrategi innebär att hon undviker att engagera sig i en relation för att skydda sig själv från sårbarhet och potentiell smärta, vilket kan ses som en anpassning till den ökade osäkerheten i den rena relationen.

Enligt Beck och Beck-Gernsheim (1995) är individen ansvarig för sitt eget självförverkligande, där jagets vilja och val är centrala. I en kärleksrelation innebär det att det finns begränsningar för hur man kan agera och vad man kan välja, vilket kan påverka ens självförverkligande. Maja berättar om hur hon är i en process, där står inför en inre konflikt mellan att söka trygghet och meningsfullhet genom förpliktande relationer och att bevara sin frihet och självständighet som en modern, självständig kvinna:

Maja (29): Jag har en tendens att känna mig begränsad av förpliktelser. [...] I samhället jag lever i idag, som en självständig kvinna, så har jag det väldigt bra. [...] Men jag märker ju det, att ju äldre jag blir desto mer intresserad blir jag av att förplikta mig. Något av det är nog behovet av trygghet. [...] Man vill uppleva en speciell förbindelse. [...] Kanske vill man köpa en lägenhet. Man har kommit till en fas av sitt liv där det är många andra saker som är viktigare än att känna sig fri. Man kan få det bättre och skaffa sig en mer meningsfull tillvaro. [...] Jag har förstått att jag också söker en form av trygghet, och det är därför jag ruckar på mitt frihetskrav.

Det kan tolkas som att Maja genomgår en omvärdering av sin kärleksrepertoar, där hon tidigare fokuserat mycket på frihet, och nu istället prioriterar trygghet. Denna förändring kan bero på Majas önskan om att etablera sig i livet och köpa en bostad.

5.3 Samhället är designat för att man ska vara två

Att inte vilja vara ensam är ett återkommande tema i kvinnornas berättelser. Detta motiveras inte endast utifrån att en kärleksrelation kan förmedla en trygghet, utan också genom det Hedda (30) sa: “samhället är designat för att vara två”, som ofta förknippas med en ekonomisk aspekt, samt att det ses som ett misslyckande att vara ensam.

5.3.1 Ekonomisk aspekt

Swidlers repertoarteori förklarar hur människor, beroende på situation, väljer och använder kulturella repertoarer för att skapa mening och lösa problem. Samtidigt som Swidlers repertoarteori bidrar med viktiga insikter om hur människor navigerar i sina kulturella repertoarer, har hennes teori kritiserats för att inte ta hänsyn till hur klassposition, och härunder ekonomi, påverkar valet av de kulturella resurser individer använder sig av (Lamont, 2003). Flera av kvinnorna tog upp den ekonomiska aspekten av att vara i en tvåsamhet, och att det idag är lättare att klara sig ekonomiskt om man är två. Hedda (30) tog upp att detta kan leda till att vi idag ser en kärleksrelation som en nödvändig del av vår ekonomiska planering, speciellt om man befinner sig i en etableringsfas. Likt det Maja (29) beskriver tidigare i kapitlet om att köpa en lägenhet, påpekade flera av kvinnorna den ekonomiska aspekten för att beskriva och förstå sina upplevelser och utmaningar kopplade till ekonomi och kärleksrelationer. Lene (44) berättar om att det var ett “wake up-call” när hon blev singel, och helt plötsligt var tvungen att betala för allt själv. Hedda (30) och Olivia (27) berättar vidare:

Hedda (30): Jag betalar över tio tusen i hyra för min lilla lägenhet nu, det är helt sjukt. Om jag hade hyrt en som kostar tretton tusen hade jag haft mycket mer plats, men hur ska jag ha råd med det? Jag tänker mycket på det, det är svårt att överleva ekonomiskt när man är ensam. Samhället är ju designat för att man ska vara två.

Olivia (27): Jag och min sambo ska antagligen köpa lägenhet nästa år. Och det att vi är två stycken ger oss en extremt stor fördel, vi kan låna mer och få bättre villkor. Men samtidigt hade det nog varit svårt för oss att köpa oavsett om vi inte hade föräldrar som kunde hjälpa till. Det är nog också en klassfråga.

Att flera av de yngre kvinnorna kopplade den ekonomiska aspekten till att köpa ett boende, som för flera sågs på som att etablera sig, kan till stor del förklaras av var de befinner sig i livet och att det finns en förväntan om att göra just detta. De äldre kvinnorna berättade inte om detta i lika stor grad, ger Åse (55) ger en annan vinkling på hur en ekonomisk aspekt av en relation kan se ut, där hon framhäver en annan aspekt av hur samhällets normer och förväntningar påverkar ensamstående personers ekonomi:

Åse (55): Tänk bara på när du går till mataffären och ska köpa middag. Allt kommer i flera portioner. Det går inte att hitta en fiskfilé för en person, ett paket innehåller alltid minst två, oftast flera. Det blir ju dyrare men också tråkigt, vem orkar äta samma mat flera dagar i rad? Det gäller också för recept, det är nästan alltid för minst fyra portioner. Det tänker inte garantera på de som är i par.

Både Lene (44), Hedda (30), Olivia (27) och Åse (55) beskriver de komplexa sätt på vilka kärlek och ekonomi sammanflätas i våra liv idag. Deras berättelser belyser olika aspekter av hur samhällets normer, förväntningar och strukturer påverkar deras val och värderingar när det gäller kärleksrelationer. Även om det finns vissa skillnader i deras berättelser, med fokus på bostadsfrågan, klassposition och matkonsumtion, finns det även likheter i att de alla framhäver hur samhället är utformat för att gynna par, vilket kan påverka deras val av att sträva efter en kärleksrelation och deras upplevelser av ekonomiskt oberoende. En gemensam tråd som löper genom kvinnornas berättelser är den implicita uppfattningen att kärleksrelationer erbjuder ekonomiska fördelar och att ensamstående personer står inför ekonomiska utmaningar.

5.3.2 Singel = misslyckad?

Något som var närvarande i alla kvinnors berättelser var att det också existerar en förväntning på att man ska vara i en kärleksrelation, och hur man kan ses som misslyckad som singel.

Iben berättar om hur en kärleksrelation kan innebära att man uppnår en högre status, i alla fall om man är i etableringsfasen:

Iben (24): Jag känner att man blir sedd på som seriös, att man är etablerad och har ordning på saker och ting. [...] För min del blir det lite mer status att jag har ordning på saker och ting.

Att vara i en kärleksrelation sågs på som att ha en högre status av andra var något som påpekades av de andra kvinnorna. Flera skilde på en yttre och inre press, där de yngre kvinnorna i tillägg till att belysa den ekonomiska aspekten, tog upp en inre förväntan på att stifta familj innan man "blev för gammal". Detta var också något som Lene (44) tog upp som en stressande faktor, och belyser att om man inte hade barn än men önskade detta i hennes ålder, börjar den biologiska klockan att ticka. Att kärleksrelationer idealiseras till att utlova fullständig lycka och en mening med livet, och därmed skapar en förväntan utifrån, ger Ingrid ett exempel på när hon berättar om hur hon fick en "ögonöppnare" för hur det är att vara singel idag:

Ingrid (36): Jag var på fest och blev presenterad som "den som hade lyckats". Då blev jag först lite glad och frågade överraskat: "Åh, vad har jag lyckats med?". Det är ju alltid kul att höra liksom. Sen fick jag svaret och blev istället förbannad. Jag var den som "hade man och barn". Jag blev både sur och ledsen för jag tänkte att om det är det som ska definiera mig som lyckad så vet jag inte... Tänk på min karriär? Allt annat jag kämpat mig igenom genom mitt liv? Det hade liksom inget värde.

Hedda (30) berättade ytterligare en historia som vittnar om en yttre förväntan om att vara i ett förhållande:

Hedda (30): Vi är tre vänner som är singlar i mitt gäng. Nu är det en av mina vänner som tidigare var en del av klubben som har fått en partner, och nu har hon nästan blivit som en missionär. Hon ska övertala oss att hitta någon att bli tillsammans med för att det "är så

viktigt". Det är frustrerande, för det är precis som att jag inte får lov till att vara lycklig ensam? Då blir man ledsen liksom, att man ses som en halv människa?

Gemensamt för Ingrid och Heddas upplevelser är att de känner som att andra anser dem att vara misslyckade som singlar. Detta kan förklaras genom att de, i egenskap av detta, placeras utanför rådande normer, vilka enligt Beck och Beck-Gernsheim(1995) formuleras av samhällets normer där kärleksrelationer idag glorifieras. Ingrid upplever att hennes värde som person reduceras till hennes relationer med andra när hon presenteras som "lyckad" på grund av sin familjesituation. Hedda känner sig stigmatiserad när hennes vän försöker övertyga henne om att hitta en partner, vilket indikerar att hon inte anses vara lycklig som singel. Lene och Silje berättar om sina erfarenheter:

Lene (44): Jag kallade mig själv för aktiv singel när jag var det, och hade inga problem med det. [...] Enligt samhällets förväntan är det väl mer "se på de stackars singlar", men är en skillnad på att vara frivillig och ofrivillig singel. [...] Det tänker nog inte folk på.

Silje (46): Jag är komfortabel med att vara singel för det är så enkelt för mig. Jag har redan byggt upp mitt liv och har ett liv som är meningsfullt. Men det jag tycker är svårt är att andra inte vet vart de ska placera mig. De flesta i min ålder är två, så jag blir inte inbjuden till lika många saker.

I Ingrids (36), Heddas (30), Lenes (44) och Siljes (46) berättelser kan vi se hur de olika kvinnorna navigerar i samhällets förväntningar genom att utveckla och använda olika kulturella resurser och handlingsstrategier. De olika strategier och repertoarer som kvinnorna använder sig av visar på en variation i hur de hanterar samhällets förväntningar om kärlek och singelliv. Ingrid och Hedda delar en liknande repertoar som utmanar normen om att lycka och framgång är förknippade med att ha en partner och barn. Deras exempel visar hur de betonar sina individuella prestationer och lycka som singlar. Å andra sidan, har Lene och Silje utvecklat repertoarer som fokuserar på att skapa en egen positiv identitet som singel, med Lene som identifierar sig som en "aktiv singel" och Silje som finner meningsfullhet i sitt singelliv trots att hon upplever att andra människor inte vet hur de ska "placera" henne.

5.3.3 Sammanfattning

I detta kapitel har jag analyserat hur de intervjuade kvinnornas kärleksrepertoarer uppkommit och påverkas av kärleks omvandling i det moderna samhället. Som jag tidigare beskrivit präglades de yngre kvinnornas kärleksrepertoar av en mer mångsidig, flexibel och personlig tankegång, i kontrast till att de äldre kvinnornas kärleksrepertoar istället fokuserade på ömsesidighet, respekt och tillit. Som jag visat i sista del av detta kapitel smälte dessa repertoarer mer ihop när kvinnorna reflekterade över kärleksrelationens funktion. Det är kanske inte så konstigt när en av förutsättningarna för den rena relationen är reflexivet. Samtidigt visar det sig att kvinnorna upplevde i högre grad att begränsas av rådande samhällsnormer som handlar om ekonomi och synen på en singel som misslyckad.

6 Dejtingens skiftande landskap

Den digitala revolutionen har skapat nya möjligheter för människor att mötas och interagera, vilket innebär att traditionella metoder för att träffa en partner inte längre är de enda alternativen. Internetdejting har blivit en integrerad del av den moderna dejtingkulturen, vilket öppnar upp för en större tillgänglighet och en ökad mångfald av potentiella partners.

I detta kapitel ska jag utforska och försöka besvara forskningsfrågan: *Vilka repertoarer använder sig kvinnorna från olika åldersgrupper sig av för att förstå och navigera i dejtingens skiftande landskap?*

För att göra detta kommer jag att analysera de intervjuade kvinnornas berättelser om och erfarenheter av dejting idag. Det här kapitlets första del handlar om hur övergången från traditionella dejtingmetoder till onlineplattformar har förändrat dejtinglandskapet. Kapitlets andra del handlar om hur kvinnorna navigerar i den digitala dejtingvärlden, och vilka repertoarer och handlingsstrategier de använder sig av. Kapitlets tredje, och sista del, handlar om hur dejtingens skiftande landskap lett till nya sorters "sunt förnuft" och detta exemplifierar jag via att gå igenom två digitala dilemman.

6.1 Teknologins inverkan på dejting: Från traditionella metoder till onlineplattformar

Enligt Swidler (1986) formar kulturen olika förmågor ur vilka människor bygger handlingsstrategier. Hon skriver att det är under stora sociala förändringar, som hon också kallar för ostabila tider, som vi kan se kulturens inverkan på för människors beteende både som tydligast och mest svårbegriplig. Detta möjliggör att undersöka hur nya ideologier formar och påverkar nya handlingsstrategier; och omvänt, hur nya omständigheter skapar nya ideologier.

För att förklara detta använder hon sig av begreppen ideologier, traditioner och sunt förnuft. Ideologierna skapas i syftet att erbjuda svar på sociala problem, och är högt konstruerade och självmedvetna. Swidler skriver att även om ideologier har stor påverkan, har de bara detta till en viss grad. Ideologier utmanar inte grunden i etablerade levnadssätt, utan ställer tydliga krav i en kulturell kontext där det finns många olika, ofta konkurrerande, synsätt. Detta beror på att ideologier inte kan erbjuda en fullständig uppsättning av en ny kulturell verktygslåda utan istället lägger till nya verktyg till den befintliga uppsättningen av verktyg som redan finns. När en ideologi, och dess uppsättning av kulturella verktyg börjar kännas mer naturligt så utvecklas dessa till traditioner, som passar in i de dominerande ideologier. Med tiden blir dessa traditioner till det självklara sunna förnuftet, vilket visar hur kulturen stabiliseras. Denna process går från tydliga ideologier under osäkra tider till att etablera dominerande ideologier som praktiseras genom traditioner, och slutligen blir dessa ideer allmänt accepterade som självklart sunt förnuft. På detta sätt hjälper det dynamiska samspelet mellan ideologier, traditioner och sunt förnuft att forma processen för social förändring (Swidler, 1986, s. 279 - 281).

Utifrån samtida sociologiska teorier om kärlekens omvandling kan vi tolka det som att kärlek har genomgått en ideologisk förvandling. Beck och Beck-Gernsheim (1995) skriver att detta är på grund av individualiseringen, och Bauman (2003) skriver att detta leder till en paradox där människor ständigt söker intimitet och samhörighet men samtidigt vill behålla sin självständighet och frihet vilket skapar en ambivalens mellan dröm och mardröm. Omvandlingen präglas idag också av den digitala utvecklingen, något Illouz (2007) menar vi ser exempel på i nya dejtingvanor, och har därmed mynnat ut i nya traditioner och sunna förnuft.

Alla de intervjuade kvinnorna hade mer eller mindre erfarenheter av att dejta på internet. Trots detta hade de generellt sett väldigt skilda erfarenheter av och förhållningssätt till att dejta. Gemensamt för allihop var att de var av åsikten att vi inte dejtade innan onlinedejting kom, speciellt innan utvecklingen av dejtingappar så som Tinder, utan att man istället träffade sin potentiella partner på ett mer organiskt sätt. Monica (41) berättar om att när hon var yngre så gick man på fest och hittade någon, sedan blev de tillsammans. Hedda (30) hade en

liknande historia där hon berättar att innan Tinder blev en "grej" så gick man ut och festade, hittade ett one night stand och sen hade man tur om det blev något mer. När de äldre kvinnorna frågades om hur de träffat sina tidigare partners, innan internetdejting blev vanligt, berättade de hur de hade träffat bland annat via studier, jobb och klassresor.

Utifrån Swidlers (2001) teorier kan kvinnornas tidigare metoder för att träffa potentiella partners – på fester, genom studier, och på arbetsplatsen – representera en "traditionell" dejtingpraxis, där romantiska relationer växte fram av sig själv utan inblandning av digitala verktyg. Införandet av internetdejting ställde dock dessa traditionella normer på prov genom att introducera en mer systematiserad, strategisk metod för att hitta partners. Alla kvinnorna var också av åsikten att internetdejting idag har normaliserats. Monica (41) uttryckte det som att "Tinder idag är lika normalt som att ha smör på brödskivan" och Lene (44) berättade att hon aldrig dejtade utan att internet på något sätt varit involverad, förutom någon enstaka matchmaking från sina vänner. I början tycks internetdejting ha varit något kontroversiellt, och Elin (43) som hade dejtade på internet i många år, berättade om sina upplevelser av normaliseringsprocessen:

Elin (43): Jag var ju ganska blyg när jag var yngre, och blev samtidigt nyfiken på internet tidigt. Så första gången jag skapade en dejtingprofil på internet var i slutet av 90-talet. Men det vågade jag ju inte berätta för någon, det var liksom inte... accepterat. Jag minns att jag berättade för någon runt 2005, och då tyckte alla det var jättekonstigt. Idag är det ingen som bryr sig.

Elin uttryckte en rädsla för att dela sina upplevelser av internetdejting med andra på grund av det stigmatiserade och icke-normaliserade tillståndet av internetdejting under slutet av 1990-talet och början av 2000-talet. Men som visas genom hennes berättelse har internetdejting över tid blivit "normaliserat", vilket Swidler (2001) beskriver som processen där ett fenomen går från att vara främmande och kontroversiellt till att bli en del av det sunda förnuftet – det allmänt accepterade. Flera av kvinnorna beskrev det som att det idag istället är så att det blir en "wow-effekt" om du träffat din partner utanför internetdejting, och att detta är något som ses på som "exceptionellt". På så vis kan vi se att dejtingslandskapet förändrats, och att har

det skett en förskjutning i den kulturella verktygslådan som har haft en inverkan på de intervjuade kvinnornas repertoarer och handlingsstrategier.

6.1.1 En digital resa från webben till mobilen

Under de senaste decennierna har vi bevittnat en betydande förändring i det digitala dejtinglandskapet, från traditionella hemsidor till mobilbaserade appar. Tidigare var internetdejting huvudsakligen begränsad till hemsidor, vilket krävde en dator och en stabil internetuppkoppling. Dessa hemsidor var ofta omfattande, med detaljerade profiler och avancerade matchningsalgoritmer. Med introduktionen av smartphones och den snabba teknologiska utvecklingen har dock dejtingappar som Tinder blivit alltmer framträdande. Dessa appar har revolutionerat sättet vi dejtar på, med deras enkla "svep höger för att gilla, svep vänster för att ogilla"-mekanik, vilket erbjuder en mer omedelbar och mobil upplevelse. Denna övergång till appdejting har inte bara gjort dejting mer tillgänglig och flexibel, men har också förändrat normerna och förväntningarna kring digital dejting (Schwartz och Velotta, 2018).

I min studie hade ingen av de yngre kvinnorna, förutom Ingrid (36), använt sig av dejting via hemsida innan hon träffat sin nuvarande partner. En potentiell förklaring till detta kan vara att de äldre kvinnorna, på grund av sin längre livserfarenhet, har upplevt ett mer varierat dejtinglandskap. De har upplevt allt från att träffa partners på mer traditionella sätt, till att bevittna uppkomsten av dejtingsidor, till att slutligen se normaliseringen av dessa och appdejting. Under intervjuerna med de yngre kvinnorna beskrevs dejting via hemsidor som något omodernt, och det misstänktes att ingen i deras egna ålder var aktiva på sådana hemsidor och att det därför inte var värt att prova. Flera av de yngre kvinnorna var också av åsikten att dejting via hemsidor var mer seriöst och för dem som "verkligen" sökte efter en relation, i motsättning till app-dejting som beskrevs som mer avslappnat. Elin (43) och Lene (44) var dock av åsikten att hemsidor var mer användarvänliga:

Lene (44): Det jag kan sakna med apparna är att på hemsidan så kunde du fylla ut mer information om dig själv. Sen blev du matchad, det var matematiskt och kunde så att jag hade 60% match med någon i våra intressen. Tinder är så ytligt.

Elin (43): Det speglar ju tiden vi lever i nu. [...] Jag minns att jag dejtade via en hemsida där det inte ens var bilder, bara text. Det gillade jag, det var befriande. [...] Tinder är ju inte användarvänligt, det går ju inte ens att söka på kategorier.

Vidare beskrevs "tiden vi lever i nu" som stressig av alla kvinnorna, oavsett ålder, och Iben (24) berättade att hon upplevde att samhället idag går i en väldigt hög hastighet, och att det är ett större fokus på att allt ska vara effektivt och planerat, även relationer. Framväxten av sociala medier sågs också på som "boven" till att samhället idag är mer utseendefokuserat, och normaliseringen av app-dejting, där utseende är det första du möts av, beskrevs som en konsekvens av detta av flera av kvinnorna.

Enligt Illouz (2007) har den moderna kapitalistiska kulturen och dess fokus på effektivitet, rationalitet och konsumtion påverkat våra kärleksliv. De intervjuade kvinnornas upplevelser av att dagens samhälle, inklusive dejting och vårt kärleksliv, präglas av stress, utseendefokus och effektivitet kan kopplas till att framväxten av internetdejting skapar en marknad som bemöter dessa kriterier. Det kan dock tänkas att normaliseringen av appdejting, som är ännu mer effektivt än dejting via hemsidor på grund av sin karaktär, påskyndar denna trend av effektivitet och snabbhet i sökandet efter romantiska partners. Med sin omedelbara "svep och matcha"-mekanik, kan appdejting ses som en ytterligare förstärkning av kapitalistiska värden som effektivitet, konsumtion och snabbhet i vårt kärleksliv. Detta kan också vara ett exempel på Swidlers (2001) teori om kulturens dubbla roll under perioder av förändring. I en ostabil tid, som präglas av samhällsförändring, kan kulturen fungera både som en drivkraft för denna övergång och som en del av övergången själv. Den kapitalistiska kulturens värderingar av effektivitet, rationalitet och konsumtion kan ses som drivkrafter som bidragit till populariseringen av speciellt appdejting. Med sin omedelbara "svep och matcha"-mekanik, erbjuder apparna en mer effektiv och snabb upplevelse än traditionella dejtingsidor, vilket passar väl ännu mera in i kapitalistiska värderingar. Samtidigt är detta ett exempel på hur kulturen själv har förändrats i samband med denna övergång. Med normaliseringen av appdejting ser vi en förändring i våra dejtingnormer och beteenden. Detta inkluderar en större acceptans för att snabbt och effektivt konsumera potentiella partners genom att svepa höger eller vänster, vilket speglar marknadslogiken Illouz beskriver.

6.2 Att navigera den digitala dejtingvärlden: Nya strategier och repertoarer

Internetdejting beskrevs som både positivt och negativt. Nästan alla de intervjuade kvinnorna såg det som positivt att internetdejting erbjuder en plattform för många som annars inte skulle ha träffat någon. Samtidigt beskrevs internetdejtingens stora utbud som överväldigande, ytligt och som "window shopping". Enligt Bauman (2008) förvandlas konsumenterna, som han kallar människor för idag, till varor för konsumtion, där konsumenterna blir det nya föremålet för åtråvärdhet. Ett nytt behov har väckts hos individen: att ständigt konsumera nyare och mer tillfredsställande produkter. Tillfredsställelsen detta dock ger är endast temporär, och ett behov av ny tillfredsställelse kan vakna lika fort igen (Bauman, 2008, 18 - 20).

De yngre intervjuade kvinnorna beskrev de positiva sidorna av internetdejting i något större grad, men här fanns det också nyanser. Alva (23) berättade att för henne så har "internetdejting expanderat kärlek", och att det har öppnat upp nya sätt att utforska sig själv och andra. Nora (26) och Iben (24) tog upp att det är ett sätt att visa att man är "ledig" och samtidigt veta "vem man har chans hos". Flera av de yngre kvinnorna, bland annat Hedda (30), berättade att hon blivit modigare av att dejta via internet, och det upplevdes som positivt att man aldrig behövde träffa personen igen om det gick dåligt. Det beskrevs också som positivt att båda "godkännt" varandra innan man träffades, och flera beskrev internetdejting som spännande. Det upplevdes som positivt att dejting idag har samlats på ett ställe, men detta uppfattades samtidigt som en barriär, där bland annat Maja (29) berättade att det leder till att vi idag har blivit sämre på att förstå när någon flörtar med dig, just för att man inte förväntar att det ska hända "i verkligheten", och Ane (30) var skeptisk till om man någonsin kommer träffa en person av en ren tillfällighet igen på grund av detta.

Berit (55) såg på det som positivt att internetdejting kunde erbjuda bekräftelse när man mådde dåligt, och både Monica (41) och Åse (50) berättade att en positiv aspekt med internetdejting var att man kan lära känna varandra lite via chatt innan man träffades. Att internetdejting idag har samlats på ett ställe väckte dock mer frustration hos de äldre kvinnorna. Nina (60) såg på det som ett "ett nödvändigt ont" och kände sig uppgiven över att det inte fanns andra arenor

där man kunde träffa människor idag, något som Berit (55) höll med om. Elin (43) berättade att hon upplevde att andra blev "rädda" när man sökte kontakt på till exempel en bar när det inte hade planerats innan via internet.

6.2.1 Digitala drömmar: avsikter med internetdejting

I intervjuerna framkom det att de flesta kvinnor önskade en kärleksrelation i framtiden. Denna önskan kan ses som en del av en större kulturell ideologi där kärleksrelationer ses som det eftersträvansvärda slutmålet och en flykt från en bristfällig vardag (Beck & Beck-Gernsheim, 1995, s. 175).

Vilka repertoarer, hur dessa användes och vilka handlingsstrategier kvinnorna utvecklade berodde till stor del på vilka intentioner de hade med sitt användande av internetdejting. Intressant nog visade intervjuerna att det fanns en tendens till skillnad genom ålder, men det fanns också nyanser som kan kopplas till olika former av digital kompetens.

De två yngsta kvinnorna, Alva (23) och Iben (24), var av åsikten att dejtingappar används primärt för intima och tillfälliga förbindelser. Alva beskrev detta som något positivt, och att hon genom att använda Tinder lätt och snabbt kunde "hitta personer att ha sex med", och därmed kunde "utforska vad hon gillar sexuellt utan att det behöver bli något mer", eller att någon annan behövde veta om vad hon höll på med. Iben uttryckte sin förvåning över att personer faktiskt träffade partners och tillslut gifte sig via Tinder. Hon uttryckte att hon och hennes jämnåldiga kompisar i allmänhet använder Tinder på ett "lite annorlunda sätt", och främst då för tillfälliga sexuella förbindelser.

De som var lite äldre än Alva och Iben använde dejtingapparna på ett lite annat sätt. De använde internetdejting som ett kulturellt verktyg för att hitta partners, men också för tillfälliga sexuella förbindelser, som underhållning och ett sätt att hitta nya vänner. Ane (30) och Hedda (30) berättade om vinkvällar med vänner där de lånat varandras mobiler, swipeat

åt varandra. Bauman skriver att konsumtionssamhället är ett ensamt samhälle och att konsumtion därför är en ensam aktivitet (Bauman, 2008, s. 25). Att använda internetdejting som underhållning tillsammans med andra går därför emot denna tanke, men samtidigt tog Iben (24) upp det som negativt idag att alla sköter sin underhållning just "ensamma" via sociala medier. Under intervjuerna tog varken Iben eller Alva upp att de använde internetdejting till just underhållning på samma sätt som de andra, så detta kan eventuellt tyda på en förändring utifrån intentioner. Tinders marknadsstrategi har oftast liknat ett spel (David och Cambre, 2016). Flera av kvinnorna i denna åldersgrupp tog upp detta, bland annat av Olivia (28) och Sofie (25).

Maja (29) tog också upp att det som särskilde hennes, och de andra i hennes egen ålder, användning av dejtingappar mot den äldre generationen var att de var mer "laid back". Genom intervjuerna presenterades det flera "regler", bland annat att det sågs på som eftersträvat att vara öppen om vad man sökte på dejtingapparna, men samtidigt inte för öppen då detta kunde göra att de yngre intervjuade kvinnorna kände sig "kvävda". När Hedda (30) ombads utveckla vad detta betydde och hur det gick till att lära sig dessa regler svarade hon att "det är bara sånt man vet".

Av de äldre kvinnorna, så var Berit (55) och Nina (60) exempel på kvinnor som primärt använde internetdejting på ett mer traditionellt sätt, för att hitta en långvarig partner. De såg inte internetdejting som en form av underhållning eller som ett medel för att hitta vänner eller tillfälliga förbindelser. Deras användning är mer riktad och ändamålsenlig, i kontrast till den mer flexibla och experimentella användningen som kunde ses hos de andra kvinnorna.

Berits och Ninas erfarenheter speglade också en inlärningskurva när det gäller att navigera i den digitala dejtingvärlden. De berättade om att det tog en stund att lära sig "spelreglerna" för internetdejting, något som resonerar med Illouzs (2007) observation att dagens dejtingmarknad ofta känns som ett spel vars manuskript inte är skrivet av användarna själva. Deras anpassning till detta kulturella landskap hade inneburit såväl framgång som misslyckande. Berit (55) beskrev att hon tidigare har provat att "kasta sig själv ut" i tillfälliga

förbindelser, en strategi som hon hittade i en artikel skriven av en dejtingexpert. Trots detta, fann hon denna praxis ytlig och valde att avstå från den, vilket illustrerar hur individer har förmågan att prova och förkasta olika delar av sin kulturella verktygslåda baserat på deras personliga värderingar och upplevelser. Utifrån Berit berättelser kan vi se att hon har anpassat sig till det rådande kulturella landskapet, men gör det på ett sätt som bäst matchar hennes personliga värderingar och önskade resultat. Hon berättade också att hon nu skrivit i sin profil “ingen ghosting eller flört”, vilket kan ses på som en handlingsstrategi hon utvecklat till följd av sina erfarenheter.

Flera av de äldre kvinnorna, bland annat Nina (60) och Berit (55), men också Elin (43), Silje (46) och Monica (41) beskrev en frustration över att “de yngre gjort Tinder till en sex-app”, och det ifrågasattes om speciellt Tinder var en app där användare ens kunde hitta kärleken. Berit och Nina berättade båda historier om att de flera gånger blivit kontaktade av yngre män som “bara velat ha en sak”. Trots dessa erfarenheter fortsatte de sitt internetdejtande, både via hemsidor och appar, för att hitta en kärlekspartner. Detta kan ses på ett exempel av det som Swidler (2001) skriver om att människor aktivt använder de kulturella resurser som finns tillgängliga och hela tiden bedömer vilka delar av den befintliga kulturen vi vill använda till vår egen nytta, och vilka element som ska avvisas.

6.2.2 Digital kompetens

Även om ålder kan ses spela en roll i vad kvinnornas syfte med att använda internetdejting var, visade det sig att digital kompetens också var något som spelade in. Digital kompetens handlar inte endast om du är född som digital native eller digital immigrant, utan påverkas också av individens digitala kompetens och erfarenheter med teknologi.

De yngre kvinnorna visade på en hög grad av komfort med att navigera i det digitala landskapet. De är bekanta med tekniska plattformar och “regler”, vilket Dunkels (2006) skriver är typiskt för digitala infödingar - individer som har vuxit upp i den digitala tidsåldern och är vana vid att använda digital teknik i sina dagliga liv.

Samtidigt kan också Lene (44) och Silje (46) beskrivas som flexibla användare av internetdejting. Även om de använde internet som ett kulturellt verktyg för att hitta en partner, så användes det också för att utforska sig själv och dejta utan att nödvändigtvis behöva "gifta sig". Som jag nämnde i det förra kapitlet, så har de utvecklat en repertoar som fokuserar på att skapa en positiv identitet som singlar, vilket indikerar att de är bekväma med att navigera i den digitala dejtingvärlden och att de har en djupare förståelse för de möjligheter och begränsningar som den innebär. Denna flexibla användning, som har liknelser med de yngre kvinnorna, av internetdejting kan vara ett resultat av att de hade dejtat på internet längre än Berit och Nina. Vi kan tolka det som att Lene och Silje har haft mer tid att experimentera med olika användningsmönster, lära sig "spelreglerna", och anpassa sin användning till sina egna behov och önskemål. Detta kan ha bidragit till att öka deras digitala kompetens och att göra dem mer bekväma med att använda digital teknik på ett kreativt och innovativt sätt.

6.2.3 Spelar genus en roll?

Tidigare forskning har visat att målen med att använda Tinder kan skilja sig åt beroende på genus. Enligt studier av Timmermans och De Caluwé (2017), tenderar män att använda plattformen för att söka efter korta, icke-förpliktande relationer, medan kvinnor oftare använder appen för att hitta mer seriösa och långvariga relationer. Ett intressant inslag från mina intervjuer var att äldre kvinnor ofta tog upp denna tendens, medan det i stort sett saknades bland de yngre kvinnors berättelser. Däremot beskrevs Tinder som ett kulturellt verktyg för självutforskning och återtagande av egen sexualitet, och flera av de intervjuade kvinnorna använde sig av plattformen för att navigera och uttrycka deras egen sexualitet på sina egna villkor. Trots att mitt empiriska material är begränsat, väcks frågan om ålder kan vara en faktor i detta sammanhang. Det kan också reflektera bredare samhällsförändringar relaterade till genusnormer. Särskilt bland kvinnor har det blivit mer accepterat att engagera sig i mer kortsiktiga, icke-förpliktande relationer, eller som Nora (26) beskrev det: "att ligga runt".

6.3 Att träffas på ”rätt” sätt

I en tid där internetdejting anses lika normalt som att möta någon i det "verkliga livet" kan det verka självklart att det inte längre är viktigt hur man hittar sin dejt eller partner. Detta påpekades av flera av kvinnorna, men även när det inte ansågs ha betydelse framkom det att det fanns skillnader. I intervjuerna framkom det en tydlig ambivalens hos de yngre kvinnorna, och dessa använde sig av två olika repertoarer i sina berättelser; den romantiska och den pragmatiska. Trots acceptansen av internetdejting som normaliserat, syntes en längtan efter traditionella och spontana möten:

Frida (27): Jag har träffat min partner via Tinder, så det är inte det. Men jag skulle nog önska vi hade en mer romantisk historia än en swipe.

Att "en swipe" inte sågs på som något romantisk var en tanke som delades av flera av kvinnorna, och ofta uppfattades det som fördelaktigt att träffas i andra kontexter än på internet, eftersom det då kändes som om de hade mer gemensamt med den aktuella personen. Maja (29) berättade att hennes drömscenario var att träffa någon på en konsert eller ett arrangemang som handlade om något som var viktigt för henne, vilket tyder på en längtan efter mer spontana och meningsfulla möten.

Skillnaden mellan att stöta på någon av en slump jämfört med att medvetet leta efter en partner framhövdes, och Olivia beskrev det på följande sätt:

Olivia (27): De dejterna jag har varit på har känts så konstlada. Typ fejk. Man har bestämt att man ska ses för att flörta och då blir det ju som att jag nästan spelar en roll där jag flörtar. Men om jag till exempel träffar någon på fest så... kan det vara lättare att glida in i flörtandet. För att det kommer av sig själv. Det upplever jag inte händer när jag går på Tinderdejts.

Illouz (2007) förklarar att internetdejting har lett till en större rationalisering av kärlek, där individer planerar och förutser sin partnerjakt på ett mer rationellt sätt. Olivias upplevelser

illustrerar detta, där hon beskriver hennes internetdejter som konstlade och "fejk", vilket tyder på en medvetenhet om den pragmatiska repertoarens inflytande i internetdejtingens kontext. Hon beskriver också hur rationaliseringen av kärlek kan göra att hon behöver spela "en roll" under dejtingerna, vilket skapar en distans mellan hennes autentiska själv och den persona hon framställer online. Hon föreslår att det är lättare att "glida in i flörtandet" när man träffar någon spontant, vilket indikerar att en oplanerad interaktion kan vara mer tillfredsställande. Att det kommer av sig själv var något som flera av de yngre kvinnorna pekade på som något positivt, och Olivia berättar vidare att det inte handlade om att förhållandet på något sätt skulle vara bättre om man inte träffats via Tinder, men mer om att processen hade varit mer "organisk". Flera av de andra yngre kvinnorna var också av denna åsikt:

Iben (24): Jag hade kanske känt att jag inte hade träffat min partner på rätt sätt. [...] Jag vet inte om det handlar om status men... Nu känner jag att jag klarat av att träffa min partner utan att använda några hjälpmedel. [...] Det känns bra att jag har klarat något som kräver väldigt mycket av en människa. Att jag var på fest och klarade av att sticka ut i den kontexten, där det kanske inte är så vanligt att träffa någon längre.

Maja (29): Jag upplever det som att jag, och de runt mig, kan känna på en slags beundran över att någon varit mer personlig i sitt tillvägagångssätt och klarat av att träffa någon utanför internet. [...] Om du träffar någon på en bar, och det bara klickar, så har du besparat all den stress som internetdejting innebär.

Ibens berättelse speglar ett tydligt avståndstagande från det pragmatiska repertoaret, där internetdejting fungerar som ett rationellt "hjälpmedel" i jakten på en partner. Hennes stolthet över att ha "klarat" av att träffa sin partner på ett mer traditionellt sätt framhäver en föredragning för det romantiska repertoaret, som hon ser som mer autentiskt och önskvärt. Samtidigt kan Majas beskrivning av beundran för dem som undvikit internetdejting kan tolkas som ett motstånd mot den stress och internetdejting idag kan medföra, och som ett värderande av det romantiska repertoaret. De värderar de mer spontana och oförutsägbara möten som är mer sannolika utanför internetdejtingens rationella och planerade strukturer. Detta avståndstagande från det pragmatiska repertoaret och önskan om det romantiska repertoaret

indikerar en känsla av prestation och framgång i att navigera i en social kontext som blivit mindre vanlig i dagens digitala tidsålder.

Det kan vara så att internetdejting, som trots allt är en relativt ny social kontext, fortfarande betraktas som en osäker miljö av dessa kvinnor, vilket får dem att luta sig mer mot det pragmatiska repertoaret när de navigerar i det, trots en inre längtan efter det romantiska repertoarets spontanitet och äkthet. Detta kan ses i ljuset av Swidlers teori om ostabila liv, där individens handlingsmönster förändras i takt med omständigheterna. Denna dynamik kan förklara den ambivalens de upplever gentemot internetdejting; även om de erkänner dess nytta och effektivitet som ett verktyg, känner de samtidigt en önskan efter den direkta och spontana romantik som inte alltid uppnås genom digitala plattformar.

Trots den växande acceptansen för internetdejting som ett hjälpmedel för att hitta en partner, upplever de fortfarande en stolthet över att kunna träffa någon på mer traditionella sätt. Detta understryker deras uppskattning för det romantiska repertoaret och dess fokus på spontanitet och äkthet, även i denna digitala era. Deras längtan efter mer traditionella mötesplatser kan ses som en reaktion på den ökade rationaliseringen av kärlek. Detta tyder på att det romantiska repertoaret fortfarande håller ett starkt grepp om våra föreställningar om kärlek och dejting, trots den växande närvaron av det pragmatiska repertoaret i det moderna samhället.

6.4 Navigera i kärlekens snabbspår: effektivitetens och valfrihetens dubbla roll

Eva Illouz (2007) myntade termen "emotionell kapitalism", en kultur där känslor och ekonomi ömsesidigt formar varandra. Hon menar att kärlek idag har omstrukturerats till ett ekonomiskt marknadstillstånd, där den liknar en produkt som köps och säljs, och våra personliga relationer har blivit alltmer påverkade av marknadslogik. I emotionell kapitalism, föreslår

Illouz att individer försöker maximera sina "känslomässiga investeringar" i relationer, mycket på samma sätt som en företagare kan försöka maximera avkastningen på en ekonomisk investering. Denna sträva efter maximal avkastning kan leda till att individer använder olika repertoarer och handlingsstrategier i sitt dejtande för att uppnå effektivitet. Men i dagens samhälle, med sin ökade betoning på individuellt val, är också valfrihet en central aspekt av dejtingprocessen.

För att navigera i detta komplexa dejtinglandskap, använde kvinnorna i denna studie sig av både en effektivitetsrepertoar och en valfrihetsrepertoar. Effektivitetsrepertoaren innebar strategier för att minimera tid och energi i sökandet efter en potentiell partner, medan valfrihetsrepertoaren bestod av verktyg och metoder för att göra val bland det stora utbudet av potentiella partners. I ett samhälle som många av de intervjuade kvinnorna upplever som stressande, kan internetdejting fylla en viktig funktion. Det ger dem möjligheten att snabbt och effektivt hitta en passande partner, samtidigt som de har ett stort utbud av valmöjligheter. Dessa repertoarer hjälper dem att navigera genom dejtingprocessen, och tillåter dem att hantera både möjligheterna och utmaningarna som kommer med internetdejting.

6.4.1 Tidsaspekten

Flera av kvinnorna använde en effektivitetsrepertoar när de pratade om internetdejting. Frida (27) och Hedda (30) berättade att det inte var några problem att snabbt planera fem dejter i veckan om man ville, och att detta kunde vara spännande och kul. Lene (44) och Elin (46) beskrev det som positivt att man kunde klargöra förväntningar innan man träffade någon fysiskt.

Även om det sågs på som effektivt att kunna planera flera dejter och snabbt granska potentiella partners, sågs effektivitetsrepertoarer samtidigt som en tudelad upplevelse. Under intervjuerna kom det fram att internetdejting faktiskt inte alltid gick så snabbt ändå. Maja (29) berättade att internetdejting kräver arbete, och beskrev det som "ett deltidsjobb", vilket indikerar att hon investerar både tid och energi - två komponenter typiska för traditionellt arbete. Internetdejting beskrevs av flera kvinnor som en "hel process", där du först skulle

swipea, sen skriva lite för att se om detta är en person du kanske ville träffa, vänta på svar och därefter skulle man planera en dejt. Hedda (30) trodde att detta leder till att färre orkar investera på riktigt, och det är ett exempel på att "det har blivit så lätt att det blivit svårt". Detta pekar på det paradoxala i situationen, nämligen att trots internetdejtings effektivitet och tillgänglighet, kan det snabba tempot i interaktionerna ibland motverka sitt syfte och avskräcka människor från att investera seriöst i en potentiell relation. Iben (24) berättade att det är vanligt att man har flera matchningar som man aldrig ens pratar med, och att det kan bli som en "troféhylla". Dock upplevdes det som positivt av flera av de yngre kvinnorna att man hade flera möjligheter att utforska om en person inte skulle fungera. Detta kan framstå som Baumans (2003) värsta mardröm, där han påstår att det är kvantitet snarare än kvalitet som dominerar människors engagemang i kärlekens spel, något som Tinder speciellt möjliggör och påskyndar.

Precis som ett jobb, belyste flera av de intervjuade kvinnorna att internetdejting kräver en betydande mängd kapacitet, både tidsmässigt samt emotionell och mental energi. Detta reflekterar de krav och förväntningar som enligt Illouz (2014) kapitalismen ställer på individer att vara produktiva och effektiva, även i deras personliga och emotionella liv. Att konstant ha möjligheten att dejta via sin telefon upplevdes också som en stressfaktor som ledde till känslomässig påfrestning, där flera av de yngre kvinnorna berättade om situationer där de legat vakna flera timmar på nätterna och chattat med olika personer. Maja (29) tog upp att det inte bara krävdes kapacitet genom tid, utan att också genom att balansera emotionell och mental kapacitet. Emotionell kapacitet handlade om att känna av och hantera känslor för personen du chattar med, medan mental kapacitet kopplades till att göra detta med flera samtidigt, vilket ledde till stress, och ta beslut om vem eller vilka du skulle träffa. På detta vis kan vi se likheter med det som nämndes i tidigare kapitel om att balansera mellan en romantisk och pragmatisk repertoar. Att utöva en emotionell kapacitet, som kopplas till känslor, kan vara en del av en romantisk repertoar som vi tidigare sett fortfarande är eftersträvad. Men i kombination med att samtidigt känna sig tvungen att använda sin mentala kapacitet, särskilt genom att bestämma vem som passar en bäst redan innan man träffats och utifrån detta planera flera dejter präglas av den pragmatiska repertoaren. Balansgången upplevdes leda till stress, och att flera av kvinnorna såg därmed på hela internetdejtingutövandet som något oromantiskt.

Hos några av de äldre kvinnorna såg utmaningen med tidsaspekten lite annorlunda ut. Detta kan förklaras med att dessa oftast bara chattade med en person åt gången. Då de yngre kvinnorna präglades av en tankegång om att man inte ska lägga alla ägg i samma korg och därför använde sig av effektivitetsrepertoaren genom att bläddra igenom flera personer, använde de äldre kvinnorna samma repertoar för att kunna lära känna personen på ett effektivt sätt innan man bestämde sig för att ses, och kunna förtydliga förväntningar innan ett eventuellt möte. Flera av de äldre kvinnorna i studien tog upp denna aspekt, och Åse (50) berättade att man kan lära känna varandra på ett annat sätt genom internetdejting, och Lene (44) tog upp att man kan känna av om man "har en bra chatt" på förhand genom att ställa frågor till varandra. Berit (55) berättade att hon föredrog att prata med en person åt gången, för att det var för ansträngande att hålla koll och lära känna flera samtidigt. Nina (60) var av samma åsikt, och tog upp hur besviken hon kunde känna sig när man lagt ner tid för att lära känna någon en hel kväll, och sedan upplevde att bli borttagen.

Internetdejtingens effektivitetsrepertoar har utan tvekan fördelar i termer av tid och möjligheter, men det kan också få negativa konsekvenser. Detta var något som Silje (36) och Berit (55) berättade om, nämligen att om effektivitet blir den huvudsakliga drivkraften i sökandet efter en partner, kan detta leda till en känsla av desperation om "drömpartnern" inte hittas. Eftersom internetdejting erbjuder många potentiella partners, kan den effektivitetsdrivna individens sökande fortsätta i all oändlighet. Det faktum att internetdejting i praktiken inte går så snabbt som det förväntades kan vara ett exempel på en situation där en viss kulturell repertoar visar sig vara mindre effektiv än förväntat. Ändå upplevs effektivitetsrepertoaren som positiv i någon grad, och det kan också vara ett exempel på hur människor ständigt utvärderar och justerar sina strategier baserat på deras upplevelser, vilket är en annan viktig aspekt av Swidlers (2001) repertoarteori.

6.4.2 Valmöjligheter

De intervjuade kvinnorna använde sig inte bara av effektivitetsrepertoaren för att navigera i det komplexa landskapet av internetdejting, utan också en valfrihetsrepertoar.

En ytterligare aspekt som upplevdes både främja och hindra effektivitet var att internetdejting erbjuder ett stort utbud av valmöjligheter. Enligt Illouz (2014) har valmöjligheterna blivit samtidens främsta ledmotiv, och det är genom att välja som individer konstruerar, förverkligar och presenterar sin egen identitet. Detta synsätt är synnerligen relevant i det aktuella fallet med internetdejting, som erbjuder ett stort utbud av valmöjligheter. Eller som Alva (23) uttryckte det, erbjuder internetdejting "ett fat av potentiella partners".

Utbudet av flera potentiella partners var något som framhövdes som en positiv aspekt av de intervjuade kvinnorna, oavsett ålder. De använde valfrihetsrepertoaren för att utveckla kriterier för att sälla ut icke-passande partners, till exempel efter utseende eller genom att förlita sig på sin magkänsla, och användande av filtreringsfunktioner för att begränsa urvalet, gärna då efter ålder. Men även om flera berättade om exempel på att de träffat personer de aldrig annars skulle ha gjort, ifrågasattes det samtidigt om detta kunde ses på som ett reellt utbud. Ett reellt utbud beskrev Maja (29) som en person man har gemensamma nämnare med, och Monica (41) tog upp skillnaden på kvalitet och kvantitet. Ett större utbud av människor upplevdes nödvändigtvis inte som bättre, och flera av kvinnorna tog upp problemet med att den andra personen också ska se på dig som en valmöjlighet.

Illouzs (2007) koncept av emotionell kapitalism ger också en viktig insikt i den negativa sidan av hur de intervjuade kvinnorna använder sig av valfrihetsrepertoaren. I en värld präglad av emotionell kapitalism behandlas potentiella partners ofta mer som utbytbara objekt än unika individer, vilket leder till en "slit-och-släng"-mentalitet. Ingrid (36) beskriver detta beteende och menar att det gör det svårare att hitta sin drömpartner eftersom man inte kan förvänta sig att alla kriterier man har kan uppfyllas. Användande av valfrihetsrepertoarer kan leda till avmänskligande av dejtingprocessen kan leda till ytliga interaktioner och göra det svårare att

skapa djupare, mer meningsfulla förbindelser. Dessutom, under emotionell kapitalism med sin närmast oändliga valfrihet, beskriver Illouz att människor blir mer kräsna i sina val av partners, vilket i sin tur påverkar valfrihetsrepertoaren, och leder till ineffektivitet i dejtingprocessen. Frida (27) och Stine (30) berättar:

Frida (27): Valmöjligheterna kan ju bli för mycket för oss. Vi blir mer kräsna och man har alltid tanken om att det kan finnas någon bättre. Då kan det ju bli så att vi inte lägger tid och energi på att utforska och lära känna varandra, för att det finns en annan möjlighet som är så tillgänglig.

Stine (30): Det är väldigt easy access. Varför ska man då acceptera vissa saker? Det är ju lättare att ge upp en potentiell dejt eller relation, för att det finns ett hav av andra som kanske passar en bättre. Det kan man aldrig veta.

Att internetdejting erbjuder en större valfrihet, som är så tillgänglig som Frida och Stine beskriver, kan lägga till en ytterligare dimension i Giddens (1995) teori om den strukturella motsägelsen i den rena relationen. Vad händer när valmöjligheten att gå vidare alltid finns i din byxficka? Det kan absolut tänkas att detta också har en möjlig inverkan på upplevelsen att färre idag "orkar investera", kanske av rädsla att ständigt leva med tanken om att man kan bytas ut med en blinkning.

Enligt Illouz (2014) blir individer på kärleksmarknaden en produkt som säljs och köps, och alla betraktas som konkurrent. Detta resulterar inte bara till att göra kärleken rationell, men också till en jämförande mentalitet när det kommer till att välja en partner. Flera av kvinnorna berättade om liknande historier som Frida och Stine uttrycker här, att det stora antalet potentiella partners är överväldigande, vilket gör det svårt för dem att fokusera på att bygga djupare förbindelser med enskilda individer. Snarare än att lägga tid och energi på att utforska en enskild relation, finns det alltid en frestelse att söka efter nya möjligheter - ett "bättre" alternativ kan alltid finnas runt hörnet. Detta beteende, att ständigt leta efter nya möjligheter snarare än att fokusera på de befintliga, är en del av deras valfrihetsrepertoar. Med andra ord, blir detta en strategi de använder sig av för att hantera det överväldigande utbudet av potentiella partners.

6.4.3 Ålder och digital kompetens

Åldersdimensionen presenterade ytterligare nyanser i användningen av effektivitets- och valfrihetsrepertoarerna. De intervjuade yngre kvinnorna, som har vuxit upp i en digital era, tenderade att vara mer komfortabla med att navigera det omfattande utbudet av potentiella partners på internetdejtingplatser. Deras digitala kompetens, erhållen genom en närmast livslång exponering för digital teknik, möjliggjorde för dem att mer effektivt använda plattformens filtreringsverktyg och kommunicera med flera potentiella partners samtidigt.

De äldre kvinnorna som intervjuades, uttryckte å andra sidan en känsla av överväldigande i möte med mängder av valmöjligheter som erbjuds genom internetdejting. Många upplevde att det stora utbudet av potentiella partners gjorde det svårare att bestämma sig för vem de ska interagera med och eventuellt träffa. För dessa kvinnor var både effektivitets- och valfrihetsrepertoaren ibland mer av en utmaning än en fördel. Men det är viktigt att notera att även om de kände sig överväldigade, var de inte nödvändigtvis mindre aktiva eller framgångsrika i sin internetdejting. Istället tenderar de att anpassa sin användning av plattformen till sina egna komfortnivåer och personliga preferenser, vilket innebar att ta sig mer tid att överväga sina val och ibland interagera med färre människor samtidigt. Detta är återigen ett exempel på hur Swidler (2001) beskriver den kulturella verktygslådan som individuell och situativ, där människor som delar samma kulturella bakgrund använder sina kulturella resurser på olika sätt beroende av sin sociala position, här exemplifieras genom ålder, och utvecklar handlingsstrategier.

Dessutom, som Monica (41) nämnde, var äldre kvinnor i något större grad mer benägna att värdera kvalitet över kvantitet. Medan de yngre kvinnorna kanske var mer benägna att utnyttja det stora antalet valmöjligheter som tillhandahålls av internetdejting, var äldre användare mer benägna att ta sig tid och granska varje potentiell partner mer noggrant. Detta visar hur användningen av effektivitets- och valfrihetsrepertoarerna kan anpassas och tolkas på olika sätt beroende på användarens ålder och digitala kompetens.

När man chattar med flera personer samtidigt, och ständigt har andra att luta sig tillbaka på, kan detta resultera i en minskad personlig investering i varje individ. Detta är något som Illouz (2007) och många av kvinnorna i studien, särskilt de yngre, identifierar som en nackdel med internetdejting. Trots denna insikt framstod det som anmärkningsvärt att ingen verkade ändra sitt beteende i respons på denna negativa aspekt av internetdejting. Snarare fortsatte de ändå att interagera med flera samtidigt, och investera lika lite som den andra bakom den andra skärmen beskrevs göra. Swidler har belyst att sunt förnuft, trots sina potentiellt inbyggda motsägelser, är genomgående och ifrågasätts sällan. Genom vårt sunda förnuft bärs antagandet att vi alla delar en gemensam terminologi för tolkning. Således kan konflikter eller olika tolkningar ofta slippa förbi utan att kräva en lösning (Swidler, 2001, s. 96 - 97). Det faktum att ingen i studien ändrar sitt beteende, trots dess uppenbara negativa konsekvenser, kan reflektera styrkan i dessa nya normer och beteenden som gradvis cementeras inom dejtingens skiftande landskap.

6.5 Sunt förnuft och digitala dilemman

Swidler (2001) hävdar att det är under övergångsperioder och oordning, när de normalt självklara reglerna för ett socialt liv och samhället är i förändring, som människor medvetet och aktivt konstruerar nya regler och vanor och organiserar dessa i "ideologier" vars syfte är att ge svar på sociala problem. Som jag har visat i detta kapitel har internetdejting förändrat landskapet för romantiska relationer i det samtida samhället. Idag är det normaliserat att träffas via internet, och speciellt dejtingappar, vilket har skapat nya traditioner. Swidler skriver att ju längre tiden går desto mer blir nya traditioner accepterade och så okontroversiella att de resulterar i sunt förnuft.

Vad är då sunt förnuft? Det öppnar självklart upp för en större filosofisk fråga, men i detta underkapitel tar jag utgångspunkt i Swidlers definition som är:

Common sense [...] consist in assumptions so unselfconscious as to seem natural, transparent part of the structure of the world, objectively real and needing no explicit support or elaboration to be true. It is not that everyone agrees about their commonsense observations.

Indeed, common sense is replete with contradictory aphorisms, incompatible platitudes, and fluctuating interpretations. But common sense carries the assumption that people share common terms in which these interpretations can be made (Swidler, 2001, s. 96).

Swidlers teori om sunt förnuft har mött kritik, bland annat från Michele Lamont (2003), som efterfrågar en tydligare diskussion om vad som händer med det sunda förnuftet som inte är knuten till en specifik position, och vill ha svar på om, och vilka, andra faktorer, här nämner Lamont klasstillhörighet, som potentiellt kan påverka det sunda förnuftet, utöver ideologier och traditioner. Jag håller med Lamont om att Swidlers tankar om sunt förnuft ibland kan verka svävande och ospecifika. Men utifrån min studie ska jag diskutera det sunda förnuftet som kommer av den kulturella ändringen normaliseringen av internetdejting bidragit till, och hur detta skiljer sig i två "problem" som de intervjuade kvinnorna möter med internetdejting, utifrån faktorerna ålder och digital kompetens. Dessa problem är vad som oroar dem med internetdejting, samt deras tankar om ghosting.

Men först är det viktigt att poängtera att syftet med att undersöka sunt förnuft i denna kontext inte är att lägga någon vikt vid, eller bestämma, vilket sunt förnuft som skulle vara bättre än det andra. Avsikten är att visa hur de olika kvinnorna använder sitt sunda förnuft för att använda sig av olika repertoarer, och utveckla handlingsstrategier utifrån sin verktygslåda, för att skapa mening och navigera i det liv de lever i.

6.5.1 Skepticism och oro

Det fanns en skillnad i "sunt förnuft" mellan de äldre och yngre kvinnorna som intervjuades när de resonerade kring riskerna med internetdejting.

Flera av de äldre kvinnorna upplevde var skeptiska mot vad de ansåg som manipulativa praxisar och otydliga algoritmer i internetdejting. Nina (60) misstänkte att hemsidorna bara var ute efter att få dig att betala för premiumabonnemang, vilket hon hade flera gånger betalat för men upplevde frustration över att algoritmerna bara verkade skicka henne matchningar

som inte alls passade henne, utifrån vad hon tidigare hade "gillat". Elin (43) och Lene (44) berättade om att det är viktigt att vara medveten om att de som skapat apparna är cyniska och vill att vi ska swipear mycket. De tog också upp att det alltid är viktigt att ha detta i bakhuvudet så att man inte blir beroende av den omedelbara tillfredsställelsen apparna kan ge. Detta var något som flera av de äldre kvinnorna kunde känna igen sig i, bland annat Åse:

Åse (50): Jag tror att de som skapar dessa hemsidor och apparna är cyniska. [...] Jag har läst lite om algoritmerna, och jag tror att det egentligen ska vara så att ju mer du swipear höger på, och därmed säger vad du vill ha mer av, desto mer matchningar ska det att komma. [...] Men det som är väldigt konstigt är att ju fler jag väljer bort, till exempel på grund av utseende då, desto fler av dessa män skickar algoritmerna mer av. [...] Det är ju frustrerande för då känner jag, vad är egentligen syftet med att skapa dessa hemsidor och apparna ? [...] Det ligger förmodligen mer bakom, som vi inte vet.

Att vara skeptiska till utvecklarna av appar och hemsidor var inget som de yngre kvinnorna i studien reflekterade över, utan när de tog upp faror mer internetdejting handlade det om en oro över vem som var bakom skärmen, och vad denna person kunde göra mot dig:

Hedda (30): Jag vet att flera av mina vänner har känt så. Ska man verkligen orka utsätta sig för att träffa flera människor som kanske inte är den de utger sig för att vara på apparna?

Hedda oro ovan kan kanske uppfattas som harmlös, men flera av de andra yngre kvinnorna tog upp att situationen fort kunde bli mer allvarlig. Därför hade de utvecklat handlingsstrategier i form av att ta förhandsregler inför ett första möte:

Ane (30): Du kan ju aldrig veta vem som är bakom den andra skärmen. Därför måste man tänka lite på... jo men det att räffas på en offentlig plats första gången. När jag hör om någon som promenerat i skogen på första dejten så tänker jag: Vill du bli mördad eller våldtagen?

Sofie (25): Jag tänkte alltid hoppas jag inte träffar på en mördare eller någon som blir arg. Det är ju obehagligt att det är något du måste tänka på, och då är det ju tryggare att träffas på en bar eller något.

Swidler (2001) skriver att människors sunda förnuft manifesterar sig i det dagliga livet, och upprätthålls genom vanliga konversationer. Olika människor kan ha olika versioner av sunt förnuft, särskilt om de inte interagerar ofta (Swidler, 2001, s. 96 - 97). Om det som kvinnorna berättat i intervjuerna är något de pratar om i sitt vardagliga liv med sina nära är inget jag kan säga något om, men det som är intressant är att flera tog upp detta oberoende av varandra i intervjuerna. På vis kan vi tolka det som att det sunda förnuftet, manifesterat genom kvinnornas riskrepertoar, utspelar sig olikt för de intervjuade kvinnorna i denna studie. De äldre kvinnornas skepticism och oro kopplades till utvecklarna som stod bakom hemsidorna, och apparna, medan de yngre kvinnorna oroade sig för vem som satt bakom den andra skärmen, och om denna kunde litas på. En förklaring på varför det sunda förnuftet yttrar sig olikt kan vara på grund av digital kompetens och ålder.

Nina, Lene, Elin och Åse representerar en kategori individer med en annan form av digital kompetens. De är vad Dunkels (2006) beskriver som "digitala immigranter", personer födda före den digitala teknikens spridning som har behövt anpassa sig till den nya digitala världen senare i livet. När de stöter på teknik de inte är bekanta med, som digitala dejtingplattformar och appar, kan denna osäkerhet förstärkas. Deras skepsis, drivet av vad som kan betraktas som sunt förnuft, leder dem att ifrågasätta trovärdigheten och tillförlitligheten av dessa plattformar. De upplever en känsla av att bli manipulerade av de algoritmer som styr deras interaktioner, och ifrågasätter företagets vinstdrivande motiv. Dessa uppfattningar, grundade i deras tidigare erfarenheter och förståelse för världen, leder dem till att ifrågasätta: "Hur fungerar detta egentligen? Kan jag lita på det?" Dessutom, eftersom dessa kvinnor har upplevt tiden innan internetdejting och har bevittnat dess gradvisa normalisering, kan detta ha lett till en misstro mot de personer som står bakom utvecklingen av dessa plattformar. Det handlar inte bara om de personer de möter på skärmen, utan snarare om de osynliga makterna bakom skärmen – utvecklare, algoritmer och vinstdrivande företagsmotiv. Genom att ifrågasätta dessa aspekter använder de sitt sunda förnuft för att skydda sig själva och göra informerade val om hur de interagerar med digital dejting. Således är deras skepsis inte bara ett uttryck för oro eller misstro, utan snarare ett uttryck för sunt förnuft. Det är en produkt av deras tidigare erfarenheter, deras förståelse för världen, och deras förmåga att tillämpa denna förståelse i nya och obekanta miljöer.

Hedda, Ane och Sofie representerar en generation av “digital natives”, och visar en annan form av digital kompetens. Uppvuxna i den digitala eran har dessa yngre kvinnor utvecklat en komfort och förståelse för teknik som skiljer sig från de äldre kvinnornas upplevelser. Deras oro fokuserar inte på teknikens mekanismer och dess utvecklare, utan på individen bakom skärmen, vilket kan tyda på att de tar dessa eventuella motiv dessa utvecklare skulle ha för givna. Hedda uttrycker en oro som kanske kan tyckas trivial - risken för att människor inte är de de utger sig för att vara på dejtingapparna. Men denna oro speglar en djupare förståelse av den anonymitet och distans som internetdejting kan erbjuda. Ane och Sofie betonar dessutom vikten av att vidta försiktighetsåtgärder, till exempel att alltid mötas på en offentlig plats vid ett första möte, vilket indikerar deras anpassning till riskerna och farhågorna förknippade med internetdejting. Det är värt att notera att deras skepsis och oro är mer personcentrerad och deras tillämpning av sunt förnuft ligger i direkt samband med deras personliga säkerhet. De är medvetna om riskerna med internetdejting och har strategiskt utvecklat handlingsstrategier för att navigera i dessa. I detta avseende är deras användning av sunt förnuft integrerat i deras sätt att navigera i den digitala dejtingvärlden.

6.5.2 Ghosting

Det fanns en skillnad i sunt förnuft mellan de äldre och yngre kvinnorna som intervjuades när de resonerade kring riskerna med internetdejting. En annan aspekt där denna skillnad blev tydlig var hur de intervjuade kvinnorna hanterade avvisning och “ghosting”. Ghosting är ett begrepp som hänvisar till när en person plötsligt och utan förklaring slutar svara på meddelanden eller tar bort dig, ett fenomen som är, ska det visa sig, relativt vanligt i internetdejting. På vissa dejtingplatser, bland annat på appen Tinder, så försvinner även hela den tidigare konversationen när en person väljer att ghosta dig, och det är därför inte möjligt att ha ytterligare kontakt.

Flera av de yngre kvinnorna berättade att de blivit ghostade flera gånger, men också varit den som “ghostat”. Ghosting via internetdejting upplevdes som en avvisning i viss mån, men det

gjordes en distinkt skillnad mellan avvisning på internet och avvisning i det "riktiga" livet. Hedda (30) beskrev avvisning "i verkligheten" som värre för att det blir en slags avvisning av det egna "jaget", och Iben (24) berättade vidare att ghosting inte tog så hårt på henne. Iben var till och med av uppfattningen att internetdejting helt tog bort elementets avvisning och det upplevdes som en positiv aspekt. Flera av de yngre kvinnorna beskrev att det ibland kunde bli väldigt många matchningar på apparna och att man då var tvungen att "städa upp", och att detta var något som "alla gör". Dock blev det beskrivit att ghosting efter ett personligt möte - särskilt efter att man varit intim med någon - kändes mycket mer personligt och smärtsamt, vilket tyder på att de yngre kvinnorna ser online- och offlineinteraktioner som två helt olika saker.

Iben och Hedda digitala kompetens kommer till uttryck genom deras anpassning till, och navigering genom, fenomenet ghosting. De har utvecklat en handlingsstrategi, som närmast verkar omedveten, genom att skapa en tydlig separation mellan deras online dejtingupplevelser och deras "riktiga liv". Därmed lyckas de mildra den potentiella smärtan och osäkerheten som kan följa av att bli avvisade eller "ghostade" på internet. Att skilja mellan digitala och fysiska interaktioner visar inte bara deras förståelse för hur olika dessa världar kan vara, men också förmågan att anpassa sitt beteende och sina förväntningar därefter. De visar också en djupgående förståelse för digitala dejtingsnormer, som att betrakta ghosting inte som en personlig förolämpning, utan som en naturlig del av det digitala dejtinglandskapet. Denna acceptans och tolkning av fenomenet ghosting ytterligare bekräftar deras digitala kompetens. Genom dessa strategier och sitt sunda förnuft, visar de hur man kan integrera internetdejting i sitt liv på ett sätt som minimerar den potentiella smärtan och osäkerheten. Deras framgång i detta illustrerar hur det digitala landskapet, trots dess unika utmaningar, erbjuder kulturella verktyg som skapar en viss distans och ett skydd mot personlig avvisning, ett skydd som de har lyckats dra nytta av.

Flera av de äldre kvinnorna hade också upplevt ghosting och här var det lite blandade upplevelser. Generellt använde de sig av en annan form för sunt förnuft, som var mer kopplad till hur man ska uppföra sig i verkligheten. Ghosting upplevdes ofta som chockerande och respektlöst, vilket bröt mot deras uppfattning om sunt förnuft i sociala interaktioner generellt.

Om man jämför med de yngre kvinnorna som intervjuades, upplevde de äldre kvinnorna avvisning på nätet som mer personligt eftersom det, enligt dem, sker i en mer direkt och obarmhärtig form än vad de beskrev var vanligt innan internetdejting blev normaliserat.

Att inte få en förklaring på varför man blev borttagen upplevdes också som väldigt smärtsamt, och Åse (50) berättade att detta gjorde henne väldigt osäker. Nina (60) tog upp att hon "inte kände sig värd någonting" efter att någon tagit bort henne utan att hon visste varför. Båda dessa berättelser visar hur ghosting kan påverka individens självkänsla på ett djupt personligt plan. Berit (55) berättade om sin frustration efter att ha "gett av sig själv" i en chatt med någon hela kvällen, bara för att sedan upptäcka dagen efter att hon blivit borttagen. Hon ansåg att det minsta man kunde göra var att skriva "tack för samtalet", vilket hon såg som ett uttryck för grundläggande respekt och sunt förnuft.

Genom sina berättelser framkommer det att dessa äldre kvinnor inte ser på digitala interaktioner som separata från verkliga erfarenheter, utan snarare som en förlängning av dem. Detta perspektiv intensifierar upplevelsen av personlig smärta och osäkerhet vid avvisning online. Deras förståelse av sunt förnuft, vilket innebär att visa respekt genom att avsluta konversationen på ett ärligt och öppet sätt, hamnar i konflikt med de unika normerna och beteendena i den digitala dejtingvärlden de yngre kvinnorna i studien beskriver. Detta blev också tydligt när flera av de äldre kvinnorna berättade om hur de hade avslutat samtal, istället för att ghosta. Både Berit (55) och Elin (43) berättade att de alltid gav en förklaring på varför de inte ville fortsätta chatta med någon på internet, och att det var viktigt att visa respekt. Nina (60) förenade detta med att det tog tid att prata med någon på nätet, och eftersom tid var värdefull så var det viktigt att en konversation avslutades på rätt sätt. Denna kontrast mot yngre kvinnors mer anpassade förhållningssätt till digitala normer understryker skillnader i förståelsen av sunt förnuft när det gäller digitala interaktioner.

Men under intervjuerna kom det fram att inte alla av de äldre intervjuade kvinnorna delade denna erfarenhet. Silje (46) berättade att hon inte tog det så hårt att bli ghostad. Hon resonerade att den hon chattat med inte kände henne och heller inte hon honom och att det

inte gjorde så mycket. Detta visar att även om det finns generella trender i hur de äldre kvinnorna i denna studie upplevde internetdejting, så finns det fortfarande individuella skillnader i hur de hanterar dessa erfarenheter. Siljes erfarenhet kan också ses som ett exempel på hur individer aktivt kan omforma och tolka sina erfarenheter i enlighet med sina egna förståelser av sunt förnuft.

Nyansen i den äldre åldersgruppens sunda förnuft kring ghosting kan tolkas utifrån hur Swidler (2001) beskriver ideologier, traditioner och det sunda förnuftet hela tiden samverkar. Att dejta på internet kan ses på som en tradition, men hur människor gör detta skiljer sig åt. Som jag tidigare varit inne på skiljde sig intentionerna de olika kvinnorna hade med internetdejting sinsemellan. Här kunde vi se åldersskillnader, men också nyanser. De äldre kvinnorna använde oftast internetdejting med målet att hitta en partner, och använde sina repertoarer och kulturella resurser därefter. Det som blir intressant är att se hur detta skiljer sig mot Siljes och Lenes upplevelser, som hade en mindre målinriktad intention med sitt internetdejting och tänkte att de "tar det som det kommer". Intentionerna kan förklara hur kvinnorna utvecklar olika handlingsstrategier och hur dessa samverkar med digital kompetens som i sin tur påverkar det sunda förnuftet. I fallet med Berit och Nina, som båda sökte efter ett seriöst förhållande och endast chattade med en person åt gången, kan en potentiell ghosting upplevas som en större förlust. Då upplevs det som att man tvingas börja om på nytt, något som de yngre kvinnorna kanske inte upplever i lika stor grad efter de chattar med flera personer samtidigt. Under intervjuerna med de yngre kvinnorna framkom inte detta som en medveten handlingsstrategi, så utifrån det kan det tolkas som anpassning till internetdejtingens struktur och deras sunda förnuft, något som ingen ifrågasätter.

7 Avslutning

Kärlek är vad det är, säger Erich Fried i sin dikt jag citerade i början av denna masteruppsats. Men samtidigt visar han i samma dikt att kärlek kan vara mycket mer, utifrån vem eller vad som "pratar". Denna masteruppsats har belyst en bred kultursociologisk tolkning av kärlek, kärleksrelationer och dejting bland kvinnor från olika generationer. Analysen visar att det finns flera gemensamma teman men också skillnader i uppfattningarna och erfarenheterna som varierar baserat på kvinnornas kulturella, sociala och personliga bakgrunder - och digital kompetens. Analysen visar också att kärlekens kultur är i ständig rörelse, och att den kan spela en dubbelroll under det Swidler kallar för ostabila tider, som jag i denna masteruppsats illustrerar genom normaliseringen av appdejting.

Genom att använda repertoarteorin i kombination med samtida sociologisk teori om kärlek, har vi sett hur kvinnorna aktivt skapar mening i sina liv och hur de förstår och navigerar genom komplexiteten i kärlekslivet. Detta understryker vikten av att inte se individer bara som mottagare av kulturella budskap, utan som aktiva deltagare som skapar och omtolkar dessa budskap. Genom att göra detta hoppas jag min masteruppsats bidrar till en mer nyanserad förståelse av kärlekens sociologi och uppfattningen av kärlek i det moderna samhället.

Vi har nu varit igenom en resa där jag har undersökt hur kvinnor från olika åldersgrupper upplever och tänker på kärlek, kärleksrelationer och kärlek idag. Detta har jag gjort genom att analysera olika delar av deras kulturella verktyglådor, genom att undersöka vilka repertoarer de använder sig av för att förstå kärlek och kärleksrelationens funktion, samt vilka repertoarer de använder sig av för att förstå och navigera i dejtingens skiftande landskap. I tillägg har jag undersökt om, och hur, ålder och digital kompetens spelar en roll.

I analysens första kapitel har undersökt forskningsfrågan: *Vilka kulturella repertoarer använder sig kvinnor från olika åldersgrupper sig av för att förstå kärlek och kärleksrelationers funktion idag?*

Analysens visar att de intervjuade kvinnorna använde sig av olika repertoarer för att förstå och uppleva kärlek, vilka varierade baserat på ålder, personliga erfarenheter och samhällets påverkan. De yngre kvinnornas kärleksrepertoar av en mer mångsidig, flexibel och personlig karaktär, där kärleken sågs på som mångsidig och uttrycktes på olika sätt beroende på deras egna behov och önskemål, snarare än att följa samhällets normer och förväntningar. De tog också upp att kärleken kan uttryckas på olika sätt och i olika relationer. Deras förståelse av kärlek belyser också den moderna tidens flyktiga och instabila natur, speciellt genom att se kärlek som något ouppnåeligt. Utifrån Swidlers repertoarteori kan detta det tolkas som att de yngre kvinnorna i denna studie i större grad lever ostabila liv när de tänker och reflekterar kring kärlek där individer använder en bredare uppsättning kulturella resurser, och kanske till och med antar nya, för att kunna bedöma och förstå situationen och avgöra vilken kurs man ska ta härnäst.

De äldre kvinnorna lutade sig mer mot traditionella kärleksrepertoarer, där kärlek ofta kopplas till stabila och ömsesidiga relationer. Åse, även hon tillhör denna åldersgrupp, visade dock upp en mer individualistisk repertoar, som liknade de yngre kvinnornas repertoarer. Detta belyser att ålder inte är en enstaka faktor som kan användas för att undersöka kvinnors upplevelser av kärlek. De äldre kvinnorna som har intervjuats använde i mindre grad sin reflexiva kapacitet när de skulle beskriva vad kärlek var för dem. Enligt Swidler (2001) så uppstår ett stabilt liv som ett tillstånd till följd av ett stabilt jobb, en etablerad förståelse av sig själv och ens egen livsstil. Att dessa kvinnor är äldre, och har levt längre liv, kan ha haft en inverkan på deras kärleksförståelse och att denna har "frusit fast", vilket inte ska misstas som något negativt. Utifrån analysen så framkom det också tendenser till att de äldre kvinnorna inte blev lika påverkade av samhällets osäkra struktur.

Samtidigt som kvinnornas kärleksrepertoarer påverkades av faktorer som samhällets osäkerhet, gjordes detta också utifrån medias framställning och personliga erfarenheter. Flera

av de intervjuade kvinnor berättade att deras syn på kärlek har ändrats över tid, ofta på grund av erfarenheter efter skilsmässor eller dåliga relationer. Detta gav dem en realistisk, nyanserad syn på kärlek, med fokus på trygghet och tillit snarare än romantiska ideal. De yngre kvinnorna använde internet som en resurs för att reflexivt utveckla sin kärleksrepertoar, vilket kan kopplas till deras digitala kompetens.

Kvinnorna såg kärleksrelationer som glädjekällor och trygghetsgaranti. Kärleksrelationen användes som ett kulturellt verktyg för att uppnå trygghet och välmående, vilket kan tolkas som en reaktion på det moderna samhällets förändring av ökad individualism och minskade sociala sammanhang. Emotionellt stöd värderades högt inom relationer, vilket hjälper dem hantera vardagsutmaningar. Samtidigt vittnar de intervjuade kvinnorna om den strukturella motsägelsen som en ren relation enligt Giddens (1995) och Illouz (2016) innebär, nämligen balansen mellan självständighet och ömsesidigt beroende samt att källan till trygghet och otrygghet är förankrad i samma källa. Analysen visar att ålder och livserfarenhet kan ha en inverkan på hur kvinnorna navigerar genom dessa utmaningar i sina kärleksrelationer. De äldre kvinnorna tenderar att luta sig mer mot självständighet, medan de yngre var mer öppna för att omvärdera sina prioriteringar i sökandet efter både frihet och trygghet. En möjlig förklaring på detta kan vara att de yngre kvinnorna befinner sig i en etableringsfas, samt att de äldre kvinnorna med åldern börjat värdera sin självständighet högt och inte vill återgå till att eventuellt vara beroende av någon annan när de klarar sig bra själva.

Funktionen av kärleksrelationer belystes också genom samhällets normer och förväntningar, samt hur dessa gynnar par. Flera av kvinnorna betonade ekonomiska fördelar med kärleksrelationer, men denna togs upp lite olika beroende på var de befann sig i livet. De yngre kvinnorna fokuserade på bostadsköp och etablering, medan de äldre kvinnorna mer belyste hur samhällets normer och förväntningar påverkar ensamstående individens ekonomi. Att en kärleksrelation ofta uppfattas av andra som den enda vägen till lycka belystes av flera deltagare, där singelskap ofta ses på som något negativt eller som ett misslyckande i samhällets ögon. En del av denna press kom från förväntningen att etablera en familj och de ekonomiska fördelar som förknippas med att vara två, men det är dock viktigt att poängtera att de intervjuade kvinnorna inte bara accepterade dessa normer utan utmanade dem aktivt.

Detta gjordes bland annat genom att utveckla handlingsstrategier för att navigera genom yttre och inre press, samt att benämna sig själv som "aktiv singel" för att finna mening och lycka i sitt liv.

I analysens andra kapitel har jag undersökt forskningsfrågan: *Vilka repertoarer använder sig kvinnor av för att förstå och navigera i dejtingens skiftande landskap?*

Utifrån Swidlers teori om ideologier, traditioner och sunt förnuft har jag granskat det skiftande landskapet inom dejting, och analyserat kvinnornas berättelser. Analysen visar att vi, genom kvinnornas berättelser och i kombination med samtida teorier, kan tolka kärlekens omvandling som en ideologisk förändring. I takt med den teknologiska utvecklingen har landskapet inom dejting förändrats. Detta har resulterat i uppkomsten av nya traditioner och nya former av sunt förnuft.

De intervjuade kvinnorna hade olika förhållningssätt till att dejta, men de var alla eniga om att internetdejting idag är normaliserat. Tidigare metoder för att träffa potentiella partners, såsom fester eller genom studier, har ersatts med mer systematiserade, strategiska metoder som tillhandahålls av digitala plattformar. Denna övergång uppfattades av flera kvinnor som positiv, men även nyanserad.

I en tid där internetdejting anses lika normalt som att möta någon i det "verkliga livet" kan det tänkas att det inte är viktigt hur man hittar sin partner. Detta påpekades av flera, men även när det inte ansågs ha betydelse framkom det att det fanns skillnader. I intervjuerna framkom det en ambivalens hos de yngre kvinnorna, och de använde sig av två olika repertoarer i sina berättelser; den romantiska och den pragmatiska. De uttryckte en ambivalens gentemot internetdejting och beskrev det som konstlat och mindre autentiskt jämfört med mer organiska, spontana interaktioner. De upplevde en känsla av prestation i att ha träffat sina partners på traditionella sätt, vilket framhäver värdet av det romantiska repertoaret trots det pragmatiska repertoarets växande närvaro. Avståndstagande från det pragmatiska repertoaret och preferenser för det romantiska, trots osäkerheten och oförutsägbarheten det innebär, visar

hur starkt det romantiska repertoaret håller sitt grepp om föreställningarna om kärlek och dejting.

Analysen visade att åldersgruppernas internetdejtingintentioner, som spänner från tillfälliga förbindelser till att hitta partner, vänner eller underhållning, påverkade deras handlingsstrategier. Detta visar att de aktivt använde kulturella resurser som finns tillgängliga och hela tiden bedömer vilka delar av den befintliga kulturen som kan användas till sin egen nytta, och vilka element som ska avvisas. Trots att det skulle vara lätt att anta att olika åldersgrupper använder internetdejting olika beroende på sin generation, visade analysen att kvinnornas digitala kompetensnivåer påverkade deras strategier. De yngre kvinnorna framstår bekväma med att navigera i det digitala landskapet, var bekanta med tekniska plattformar och olika regler, samt använde internetdejting som ett flexibelt verktyg för att lösa flera "problem". De äldre kvinnorna använde primärt internetdejting för att hitta en partner, men analysen av denna grups berättelser visade att digital kompetens också är något som kan läras utifrån hur länge man har dejtat via internet.

Illouz (2016) menar att kärlekens omvandling kan liknas vid ett ekonomiskt marknadstillstånd, och att våra relationer och dejting präglas av kapitalistiska värderingar. Detta blev tydligt i kvinnornas berättelser i analysen av hur de navigerade i dejtingens skiftande landskap, och här använde de sig av två olika repertoarer; en effektivitetsrepertoar och en valfrihetsrepertoar. Detta gjordes på olika sätt. Effektivitetsrepertoarer användes olikt utifrån ålder, och de yngre kvinnorna använde denna för att effektivt kunna prata med flera personer samtidigt. De äldre, däremot, använde sig av samma repertoar för att lära känna personer de chattade med på ett effektivt sätt innan ett potentiellt möte. Även om det sågs på som effektivt att kunna planera flera dejting och snabbt kunna granska potentiella partners, sågs effektivitetsrepertoarer samtidigt som en tudelad upplevelse, speciellt för de yngre kvinnorna som hade erfarenhet att internetdejting inte alltid gick så snabbt ändå. Internetdejting beskrevs som ett deltidsjobb som krävde både emotionell och mental kapacitet, vilket är ett exempel på en situation där en viss kulturell repertoar visar sig vara mindre effektiv än förväntat. Internetdejtingens närmast oändliga utbud av partners upplevdes som en positiv aspekt för flera av de intervjuade kvinnorna, oavsett ålder. De använde sig av en

valfrihetsrepertoar för att utveckla kriterier för att sålla ut icke-passande partners. Samtidigt kunde det stora utbudet upplevas som överväldigande, och flera av kvinnorna ifrågasatte om ett stort utbud egentligen är ett reellt utbud. För att hantera problemet att känna sig överväldigad och stressad av tidsaspekten utvecklade kvinnorna olika handlingsstrategier som en del av deras repertoar genom att bland annat de äldre kvinnorna tenderade att prata med en person åt gången. Detta visar hur den kulturella verktygslådan både är individuell och situativ, där människor som delar samma kulturella bakgrund använder sina kulturella resurser på olika sätt beroende av sin sociala position.

I analysen av intervjuerna kunde jag också urskilja två olika former för sunt förnuft som varierade mellan åldersgrupper utifrån två olika dilemman. För det första var det hur man resonerade kring riskerna med internetdejting. De äldre kvinnornas skepticism och oro kopplades till utvecklingarna som stod bakom hemsidorna och apparna, medan de yngre kvinnorna oroade sig för vem som satt bakom den andra skärmen, och om denna kunde litas på.

En annan aspekt där denna skillnad blev tydlig var hur de intervjuade kvinnorna hanterade avvisning och "ghosting". Analysen visar att de yngre kvinnorna oftast såg ghosting som en naturlig del av internetdejting, och även om det upplevdes som avvisning, så ansåg de inte detta vara lika illa som i det verkliga livet. Detta kan ses på som en handlingsstrategi, som närmast framstod omedveten, nämligen att de har skapat en tydlig separation mellan deras dejtingupplevelser på internet och deras "riktiga liv". Genom att göra detta, lyckas de mildra den potentiella smärtan och osäkerheten som kan följa av att bli avvisade eller "ghostade" på internet. Deras framgång i detta illustrerar hur det digitala landskapet, trots dess unika utmaningar, erbjuder kulturella verktyg som skapar en viss distans och ett skydd mot personlig avvisning.

Å andra sidan, upplevde de intervjuade äldre kvinnor ghosting på ett mer personligt sätt och såg det som chockerande och respektlöst. De såg digitala interaktioner som en förlängning av verkliga erfarenheter snarare än som separata händelser. Deras sunda förnuft förknippas mer

med traditionella sociala normer om hur man ska bete sig “i verkligheten” och de visade en preferens för att avsluta konversationen på ett ärligt och öppet sätt, snarare än att ghosta. I den äldre åldersgruppen fanns det dock nyanser, och det var en av kvinnorna från den äldre åldersgruppen som inte alls upplevde det som svårt att bli ghostad, även efter ett personligt möte. Nyansen i den äldre åldersgruppens sunda förnuft kring ghosting kan tolkas utifrån hur Swidler beskriver ideologier, traditioner och det sunda förnuftet hela tiden samverkar. Att dejta på internet kan ses på som en tradition, men hur människor gör detta, och med vilken intention, skiljer sig åt. Detta förklarar hur kvinnorna utvecklar olika handlingsstrategier och hur dessa samverkar med digital kompetens som i sin tur påverkar det sunda förnuftet.

I stora projekt som detta är det oundvikligt att vissa aspekter behöver prioriteras bort. Jag hade också ett intresse av att utforska sexualitet mer inom ramen för detta projekt, men på grund av omfattningen var det tyvärr inte möjligt att inkludera det i denna omgång. En intressant sak som uppkom i mina intervjuer var att några av de äldre kvinnorna, inte alla, beskrev sin frustration över sina upplevelser av män som sökte tillfälligt sex via internetdejting, vilket kan stämma överens med tidigare forskning. Samtidigt var detta något som helt, eller delvis, saknades i flera av de yngre kvinnornas berättelser. Jag sitter kvar med frågan: har ålder, förändrade genusnormer och kanske digital kompetens, något med detta att göra? Det är ingenting jag kan svara på utifrån några få deltagarnas reflektioner, men visar ändå på en aspekt som hade varit intressant att undersöka närmre. En annan intressant observation hade varit att undersöka vidare hur den rena relationen, och dens strukturella motsägelse, påverkas av internetdejtingens nya dimension med sin effektiva marknad och närmast oändliga utbud. Det finns också en tendens att endast belysa internetdejtingens negativa konsekvenser, både i forskning men också i den allmänna debatten. De flesta kvinnor i min studie belyste att det också finns positiva aspekter vid internetdejting, så som att det är lättare att träffa andra man annars inte skulle ha träffat på. Under några intervjuer kom frågan “vad är nästa steg?” upp, och det diskuterades om det kommer komma en “backlash” mot Tinder, eller om ett nytt alternativ som integrerar hemsidor och appar? Detta är väldigt intressant, och när vi lever i en tid präglad av snabb teknologisk utveckling där det finns en marknad för dejting, är det upp till tiden och vidare forskning att visa.

Litteraturliste

Aïssa Khéfif, Nadji. (28 juli, 2022). Sosiologer bør være varsomme med å bruke begrepet «generasjon».

<https://sosiologen.no/debatt/sosiologer-bor-vaere-varsomme-med-a-bruke-begrepet-generasjon/>

Alhabash, S., Hales, K., Baek, J. H., & Oh, H. J. (2014). Effects of race, visual anonymity, and social category salience on online dating outcomes. *Computers in Human Behavior*, 35, 22–32.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0747563214000764?via%3Dihub>

Alterovitz, S.R., Mendelsohn, G.A. (2009). Partner Preferences Across the Life Span: Online Dating by Older Adults. *Psychology and Aging. American Psychological Association*, (24) 2, 513–51

<https://psycnet-apa-org.ezproxy.uio.no/fulltext/2009-08094-023.pdf>

Ateret Gewirtz-Meydan, A., Eugenia Opuda, E., MLS, Liat Ayalon, L. (2023). Sex and Love Among Older Adults in the Digital World: A Scoping Review Get access Arrow. *The Gerontologist*, 63 (2), 218–230

<https://doi.org/10.1093/geront/gnac093>

Bauman, Zygmunt (2008). *Konsumtionsliv*. Daidalos förlag.

Bauman, Zygmunt. (2003). *Liquid love : on the frailty of human bonds*. Polity Press.

Beck, U. & Beck-Gernsheim, E. (1995). *The Normal Chaos of Love*. Polity Press.

Bristow, Jennie. (2016). *The Sociology of Generations: New Directions and Challenges*. Palgrave Macmillan London.

Dawson, M. (2010). Bauman, Beck, Giddens and our understanding of politics in late modernity. *Journal of Power*, 3(2), 189-207.

<https://doi.org/10.1080/17540291.2010.493698>

Dunkels, E. (2006). The Digital Native as a Student. *Tidskrift för lärarutbildning och forskning*, 1, s. 43–56.

David, G. & Cambre, C. (2016). Screened Intimacies: Tinder and the Swipe Logic. *Social media + society*, 1-11.

<https://doi.org/10.1177/2056305116641976>

Eide Fjeldstad, Frithjof. (18 juni, 2015). *Lydige Gunnar*.

<https://sosiologen.no/debatt/lydige-gunnar/>

Geertz, C. (1973): *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. Basic Books.

Giddens, Anthony (1995). *Intimitetens omvandling: sexualitet, kärlek och erotik i det moderna samhället*. Nya Doxa.

Giddens, A. & Sutton, P. (2014). *Essential Concepts in Sociology*. Polity Press: Cambridge.

Giddens, Anthony (1992). *Transformation of Intimacy: Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies*. Polity Press.

Gross, Neil & Simmons, Solon. 2002. Intimacy as a Double-Edged Phenomenon? An Empirical Test of Giddens. *Social Forces*, 81(2), 531-555.

<https://pdfs.semanticscholar.org/b61f/7edfd37ffdc439edf2f37bd95b31eea00bd.pdf>

Hobbs, M., Owen, S. & Gerber, L. (2017). Liquid love? Dating apps, sex, relationships and the digital transformation of intimacy. *Journal of Sociology*, 53(2), 271– 284.

<https://doi.org/10.1177/1440783316662718>

Hughes, Jody. 2015. The decentring of couple relationships? An examination of young adults living alone. *Journal of Sociology*, 51(3), 707-721.

Doi: 10.1177/1440783314527656

Illouz, Eva (2007). *Cold intimacies: the making of emotional capitalism*. Polity Press.

Illouz, Eva (2014). *Därför gör kärlek ont: en sociologisk förklaring*. Daidalos.

Illouz, Eva. (2018). *Därför tar kärleken slut: De negativa relationernas sociologi*. Daidalos.

Jacobsen, M. H. (2013). Zygmunt Bauman. I H. Andersen & L. B. Kaspersen (Red.), *Klassisk og moderne samfunns teori* (s. 469-488). Hans Reitzels Forlag.

Jamieson, Lynn. 1999. Intimacy transformed? A critical look at the 'pure relationship'. *Sociology*, 33(3), 477-494.

<https://www.jstor.org/stable/42857958>

Johannessen, L., Witsø Rafoss, T., Børve Rasmussen, E. (2019). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse* (2. utgave). Universitetsforlaget.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2018). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Gyldendal Akademiske Forlag.

Lamont, M. (2003). Book review: Talk of love.

Lobe, B., Morgan, D. & Hoffman, K. A. (2020). Qualitative Data Collection in an Era of Social Distancing. *International Journal of Qualitative Methods*, 19(1-8).

<https://doi.org/10.1177/1609406920937875>

Mannheim, Karl. (1952). The problem of generations. I Paul Kecskemeti (Red.), *Karl Mannheim: Essays*. (s. 276 - 322). Routledge.

Morgan, David, L. (1997): *Focus groups as qualitative research* (2. utg.). Sage publications.

Ranzini, G. & Lutz, C. (2017). Love at first swipe? Explaining Tinder selfpresentation and motives. *Mobile Media & Communication*, 5(1), 80-101.

Radil, C. og Larsen, S, T. (2009) Internetdating – et angreb på kærlighedens traditionelle former.

<http://www.xn--krlighedshistorieroub.dk/assets/Tekster/Radil&Schultz.pdf>

Rochadiat, Annisa M. P.; Tong, Stephanie T.; Corriero, Elena F. (2020) Intimacy in the App Age: Romantic Relationships and Mobile Technology. I Ling (red.). *The Oxford Handbook of Mobile Communication and Society*. Oxford University Press

Sumter, R, S. Vandenbosch, L. og Ligtenberg, L. (2016) Love me Tinder: Untangling emerging adults' motivations for using the dating application Tinder. *Telematics and Informatics*, 34, s. 67–78.

Schwartz, P. og Velotta, N. (2018) Online dating: Changing Intimacy One Swipe at a time? I Van Hook, J., McHale, S. og King, V. (Red.) *Families and Technology*. (s. 58 – 84)

Silverman, David (2010): *Doing Qualitative Research. A practical handbook* (3. utg). Sage

Sletteland, Anja (30 maj, 2015). *Yes! Endelig en skikkelig generasjonsstrid*.

<https://sosiologen.no/debatt/yes-endelig-en-skikkelig-generasjonsstrid/>

Swidler, A. (1986): Culture in Action: Symbols and Strategies. *American Sociological Review* 51(2), 273-293

<https://www.jstor.org/stable/2095521>

Swidler, A. (2001): *Talk of Love: How Culture Matters*. The University of Chicago Press

Thagaard, T. (2005). *Følelser og fornuft: Kjærlighetens sosiologi*. Abstrakt Forlag.

Timmermans, E. & Caluwé, E. D. (2017). To Tinder or not to Tinder, that's the question: An individual differences perspective to Tinder use and motives. *Personality and Individual Differences*, 110, 74–79.

<https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.01.026>

Timmermans, E. & Courtois, C. d. (2018). From Swiping to Casual Sex and/or Committed Relationships: Exploring the Experiences of Tinder Users. *The Information Society*, 34, 59-70. <https://doi.org/10.1080/01972243.2017.1414093>

Tjora, Aksel. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Gyldendal Norsk Forlag.

Tolgensbakk, Ida. (2021) Social generations in popular culture.

https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/2979560/Tolgensbakk%2BSocial%2BGenerations%2Bin%2BPopular%2BCulture%2B10.4324_9781003129592-13_chapterpdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Urban Dictionary. (2016). Ghosting.

<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Ghosting>

Van Dijk, J. (2013) *The culture of connectivity – a critical history of social media*. Oxford University Press.

Weiss, R. S. (1994): *Learning from Strangers. The Art and Method of Qualitative Interview*. The Free Press.

Alla källor som använts i denna masteruppsats har uppgetts.

8 Vedlegg

8.1 Intervjuguide

Introduksjon

Kan du säga lite kort om dig själv? (Ålder, sysselsättning, bakgrund).

Kärlek

Vad är det första du tänker på när du hör ordet kärlek?

Vad är kärlek för dig?

Hur uttrycker du kärlek?

Vart tror du din förståelse av kärlek kommer ifrån?

- följdfråga: privata eller samfunnsmässiga

Kön

Vad är enligt dig, eller samhället, kvinnliga egenskaper?

Vad är enligt dig, eller samhället, manliga egenskaper?

Upplever du att kvinnor och män tänker olika om kärlek?

Teknologi

Vad är dina tankar om samhällets teknologiska utveckling?

Vilken påverkan tror du denna utveckling har för vårt kärleksliv och våra relationer?

Generationer

Vilken generationer tänker du att du själv tillhör?

Vilka stora händelser tror du har varit med och påverkat folk i din egen ålder?

Vad tänker du kännetecknar din generation?

Vad tänker du kännetecknar andra generationer?

Tror du att din upplevelse av kärlek är olika från andra generationer?

Relationer

Är du i en kärleksrelation just nu?

- följdfråga om ja: kände ni varandra innan ni blev tillsammans?

- följdfråga om ja: hur träffades ni?

- följdfråga om ja: Vad tyckte du om det sättet att träffas?

Har du haft någon tidigare partner?

- följdfråga om ja: kände ni varandra innan ni blev tillsammans?

- följdfråga om ja: hur har du träffat tidigare partners som du haft?

- följdfråga om ja: vad tyckte du om det sättet att träffas?

Vill du ha en kärleksrelationer i framtiden?

- följdfråga om ja: hur önskar du att denna ska vara?

Vad är viktigt för dig i en kärleksrelation?

Hur visar du att du tycker om din partner i en kärleksrelation?

Hur visar hen at hen tycker om dig?

Hade samhället eller din familj några åsikter kring hur de ville att du skulle förhålla dig kring kärleksrelationer i den åldern/när du var yngre?

- följdfråga: vad tycker du om dem idag?

Vart tror du din förståelse av kärleksrelationer kommer ifrån?

Upplever du att kvinnor och män tänker olika om kärleksrelationer?

Tror du att dina tankar om relationer är olika från andra generationer?

(Internet)Dejting

Kan du beskriva dina erfarenheter av dejting?

Kan du beskriva dina erfarenheter av internetdejting?

Vad tycker du att nätdejting bidrar med som inte så att säga traditionell dejting har?

Hur ser du på att finna en partner på nätet?

Vilken typ av förhållande söker du?

- nära, vänskapligt, tillfälligt, långdistans

Hur är skillnaden mellan att träffa någon i det verkliga livet gentemot nätet?

Upplever du att kvinnor och män tänker olika om dejting?

Tror du att din upplevelse av dejting är olika från andra generationer?

Sexualitet

Vad är det första du tänker på när du hör ordet sexualitet?

Vad är sexualitet för dig?

Vart tror du din förståelse av sexualitet kommer ifrån?

Vad attraheras du av hos en partner?

Hur upplevde du/tänkte om din sexualitet under uppväxten?

Hade samhället eller din familj några åsikter kring hur de ville att du skulle förhålla dig kring sexualitet?

- följdfråga om ja: vad tycker du om dem idag?

Upplever du att kvinnor och män tänker olika om sexualitet?

Tror du att din upplevelse av sexualitet är olika från andra generationer?

8.2 Infomationsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet ”Kärlek, sexualitet och teknologi ur ett generationsperspektiv”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke kjærlighet i dagens samfunn. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

I min masteroppgave i sosiologi vil jeg utforske hvordan ulike generasjoner kvinner opplever og forstår kjærlighet og seksualitet i dag - og om teknologi har formet denne forståelsen.

Til dette søker jeg kvinner i alderen 20 - 60 år som kan tenke seg å delta på et gruppeintervju og/eller dybdeintervju. Intervjuene vil vare i omtrent halvannen time. Vi avtaler tid og sted for intervjuet oss imellom, vi kan for eksempel møtes på en kafé eller på Blindern.

Gruppeintervjuene vil foregå på Blindern. Intervjuene vil dreie seg om hvordan du ser på, og din erfaring med, kjærlighet, seksualitet og relasjoner, dine tanker om dating og teknologiens utvikling.

Jeg vil gjøre lydopptak av intervjuene, for senere å transkribere dem (skrive dem i tekst) og så slette lydopptakene. Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt og du vil ikke kunne gjenkjennes i den ferdige masteroppgaven. Jeg vil ikke dele personopplysninger om deg med noen og kun dele anonymisert informasjon fra intervjuet med min veileder ved universitetet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Oslo og Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi (ISS) er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta fordi du identifiserer deg som kvinne og er i alderen 20 - 60 år. Utvalget er trukket fordi jeg skal gjøre en generasjonsstudie av kvinnors opplevelser i ulike aldersgrupper.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et individuelt intervju. Det vil ta deg ca. 1 – 1.5 timer. Intervjuet vil bli tatt lydopptak av.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil kun bruke opplysningene om deg til formålene er oppgitt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. For å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene vil navnet og kontaktopplysningen dine erstattes med en kode som lagres på en egen navneliste adskilt fra øvrige data. Datamaterialet vil bli lagret på en forskningsserver som er kryptert. Deltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes når oppgaven blir godkjent i starten av 2023. Etter dette vil alle lydopptakene fra intervjuene slettes og transkripsjonene vil bli anonymisert slik at det ikke er mulig å identifisere dere som har blitt intervjuet. Transkripsjonene fra intervjuene vil bli lagret slik at det er mulig å bruke dem i senere forskning, men altså uten at de kan kobles til deg eller de andre deltagerne.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra Universitetet i Oslo og Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi (ISS) har Personverntjenester ved NSD - Norsk senter for forskningsdata vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, om personvern eller datainnsamling eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Universitetet i Oslo og Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi (ISS) ved

Rebecca Nielsen Wångström (masterstudent)

- E-post: rebecni@student.sv.uio.no

- Telefonnummer: 40632025

Anne Krogstad (veileder)

- E-post: anne.krogstad@sosgeo.uio.no

- Telefonnummer: 22844394

Roger Markgraf-Bye (personvernombud)

E- post: personvernombud@uio.no

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Rebecca Nielsen Wångström

Anne Krogstad

Masteroppsatsens totale antal ord (exkl. litteraturlista og eventuelle bilagor, samt sammanfattning, förord og innehållsförteckning): 35933